

...

Szegedi Ítéltábla

Az ügy száma:

Gf.III.30.105/2025/35. szám

A felperesek:

I. rendű felperes: I. rendű felperesi cég neve (székhelye)

III. rendű felperes: III. rendű felperesi cég neve (székhelye)

VII. rendű felperes: VII. rendű felperesi cég neve (székhelye)

VIII. rendű felperes: VIII. rendű felperes neve (címe)

A felperesek meghatalmazott jogi képviselője:

PROVARIS Varga and Partners Ügyvédi Társulás, Dr. Varga István Ügyvédi Iroda
(ügyintéző: Dr. Varga István ügyvéd, címe)

Az alperesek:

I. rendű alperes: I. rendű alperesi cég neve (székhelye)

II. rendű alperes: II. rendű alperesi cég neve (székhelye)

III. rendű alperes: III. rendű alperesi cég neve (székhelye)

IX. rendű alperes: IX. rendű alperesi cég neve (székhelye)

X. rendű alperes: X. rendű alperesi cég neve (székhelye)

XI. rendű alperes: XI. rendű alperesi cég neve (székhelye)

XII. rendű alperes: XII. rendű alperesi cég neve (székhelye)

Az alperesek meghatalmazott jogi képviselője:

I., II. és III. rendű alperesek: Jádi Németh Ügyvédi Iroda (ügyintéző: dr. Jádi Németh Andrea ügyvéd címe)

IX., X., XI. és XII. rendű alperesek: Gárdos Mosonyi Tomori Ügyvédi Iroda (ügyintéző: dr. Gárdos Péter ügyvéd címe)

A per tárgya:

Kártérítés

Az elsőfokú bíróság neve és a határozat száma:

Gyulai Törvényszék 10.G.20.050/2023/147/II.

A fellebbezést benyújtó fél és a fellebbezés sorszáma:

Az I., II., III. rendű alperesek 10.G.20.050/2023/149.

A IX., X., XI. és XII. rendű alperesek 10.G.20.050/2023/150.

R É S Z Í T É L E T

Az ítéltábla az elsőfokú bíróság részítéletének a Szegedi Ítéltábla Gf.III.30.105/2025/14. és Gf.III.30.105/2025/26-I. számú végzéseivel hatályon kívül nem helyezett rendelkezéseit részben, az alábbiak szerint megváltoztatja.

Az I. rendű felperes részére az I-III. rendű alperesek által – a IX-XII. rendű alperesekkel egyetemlegesen – fizetendő összeget 6 313 916 (hatmillió-háromszáztizenháromezer-kilencszáztizenhat) forintra és abból összesen 2 891 000 (kettőmillió-nyolcszázkilencvenegyezer) forint után 2006. június 21. napjától, összesen 1 847 066 (egymillió-nyolcszáznegyvenhétezer-hatvanhat) forint után 2009. szeptember 10. napjától, valamint 1 575 850 (egymillió-ötszázhetvenötezer-nyolcszázötven) forint után 2008. február 28. napjától járó késedelmi kamatára leszállítja, míg az ezt meghaladó 199 000 (egyszázkilencvenkilencezer) forint és annak 2006. június 21. napjától járó késedelmi kamata vonatkozásában a IX-XII. rendű alpereseket terhelő fizetési kötelezettség esetében az egyetemlegességről való rendelkezést mellőzi.

A III. rendű felperes részére az I-III. rendű és IX-XII. rendű alperesek által egyetemlegesen fizetendő összeget 568 000 (ötszázhatvannyolcezer) forintra és annak 2023. július 3. napjától járó késedelmi kamatára, valamint 20 253,2 (húszezer-kettőszázötvenhárom egész kettő tized) euróra, valamint abból 6 230 (hatezer-kettőszázharminc) euró után 2011. november 3. napjától, 3 571,2 (háromezer-ötszázhetvenegy egész kettő tized) euró után 2012. december 10. napjától és 10 452 (tízezer-négyszázötvenkettő) euró után 2013. november 20. napjától járó késedelmi kamatára leszállítja.

Mellőzi a késedelmi kamat tekintetében a 2004. május 1. napja utáni időszak esetében a forint pénznemű tartozások után a hét százalékkal növelt mértékre, míg a 2013. július 1. napja utáni időszak esetében a forint és euró pénznemű tartozások után a nyolc százalékponttal növelt mértékre vonatkozó rendelkezést.

Mellőzi az indokolás [145] bekezdésének utolsó mondatát, [146] bekezdését, valamint a [147] bekezdés első és második mondatát.

Az I-III. rendű és IX-XII. rendű alperesek által egyetemlegesen az I. rendű, III. rendű, VII. rendű és VIII. rendű felperesek mint egyetemleges jogosultak részére fizetendő elsőfokú perköltség összegét 9 919 627 (kilencmillió-kilencszáztizenkilencezer-hatszázhuszonhét) forintra leszállítja.

Egyebekben az elsőfokú bíróság részítéletét helybenhagyja.

Kötelezi az I-III. rendű és IX-XII. rendű alpereseket, hogy 15 nap alatt egyetemlegesen fizessenek meg az I. rendű, VII. rendű és VIII. rendű felpereseknek mint együttes jogosultaknak 453 899 (négyezer-ötvenháromezer-nyolcszázkilencvenkilenc) forint másodfokú perköltséget.

Kötelezi a III. rendű felperest, hogy 15 nap alatt fizessen meg az I-III. rendű alpereseknek külön-külön személyenként 124 667 (egyszázhuszonnégyezer-hatszázhatvanhét) forint másodfokú perköltséget.

Megállapítja, hogy az I-III. rendű és IX-XII. rendű alperesek külön-külön személyenként 630 000 (hatszázharmincezer) forint fellebbezési eljárási illeték visszaigénylésére jogosultak.

A részítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s

A tényállás

[1] Az Európai Bizottság (a továbbiakban: Bizottság) 2016. július 19. napján az Európai Unió működéséről szóló szerződés (a továbbiakban: EUMSZ) 101. cikke és az Európai Gazdasági Térségről szóló megállapodás (a továbbiakban: EGT-megállapodás) 53. cikke

alkalmazására vonatkozó eljárásában (AT.39824 – „tehergépjárművek” ügy) meghozott C(2016) 4673 final határozatában (a továbbiakban: Határozat) megállapította, hogy az alperesek a közepes és nehéz tömegű tehergépjárművekre vonatkozó árazás és bruttó árak emelése, valamint a közepes és nehéz tehergépjárművekre vonatkozó EURO 3-6 szabványok által előírt szennyezőanyag-kibocsátást szabályozó technológia bevezetésével járó költségek időzítése és áthárítása tekintetében tanúsított összehangolt magatartás révén megsértették az EUMSZ 101. cikkét és az EGT-megállapodás 53. cikkét az Európai Gazdasági Térség (a továbbiakban: EGT) területén az 1997. január 17. napja és 2011. január 18. napja közötti időtartamban. Az I. rendű alperes jogelődje, az (I. rendű alperes jogelődjének neve), valamint a II. és III. rendű alperes esetében a jogsértő magatartás befejezésének időpontját 2010. szeptember 20. napjában határozta meg.

[2] Rögzítette, a Határozatban ismertetett tényeket az alperesek vitarendezési eljárás keretében elfogadták, és a jogsértés által érintett termékek a 6 és 16 tonna közötti tömegű tehergépjárművek (közepes tehergépjárművek), valamint a 16 tonnánál nehezebb tehergépjárművek (nehéz tehergépjárművek), merev és vontató tehergépjárművekként egyaránt. Az ügy nem érinti az értékesítés utáni szolgáltatásokat, a tehergépjárművekkel kapcsolatos egyéb szolgáltatásokat és garanciákat, a használt tehergépjárműveket, egyéb termékek vagy szolgáltatások értékesítését.

[3] Ismertette a tehergépjármű-szektor árazási mechanizmusát, amely szerint az árazás általában bruttó listaárak anyavállalatok általi megállapításával kezdődik, majd a saját vagy független forgalmazó cégeken keresztül különböző piacokra irányuló importhoz a transzferárak meghatározásával folytatódik, amelyet követően alakulnak ki a nemzeti piacokon működő kereskedők által fizetendő árak és a vevők által fizetendő végső nettó árak. Ez utóbbiakat a kereskedőkkel vagy a gyártókkal folytatott tárgyalások során állapítják meg (ott, ahol a gyártók közvetlenül kereskedőknek vagy flotta ügyfeleknek értékesítenek). A vevő által fizetendő végső nettó árak az eredeti bruttó listaárakkal összehasonlítva jelentős engedményt tükröző árak. Kitért arra, a tehergépjármű szektort nagyfokú átláthatóság jellemzi, azonban az egyik fennmaradó bizonytalanság az alperesek számára a tehergépjármű-gyártók jövőbeli piaci magatartása, valamint különösen bruttó áraik és bruttó árlistáik módosítására irányuló szándékaik.

[4] Részletesen bemutatta az alperesek magatartását, amely ágazati társulások helyszínein tartott rendszeres találkozók formájában kereskedelmi vásárokon, gyártók által szervezett termékbemutatókon vagy versenytársakkal való, a jogsértés céljából szervezett találkozók, e-mail váltásokkal, telefonhívásokkal, az anyavállalatok közötti közvetlen, valamint a német leányvállalatok közötti megbeszélésekkel valósult meg. Ezen magatartás értékelése kapcsán arra a következtetésre jutott, hogy az magán viseli az EUMSZ 101. cikk (1) bekezdése és az EGT-megállapodás 53. cikk (1) bekezdése szerinti megállapodás és/vagy összehangolt magatartás valamennyi jellemzőjét, amely megállapodás/magatartás célja a tehergépjárművek vonatkozásában a verseny megakadályozása, korlátozása és/vagy torzítása az EGT területén belül. A magatartást egységes és folyamatos jogsértést megvalósítónak minősítette, mivel az folyamatosan fennállt, nem elszigetelt vagy szórványosan előforduló jelenségekből állt, a jogsértés különböző elemei a közös versenyellenes célt követték, amely a jogsértés teljes időtartama alatt ugyanaz maradt, és a versenyellenes magatartás ugyanazt a mintát követte a jogsértés teljes időszakában. Miután a magatartás versenyellenes célját bizonyítottnak ítélte, nem vizsgálta a tényleges versenyellenes hatásokat. Rámutatott, az alperesek piaci

részesedésére, forgalmára és a jogsértés földrajzi hatókörére tekintettel feltételezhető, hogy a kereskedelemre gyakorolt hatások érzékelhetők.

[5] A Határozat az EGT területének 2004. és 2007. évi változását a bírság összegének kiszámítása során vette figyelembe, mint ahogyan – egyebek mellett – azt is, hogy az árak koordinálásáról szóló megállapodások természetüknél fogva a legsúlyosabb versenykorlátozások közé tartoznak.

[6] A Bizottság a Határozatáról 2016. július 19. napján a honlapján közzétett egy angol nyelvű sajtóközleményt (a továbbiakban: Közlemény), amelyben szerepel, hogy a (gyártmány1), (gyártmány 2), (gyártmány 3), (gyártmány 4) és a (gyártmány 5) típusú tehergépjárművek gyártói az 1997-2011 közötti időszakban a közepes és nehéztömegű tehergépjárművek árát érintő versenyjogi jogsértést (árkartellt) valósítottak meg, és ennek következményeként a Bizottság bírságot szabott ki az érintett gyártókra. A Közlemény – egyebek mellett – tájékoztatást adott (a már perben nem álló XIII. rendű alperes kivételével) a kartellben részt vett cégcsoportokról, arról, hogy a jogsértés a közepes (6-16 tonna közötti tömegű) és a nehéz (16 tonna feletti tömegű) tehergépjárművek piacára vonatkozott, 1997-től 2011-ig tartott és az egész EGT területére kiterjedt, továbbá arról is, hogy minden személy vagy cég, akit a versenyellenes magatartás érintett, a tagállami bíróságok előtt kártérítési pert indíthat.

[7] A Bizottság 2017. április 6. napján a tehergépjárműgyártók által megvalósított versenyjogsértést megállapító Határozatának angol nyelvű [és (nem hiteles) magyar nyelvű] összefoglalóját az Európai Unió Hivatalos Lapjában (HL 2017. C 108., 6. o.), míg a részletesen indokolt Határozatot nem bizalmas változatban a honlapján angol nyelven közzétette.

[8] A felperesek gazdasági tevékenységük körében közúti áru fuvarozással foglalkoznak.

[9] Az I. rendű felperes a (lízingcég 1 neve)-vel mint lízingbeadóval 6 tonnát meghaladó tömegű tehergépjárművek tulajdonjogának megszerzésére lízingszerződéseket kötött az alábbiak szerint:

(RSz1) forgalmi rendszámú, (gyártmány1) gyártmányú gépjárműre 2002. június 28. napján 7 227 500 forint nettó vételáron;

(RSz2) forgalmi rendszámú, (gyártmány1) gyártmányú gépjárműre 2002. június 28. napján 7 227 500 forint nettó vételáron;

(RSz3) forgalmi rendszámú, (gyártmány1) gyártmányú gépjárműre 2002. június 28. napján 7 227 500 forint nettó vételáron;

(RSz4) forgalmi rendszámú, (gyártmány1) gyártmányú gépjárműre 2002. június 28. napján 7 227 500 forint nettó vételáron, és hűtődobozos, (gyártmány 6) gyártmányú felépítményre 1 990 000 forint nettó vételáron;

(RSz5) forgalmi rendszámú, (gyártmány 4) gyártmányú gépjárműre 2004. december 30. napján 9 235 330 forint nettó vételáron;

(RSz6) forgalmi rendszámú, (gyártmány 4) gyártmányú gépjárműre 2004. december 30. napján 9 235 330 forint nettó vételáron;

(RSz7) forgalmi rendszámú, (gyártmány1) gyártmányú gépjárműre 2003. december 2. napján 15 758 500 forint nettó vételáron.

[10] A lízingbeadó a 2006. június 20. napján kelt okiratokban az (RSz1), (RSz2) és (RSz3), valamint az (RSz4) forgalmi rendszámú, a 2009. szeptember 9. napján kelt okiratokban az (RSz5) és (RSz6) forgalmi rendszámú, míg a 2008. február 27. napján kelt okiratban az (RSz7) forgalmi rendszámú tehergépjármű esetében nyilatkozott arról, az I. rendű felperes a szerződésben meghatározott fizetési kötelezettségének eleget tett, és a tulajdonjogot számára átadja.

[11] A III. rendű felperes a (lízingcég 2 neve)-vel és a (lízingcég 3 neve)-vel mint lízingbeadóval 6 tonnát meghaladó tömegű tehergépjárművek tulajdonjogának megszerzésére lízingszerződéseket kötött az alábbiak szerint:

(RSz8) forgalmi rendszámú, (gyártmány 4) gyártmányú gépjárműre 2005. július 25. napján 15 250 000 forint nettó vételáron;

(RSz9) forgalmi rendszámú, (gyártmány 4) gyártmányú gépjárműre 2005. július 25. napján 15 250 000 forint nettó vételáron;

(RSz10) forgalmi rendszámú, (gyártmány 4) gyártmányú gépjárműre 2006. november 2. napján 53 148 euró bruttó vételáron;

(RSz11) forgalmi rendszámú, (gyártmány 4) gyártmányú gépjárműre 2007. október 10. napján 44 640 euró bruttó vételáron;

(RSz12) forgalmi rendszámú, (gyártmány 4) gyártmányú gépjárműre 2008. július 2. napján 69 252 euró bruttó vételáron;

(RSz13) forgalmi rendszámú, (gyártmány 4) gyártmányú gépjárműre 2008. november 19. napján 104 520 euró bruttó vételáron;

(RSz14) forgalmi rendszámú, (gyártmány 4) gyártmányú gépjárműre 2006. július 19. napján 50 280 euró bruttó vételáron;

(RSz15) forgalmi rendszámú, (gyártmány 4) gyártmányú gépjárműre 2007. április 2. napján 56 880 euró bruttó vételáron.

[12] A lízingbeadó 2012. április 27. napján kelt nyilatkozatában az (RSz10) forgalmi rendszámú tehergépjármű esetében kijelentette, hogy a III. rendű felperes a lízingszerződésből eredő kötelezettségeinek eleget tett, és hozzájárult a tulajdonjogának bejegyzéséhez. Az (RSz12) forgalmi rendszámú tehergépjármű esetében pedig a 2013. december 12. napján kelt okiratban értesítette a III. rendű felperest a lízingszerződés lezárásáról, és megküldte a tulajdonjog változásához szükséges nyilatkozatot és a törzskönyvet. Az (RSz11) és (RSz13) forgalmi rendszámú tehergépjárművek esetében a forgalmi engedélyben tulajdonosként a III. rendű felperes feltüntetésre került.

[13] A VII. rendű felperes a (lízingcég 3 neve)-vel mint lízingbeadóval 6 tonnát meghaladó tömegű (RSz16) forgalmi rendszámú (gyártmány1) gyártmányú tehergépjármű tulajdonjogának megszerzésére 2010. november 8. napján lízingszerződést kötött 90 000 euró bruttó vételáron. A tehergépjármű szállítója a gyártótól nem független (gyártmány1) (Kft.) volt. A lízingbeadó a 2014. december 23. napján kelt okiratban nyilatkozott arról, a VII. rendű felperes a szerződésben meghatározott fizetési kötelezettségének eleget tett, hogy és hozzájárult a tulajdonjog változás bejegyzéséhez.

[14] A VIII. rendű felperes a (lízingcég 4 neve)-vel mint lízingbeadóval 6 tonnát meghaladó tömegű (RSz17) forgalmi rendszámú (gyártmány1) gyártmányú tehergépjármű tulajdonjogának megszerzésére 2001. március 7. napján lízingszerződést kötött 143 000 DEM nettó vételáron, amelyről a lízingbeadó nettó 19 538 805 forint összegű számlát állított ki. A forgalmi engedélyben tulajdonosként utóbb a VIII. rendű felperes feltüntetésre került, részére és a lízingbeadó a törzskönyvet is átadta.

A felperesek keresete és az alperesek védekezése

[15] A felperesek 2018. április 6. napján előterjesztett keresetlevelükben kérték, hogy a bíróság egyetemlegesen kötelezze alpereseket az I. rendű felperes javára 6 512 916 forint, a már perben nem álló II. rendű felperes javára 16 567 204 forint és 108 880 euró, a III. rendű felperes javára 3 050 000 forint és 29 721,4 euró, az eljárás részbeni félbeszakadásával érintett IV. rendű felperes javára 2 641 300 forint, a már perben nem álló V. rendű felperes javára 10 526 966,9.- forint és 57 800 euró, a már perben nem álló VI. rendű felperes javára 15 090 euró, a VII. rendű felperes javára 21 523,9 euró és a VIII. rendű felperes javára 1 953 880,5 forint, valamint azok késedelmi kamata megfizetésére. Keresetüket a Bizottság Határozatában megállapított, az EUMSZ 101. cikkébe és az EGT-megállapodás 53. cikkébe ütköző jogsértésre, a tisztességtelen piaci magatartás és a versenykorlátozás tilalmáról szóló 1996. évi LVII. törvény (a továbbiakban: Tpv.) 88/A. § (1) bekezdésére, valamint a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: 1959. évi Ptk.) 339. § (1) bekezdésére, 344. § (1) bekezdésére, 355. § (1) és (2) bekezdéseire, a 360. § (1) és (2) bekezdéseire, 298. § a) pontjára valamint a 301. § (1) és (2) bekezdéseire alapították. A magyar bíróság joghatósága kapcsán az Európai Parlament és a Tanács 2012. december 12-i, a polgári és kereskedelmi ügyekben a joghatóságról, valamint a határozatok elismeréséről és végrehajtásáról szóló 1215/2012/EU rendelete (a továbbiakban: Brüsszel Ia. rendelet) 7. cikk 2. pontjára hivatkoztak. Alkalmazandó jogként a magyar jogot jelölték meg az Európai

Parlament és a Tanács 2007. július 11-, a szerződésen kívüli kötelmekre alkalmazandó jogról szóló 864/2007/EK rendelet (a továbbiakban: Róma II. rendelet) 4. cikk (1) bekezdése, 6. cikk (3) bekezdés a) pontja és a nemzetközi magánjogról szóló 1979. évi 13. tvr. (a továbbiakban: Nmjtvr.) 32. §-a alapján.

[16] Előadták, az alperesek jogsértő magatartásával érintett időszakban, az 1997. január 10. napjától 2011. január 18. napjáig tartó időtamban (gyártmány1), (gyártmány 3), (gyártmány 4), (gyártmány 7), (gyártmány 5) típusú, 6 és 16 tonna közötti együttes össztömegű tehergépjárműveket szereztek be. Álláspontjuk szerint az alperesek magtartása következtében a piacon nem a verseny alakította szabad versenyárak érvényesültek, hanem az egyeztetett magasabb kartellárak, amely miatt káruk keletkezett. Káruk összegét a Tpv. 2009. június 1. napján hatályba lépett 88/C. §-a alapján a beszerzési ár 10 %-ában határozták meg. Hivatkoztak arra, a már perben nem álló II. rendű felperes három és a VII. rendű felperes egy tehergépjárművet közvetlenül a jogsértő vállalkozástól szerzett be, míg a további esetekben a márkakereskedők továbbhárították az emelt árakat.

[17] Az elsőfokú bíróság joghatósággal, illetékességgel, meghatalmazással és állítási szükséghelyeztetel összefüggő hiánypótlási felhívásának teljesítésével egyidejűleg a 2018. június 15. napján érkezett beadványukban a keresetet annyiban pontosították, hogy a III. rendű felperes által igényelt összeget 12 523,9 euróval felemelték, míg a VII. rendű felperes által igényelt összeget ugyanennyivel leszállították, és ezen összeggel érintett (RSz14) és (RSz15) forgalmi rendszámú tehergépjárműveket a keresetlevéltől eltérően a III. rendű alperes által megszerzettként tüntették fel.

[18] A 2019. szeptember 20. napján érkezett beadványukban a 2004. május 1. napját megelőző időszakra vonatkozóan a Tpv. 11. §-át jelölték meg olyan jogszabályi rendelkezésként, amelybe az alperesek magatartása ütközött.

[19] Az alperesek védekezésével összefüggésben kifejtették, a magasabb áron történő megvásárlással, annak időpontjában bekövetkezett kárukat menthető okból nem tudták érvényesíteni, az akadályoztatottságuk 2017. április 6. napján szűnt meg, amikor a Bizottság Határozatának összefoglalóját magyar nyelven az Európai Unió Hivatalos Lapjában, míg a teljes nem hivatalos szövegét angol nyelven a Bizottság honlapján közzétették. Ekkor jutottak teljeskörűen az igényérvényesítéshez szükséges információk birtokába. A keresetlevelük pedig az 1959. évi Ptk. 326. § (2) bekezdése szerinti határidő utolsó napján beérkezett a bírósághoz. Utaltak arra, az alpereseknek kell bizonyítani azt az állításukat, hogy a felperesek az általuk fizetett megemelt árat a szolgáltatásaik árában a továbbhárították, amelynek ténye nem tekinthető evidenciának, mivel a felperesek már nem az árut értékesítik, hanem azzal szolgáltatást nyújtanak. Kitértek arra, a pénzügyi lízingszerződés keretében történő értékesítés nem eshet más megítélés alá, mint az adásvétel, hiszen a lízing csupán egy finanszírozási konstrukció, nem értékesítés utáni szolgáltatás, továbbá a lízingdíjat arányosan növeli a vételár növekedése.

[20] Az alperesek ellenkérelmükben elsődlegesen az eljárás megszüntetését kérték a joghatóság hiánya miatt, és a már perben nem álló VIII. rendű alperes ugyanezen okokból az illetékesség hiányára is hivatkozott.

[21] Érdemi védekezésük a kereset elutasítására irányult. Az alkalmazandó jog megállapításához szükségesnek tartották összehasonlítani a károkozó magatartás szerinti ország jogát a kár bekövetkezéének helye szerinti ország jogával. Megítélésük szerint a felperesek követelése elévült, mivel legkésőbb 2016. július 19. napján, Közleménnyel a jogsértés ténye, a károkozók személye, a kárösszeg, a Határozat és a jogsértő magatartás részletei ismertek voltak már a károsultak számára. A Bizottság honlapján az ügy számára kattintva elérhetővé vált a konkrét tehergépjármű gyártók megnevezése, tehergépjárművek tömegével kapcsolatos kérdés minimális tájékozódás alapján tisztázható, és a vélelemre való hivatkozás esetében egyszerűbb a felperesek helyzete. Emellett más felperesek is a Közlemény alapján megkezdték az igényérvényesítésüket, és a NIT Hungary közleményei alapján is folyamatos volt az információkkal történő ellátás. Amennyiben szükséges lett volna, további lépéseket kellett volna tenniük információgyűjtés céljából. A 2004. május 1. napját megelőző beszerzések esetében a keresetet önállóan tekintettek, amely típusú keresetnek nem szükséges versenyhatósági határozat. Az elévülés körében kérték figyelembe venni azt is, hogy a keresetlevélnek a határidő utolsó napján a hivatali munkaidő végéig be kell érkeznie a bírósághoz, és a 2004. május 1. napját megelőző időtartamra vonatkozóan a felperesek a Tpvt. 11. §-át késedelmesen jelölték meg. Az I-III. rendű és IX-XII. rendű alperesek hivatkoztak az elévülés kapcsán arra is, hogy a III. felperes az (RSz14) és (RSz15) forgalmi rendszámú tehergépjármű esetében a keresetlevélben nem, csupán utóbb érvényesítette igényét.

[22] Vitatták a Tpvt. 88/C. §-a szerinti vélelem alkalmazhatóságát, mivel egyrészt a jogszabályi rendelkezés ilyen tartalommal 2017. január 15. napjáig volt hatályos, másrészt a Határozat kizárólag bruttó árakra vonatkozó információcserére, nem pedig az – azokkal összefüggésben nem álló – eladási árak meghatározása irányuló versenykorlátozó megállapodás megkötésére tartalmaz megállapítást, és a Bizottság piaci hatásokat nem vizsgált.

[23] Érvelésük szerint a felpereseknek kell bizonyítani, hogy az esetleges áreltérítést rájuk áthárították a tehergépjárművek értékesítői, a követelés alapjául megjelölt beszerzési árat megfizették, és azt is, hogy más beszerzési forrásokat megkíséreltek fellelni. Állították továbbá, a felperesek saját vevőikre, a fuvarozási szolgáltatás díjában továbbhárították az áremelkedést.

[24] Az elsőfokú bíróság 10.G.20.070/2018/135-I. számú végzésével az alperesek eljárás megszüntetési kérelmét elutasította.

Az elsőfokú bíróság 10.G.20.070/2018/156. számú közbenső ítélete, a másodfokú bíróság Gf.III.30.149/2022/21. és Gf.III.30.046/2023/8. számú részítéletei, a Kúria Gfv.VI.30.210/2023/17. és Gfv.VI.30.398/2023/11. számú végzései, a Kúria Jogegységi Panasz Tanácsának Jpe.II.60.036/2024/23. számú jogegységi hatályú határozata, valamint a Kúria Gfv.VI.30.333/2024/8/II. számú végzése

[25] Az elsőfokú bíróság 10.G.20.070/2018/156. számú közbenső ítéletével megállapította, hogy az alperesek egyetemleges felelőssége teljes egészében fennáll mindazért a kárért, amely az alperesek – az Európai Bizottság, az EUMSZ 101. Cikke és az EGT megállapodás 53. cikke szerinti kartell eljárással kapcsolatban a AT.39824 tehergépjármű ügyben 2016.

július 19. napján hozott határozatában megállapított – versenyjogi jogsértésével összefüggésben, az általuk gyártott tehergépjárművek felperesek részére történő értékesítése során, a jogsértő ellenérték meghatározásával a felpereseket érte. Határozatának indokolásában kifejtette, a magyar bíróság joghatósága fennáll, a felperesek kárigényének megítélésére a magyar jog irányadó, a felperesek követelése nem évült el, és az alperesek magatartása jogellenes valamennyi gépjárművet illetően. Alkalmazhatónak találta a Tptv. 88/C. §-ának 2009. június 1. napján hatályba lépett rendelkezése szerinti vélelmet, és úgy ítélte, hogy a legjobb becslés sem elég pontos ahhoz, hogy statisztikailag elutasítható legyen az a feltételezés, miszerint kár következett be. Ezért a jogvitát a továbbiakban összegszerűségi vitaként értékelte azzal, hogy a vélelem minimum kár hipotézist ír elő. Kárnak tekintette az adásvételi szerződésben vállalt fizetési kötelezettséget és a lízingszerződés alapján kifizetett összegeket. Alaptalannak tartotta az alpereseknek a felróhatóságuk hiányára és a kár felperesek általi továbbhárítására való hivatkozását.

[26] Az ítéltábla a 2023. február 16. napján kelt Gf.III.30.149/2022/21. számú részítéletével az elsőfokú bíróság közbenső ítéletét a felperesek és a II-XV. rendű alperesek, míg a 2023. május 19. napján kelt Gf.III.30.046/2023/11-II. számú részítéletével a felperesek és az I. rendű alperes viszonylatában megváltoztatta, és a III. rendű felperesnek az (RSz14) és (RSz15) forgalmi rendszámú (gyártmány 4) gyártmányú tehergépjárművekkel kapcsolatos összesen 12 523,9 euró és annak késedelmi kamata megfizetése iránti keresetét elutasította. Ezt meghaladóan az elsőfokú bíróság közbenső ítéletét hatályon kívül helyezte és ebben a körben az elsőfokú bíróságot új eljárásra és új határozat hozatalára utasította. Határozatának indokolása szerint a fenti kettő gépjármű esetében a követelés elévült. Egyetértett az elsőfokú bíróságnak azzal az álláspontjával, miszerint magyar bíróság joghatósága fennáll, a felperesek kárigényének elbírálására a magyar jog irányadó, az alperesek magatartása jogellenes és a Tptv. 88/C. §-ának 2009. június 1. napján hatályba lépett rendelkezésében szabályozott vélelem alkalmazható. Szükségesnek találta azonban a kártérítési követelés jogalapja tekintetében az alperesek által indítványozott szakértői bizonyítás lefolytatását annak körében, hogy az alperesek jogsértése az általuk alkalmazott árat befolyásolta-e. Enélkül pedig a közbenső ítélet meghozatalának a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Pp.) 341. § (4) bekezdésében meghatározott feltételei nem állnak fenn. Az érdemi szaktól megismétlendő eljárásra előírta az alperesek által indítványozott szakértői bizonyítás lefolytatását, továbbá a már perben nem álló VI. rendű felperes felhívását azon bizonyítékai, bizonyítási indítványai előterjesztésére, hogy a keresetében megjelölt gépjárművek esetében a lízingszerződésben rögzített ellenszolgáltatás értéke 2011. január 18. napját megelőzően meghatározásra került.

[27] A felperesek felülvizsgálati kérelme folytán eljárta Kúria a 2024. május 15. napján kelt Gfv.VI.30.210/2023/17. és Gfv.VI.30.398/2023/11. számú végzésével a jogerős részítéleteknek felülvizsgálati kérelemmel támadott rendelkezését az elsőfokú közbenső ítélet azon rendelkezésére is kiterjedően, amelyben megállapította a III. rendű felperes (RSz14) és (RSz15) forgalmi rendszámú (gyártmány 4) gyártmányú tehergépjárművekkel kapcsolatos, összesen 12 523,9 euró és késedelmi kamata megfizetésére irányuló kártérítési igénye tekintetében az alperesek egyetemleges felelősségét, hatályon kívül helyezte és ebben a keretben az elsőfokú bíróságot új eljárásra és új határozat hozatalára utasította. Kifejtette, a fenti tehergépjárművek esetében is alaptalan az elévülési kifogás. Előírta, az új eljárásban az elsőfokú bíróságnak a másodfokú bíróság részítéletének hatályon kívül helyező rendelkezése és az új eljárásra vonatkozó utasításai szerint eljárva kell az érdemi tárgyalási szakban elbírálnia a III. rendű felperes nevezett két tehergépjárművel kapcsolatos kereseti kérelmét is.

[28] A Kúria Gfv.V.30.210/2023/17. számú végzése ellen a VIII-XV. rendű alperesek jogegységi panaszt terjesztettek elő, amely alapján indult eljárásban a Kúria Jogegységi Panasz Tanácsa a 2024. október 14. napján kelt Jpe.II.60.036/2024/23. számú jogegységi hatályú határozatában megállapította, hogy a jogegységi panasszal támadott végzés az igényérvényesítés akadályja és ezzel összefüggésben az elévülés nyugvása megítélésében eltér a Gfv.30.033/2022/37. és Gfv.30.084/2022/31. számú, a Bírósági Határozatok Gyűjteményében közzétett határozattól, és az eltérés nem volt indokolt. Erre figyelemmel a jogegységi panasszal támadott végzést hatályon kívül helyezte, és a Kúriát új felülvizsgálati eljárásra és új határozat hozatalára utasította.

[29] A Kúria – az elsőfokú részítélet meghozatalát követően – a 2025. április 16. napján kelt Gfv.VI.30.333/2024/8/II. számú végzésével az ítéltábla Gfv.III.30.149/2022/21. számú részítéletének felülvizsgálati kérelemmel támadott azon rendelkezését, amellyel elutasította a III. rendű felperesnek a II-XV. rendű alperesekkel szembeni, az (RSz14) és az (RSz15) forgalmi rendszámú (gyártmány 4) gyártmányú tehergépjárművekkel kapcsolatos, összesen 12 523,9 euró és késedelmi kamata megfizetésére irányuló keresetét, a IV., V., VI., VII., VIII., XIII., XIV. és XV. rendű alpereseket érintő részben – az elsőfokú közbenső ítéletnek ezen alperesek egyetemleges felelősségét megállapító részére is kiterjedően – hatályon kívül helyezte és ebben a keretben az elsőfokú bíróságot új eljárásra és új határozat hozatalára utasította. Ugyanezen a napon kelt Gfv.VI.30.333/2024/8/I. számú végzésével a felülvizsgálati eljárást részben, a jogerős részítéletnek a III. rendű felperes (RSz14) és (RSz15) forgalmi rendszámú (gyártmány 4) gyártmányú tehergépjárművekkel kapcsolatos kártérítés keresetét a II., III. rendű, valamint a IX., X., XI. és XII. rendű alperesekkel szemben elutasító rendelkezése elleni felülvizsgálat körében felfüggesztette az Európai Unió Bírósága előtti előzetes döntéshozatali eljárás befejeződéséig, amely eljárást az elsőfokú bíróság – ugyancsak az elsőfokú részítéletet követően meghozott – 157. sorszámú végzésével kezdeményezte. Az elsőfokú bíróság ezzel a 157. sorszámú végzésével elrendelte az I. rendű alperes vonatkozásában azon követelések elkülönített tárgyalását, amelyek a Kúria Gfv.VI.30.398/2023/11. számú végzésével újraindult eljárással érintettek, és az így elkülönített eljárás felfüggesztéséről rendelkezett.

A megismételt elsőfokú eljárás

[30] Az elsőfokú bíróság a 2024. december 9. napján kelt 126. sorszámú végzésével a Kúria előtt a jogegységi hatályú határozatot követően újraindult felülvizsgálati eljárásban érintett követelések és a perben érvényesített további követelések elkülönített tárgyalását rendelte el. E végzést a 145/II. sorszámú végzésével kiegészítette akként, hogy az elkülönítés a Kúria Gfv.VI.30.210/2023. és a Gfv.VI.30.398/2023. számú alap- és utóbb újraindult eljárásaival érintett kereseti követelések vonatkozásában áll fenn.

[31] A felperesek és a perben már nem álló XIII-XV. rendű alperesek 2024. december 20. napján bejelentették, hogy ezen alperesek a cégcsoportjukhoz tartozó, (gyártmány 3) gyártmányú kamionok tekintetében a felperesi követeléseket teljesítették, és ezért kérték közösen az eljárásnak a XIII., XIV. és XV. rendű alperesek vonatkozásában történő megszüntetését. A felperesek továbbá a teljesítésre tekintettel a (gyártmány 3) típusú gépjárművek kapcsán érvényesített kártérítési igény összegével a keresetet leszállították, így a

II. rendű felperes a továbbiakban 24 900 euró megfizetését kérte, míg az V. rendű felperes a keresetétől elállt.

[32] Az elsőfokú bíróság a 2024. december 20. napján kelt 145/I. számú végzésével az eljárást az V. rendű felperes keresete vonatkozásában, valamint a XIII-XV. rendű alperesekkel szemben megszüntette, továbbá megállapította, hogy a IV. rendű felperes vonatkozásában az eljárás 2024. szeptember 9. napján félbeszakadt a jogutód perbelépéséig vagy perbevonásáig.

[33] A felperesek keresetüket, míg az alperesek ellenkérelmüket egyebekben változatlanul fenntartották.

[34] A IX-XII. rendű alperesek kizárási indítványt terjesztettek elő az eljáró bíróval szemben. Előadták, az Orac Kiadó Kft. kiadásában, (szerző 1), (szerző 2) és (szerkesztő) szerkesztésében megjelent (könyv címe) című könyv (a továbbiakban: Kézikönyv), amelynek egyik társszerzője (szerző 3), aki valószínűleg azonos a jelen peres eljárásban elsőfokon eljáró bíróval. A könyv egyes részeire hivatkozással úgy vélték, az elsőfokú bíró a kiadvány X. fejezetében a folyamatban lévő eljárásról fejtette ki véleményét, abban felmerült kérdéseket vizsgált, amely kételyt ébreszt a pártatlanságával kapcsolatban. A kérelemhez az I.-III. és rendű és a már perben nem álló VIII. rendű alperesek is csatlakoztak.

[35] Az ítéltábla Pkk.II.20.374/2024/2. számú – az alperesek által az elsőfokú részítélet meghozatalát megelőző tárgyalás berekesztését követően átvett – végzésével a kizárási iránti kérelmet elutasította. Rögzítette, az elsőfokú bíróság valamennyi, a kizárási kérelem elbírálására kijelölhető bírója elfogultnak vallotta magát arra tekintettel, hogy az I. rendű felperes üzletrészének tulajdonosa, (bíró neve) korábbi (város neve) járásbíró elnök. Kifejtette, önmagában nem alapoz meg elfogultságot az, hogy egy bíró egy jogterületet kutat, abba tudományos és gyakorlati szempontból is mélyen beleássza magát, egy folyamatban lévő, az adott jogterülethez tartozó ügyben. Ez a tevékenysége arra enged következtetni, hogy az érintett speciális területen jobban képzett, mint egy átlag bíró. Ez pedig nem zárhatja ki őt az ügy elbírálásából, a felek érdeke is az, hogy abban minél inkább hozzáértő bíró járjon el. A bíró elfogultsága akkor vethető fel, ha művében kifejezetten a folyamatban lévő ügy még el nem bírált kérdéseiben fejtje ki az álláspontját, előrevetítve későbbi döntését. Prejudikálás tehát csak akkor merülhet fel, ha a bíró konkrétan az adott ügy egyes kérdéseire vonatkozóan nyilvánul meg még a döntéshozatal előtt. Nem tartozik ebbe a körbe, ha egy szakkönyvben általánosságban ismerteti a nézeteit, illetve számot ad az adott pertípusban mutatkozó tendenciákról európai kitekintéssel, ahogy az sem, ha más, azonos tárgyú ügyben korábban a kizárási kérelemmel élő fél véleményétől eltérő jogi álláspontot foglalt el. Nem találta azonban megállapíthatónak, hogy az ügyben elsőfokon eljáró bíró a kézikönyvben a folyamatban lévő eljárásról fejtette volna ki álláspontját. Lényegesnek tartotta, hogy a per adott szakaszában az összecszerúségre vonatkozó bizonyítás folyik, ezt érintő kérdésben pedig szintén nem foglalt állást az általa írt részekben. A kizárási kérelem 5.3.-5.8. pontjaiban szereplő, a könyvből idézett szövegrészek is csupán lehetséges, többnyire feltételes módú megoldás-javaslatokat vetnek fel egyes, az adott pertípusban tapasztalható, problémás jogi megítélésű kérdésekben.

Az elsőfokú részítélet

[36] Az elsőfokú bíróság részítéletével kötelezte az I-XII. rendű alpereseket, hogy egyetemlegesen fizessenek meg az I. rendű alperes részére 6 512 916 forintot és abból összesen 3 090 000 forint után 2006. június 21. napjától, összesen 1 847 066 forint után 2009. szeptember 10. napjától, 1 575 850 forint után 2008. február 28. napjától járó késedelmi kamatot, a már perben nem álló II. rendű felperesnek 24 900 eurót és annak 2013. november 27. napjától járó késedelmi kamatát, a III. rendű felperesnek 3 050 000 forintot és annak 2010. augusztus 26. napjától járó késedelmi kamatát, valamint 29 721,4 eurót és abból 6 230 euró után 2011. november 3. napjától, 5 336,9 euró után 2012. december 10. napjától, 7 702,5 euró után 2013. július 3. napjától, 10 452 euró után 2013. november 20. napjától járó késedelmi kamatot, a már perben nem álló VI. rendű felperesnek 15 090 eurót és abból 7 545 euró után 2011. március 24. napjától, 7 545 euró után 2011. május 25. napjától járó késedelmi kamatot, a VII. rendű felperesnek 9 000 eurót és annak 2014. november 9. napjától járó késedelmi kamatát, míg a VIII. rendű felperesnek 1 953 880,5 forintot és annak 2005. március 6. napjától járó késedelmi kamatát. Rendelkezett arról, hogy a késedelmi kamat 2004. május 1. napjáig forint tartozások után az évi költségvetési törvényben meghatározott mértékű kamat, euró tartozás után az adott pénznemre meghatározott nemzetközi pénzüpiaci kamat, 2004. május 1. napja után a késedelemmel érintett naptári félévet megelőző utolsó napon érvényes jegybanki alapkamat hét százalékkal növelt összege, euró tartozás után az adott pénznemre meghatározott nemzetközi pénzüpiaci kamat, míg 2013. július 1. napjától a késedelemmel érintett naptári félév első napján érvényes jegybanki alapkamattal – ha a pénztartozást idegen pénznemben kell teljesíteni, az adott pénznemre a kibocsátó jegybank által meghatározott alapkamattal, ennek hiányában a pénzüpiaci kamattal – megegyező mértékű kamat nyolc százalékponttal növelt értéke. Kötelezte továbbá az I-XII. rendű alpereseket, hogy egyetemlegesen fizessenek meg a felpereseknek mint egyetemleges jogosultaknak 12 556 492 forint perköltséget.

[37] A magyar bíróság joghatóságát a Brüsszel Ia. rendelet 7. cikk 2. pontja alapján állapította meg. Az Európai Unió Bíróságának (a továbbiakban: EUB) a C-267/20. számú ítéletével (2022. június 22-i Volvo és (gyártmány 3) Trucks ítélet, C-267/20, EU:C:2022:494 – a továbbiakban: Volvo ítélet) összefüggésben utalt arra, a megváltozott joggyakorlat nem minősülhet olyan új jogi alapnak, amely – adott esetben a perindítás hatályainak beállta után – megnyitná a joghatósági (illetékességi) kifogás újbóli előterjesztésének és egyúttal a felperesi pertársaság felbontásának lehetőségét. A Pp. 240. § (2) bekezdése szerinti joghatósági és a Pp. 240. § (1) bekezdés e) pontja szerinti illetékességi kifogás az írásbeli ellenkérelemben terjeszthető elő legkésőbb, utána az illetékesség hiánya figyelembe nem vehető, mivel ebben az esetben vagylagos, nem pedig kizárólagos illetékességi szabályt kell alkalmazni. A perpetuatio fori elv értelmében a joghatóság és az illetékesség rögzül, és a bíróság a kapcsolótényező változása után is megtartja a joghatóságát, amely a jogi helyzet véglegessé válását jelenti. A kapcsolótényezők és a rájuk vonatkozó jogértelmezés változásának nincs jelentősége. Megjegyezte, az illetékesség utólagos jogértelmezéssel való megszüntetésével és a keresetlevél benyújtásának elévülést megszakító hatálya elvonásával sérülne a tényleges érvényesülés európai jogi elve és a Pp. preambulumban is megjelenő tisztességes eljárás követelménye.

[38] Az alkalmazandó jog meghatározása kapcsán kifejtette, a 2009. január 11. napjától alkalmazandó Róma II. rendelet 6. cikk (3) bekezdés a) pontja alapján mindig az érintett piacok országainak a joga alkalmazandó külön-külön az ott bekövetkezett károkra. Ebben az esetben nincs jelentősége a piaci érintettség fokának, azt ettől eltérő esetekben kell vizsgálni. Ezért a felperesek magyar joghatóság alá eső káraik tekintetében a Róma II. rendelet alapján a

magyar jog alkalmazandó az érintett piac érintettségi szintjének külön vizsgálata nélkül. A Róma II. rendelet ezen szabályát irányadónak tartotta az alperesek egész magatartására az egységességi felfogás mellett, illetve e rendelet időbeli hatálya alá tartozó részcsелеkményekre. Utalt arra, a Róma II. rendelet mellett a magyar szabályozásból az Nmjtvr. alkalmazása vetődhet fel, amelynek 32. § (1) bekezdése a szerződésen kívül okozott kárért fennálló felelősség esetére a károkozó tevékenység vagy mulasztás helyén és idején irányadó jog alkalmazását írja elő. A károkozó magatartás helye a kartell megállapodás megkötésének a helye, amely a rendelkezésre álló adatok szerint a német jog felhívását jelentheti, de a Határozat nem bizalmas szövege szerint is megjelent elkövetési helyként más földrajzi hely, valamint az egységes és folyamatos jogsértő magatartásra figyelemmel bárhol sor kerülhetett a jogsértő megállapodásra vagy összehangolt magatartásra. Ezért a károkozás helye szerinti jog biztosan nem határozható meg, ugyanakkor a kár bekövetkezési helye a felperesek székhelyéhez kapcsolhatóan megállapítható, amelyre tekintettel a magyar jog alkalmazandó.

[39] Az elévülést vizsgálva rámutatott, az EUB a Volvo ítéletben az Európai Parlament és a Tanács 2014. november 26-i, a tagállamok és az Európai Unió versenyjogi rendelkezéseinek megsértésén alapuló, nemzeti jog szerinti kártérítési keresetekre irányadó egyes szabályairól szóló 2014/104/EU irányelve (a továbbiakban: Kártérítési irányelv) elévülést szabályzó 10. cikkét az időbeli hatályt korlátozó 22. cikk (1) bekezdése szerinti anyagi jogi rendelkezésnek minősítette, de a visszaható hatály fogalmának értelmezésével az irányelv elévülési szabályainak időbeli hatálya alá tartozóként értelmezte azokat az irányelv hatályba lépése előtt már befejeződött versenyjogi jogsértésen alapuló kártérítési kereseteket is, amelyeket a nemzeti jogba átültető rendelkezések hatályba lépését követően indítottak, azzal a feltétellel, ha a korábbi tagállami szabályok alapján alkalmazandó elévülési idő még nem telt el az irányelv átültetésére nyitva álló határidő lejárta előtt. A magyar jog alapján a Kártérítési irányelv átültetésére nyitva álló határidő lejártának időpontjában a Határozatra alapított igények érvényesíthetősége nem szűnt meg, mert az akadály megszűnési okként értékelhető tudomásszerzés csak 2017. április 6. napjától állapítható meg. Ezért a Kártérítési irányelv helytelen implementálása a magyar jogot érintően is megállapítható, függetlenül attól, hogy egyébként az átültetés határidőben történt. Ezért a nemzeti bíróságnak a nemzeti jogot úgy kell értelmezni, hogy a szóban forgó helyzetet azonnal összeegyeztethetővé tegye a Kártérítési irányelv rendelkezéseivel. Ennek azt tartotta megfelelőnek, ha a nyugvás legkorábban a jogsértést megállapító határozat jogerőre emelkedése vagy az eljárás egyéb módon történő befejezése után egy évvel érhet véget, és ettől az időponttól számított további egy éves határidőn belül érvényesíthető a követelés. Az EUB C-605/21. számú határozatában pedig megerősítette korábbi álláspontját és kimondta, hogy a Kártérítési irányelv 10. cikke (4) bekezdésének második mondata azt követeli meg, hogy az elévülési időnek a kártérítési kereset tárgyát képező versenyjogi jogsértés miatti vizsgálattal vagy eljárással kapcsolatban a versenyhatóság által elfogadott intézkedést követő nyugvása legkorábban a jogsértést megállapító határozat jogerőre emelkedése vagy az eljárás egyéb módon történő befejezése után egy évvel érjen véget. A Kúria Gfv.VI.30.210/2023/17. és Gfv.VI.30.398/2023/11. számú határozataiban is erre alapította döntését. A részítélettel elbírált kereseti követelések igényérvényesítésének ideje ugyanakkor a Kúria Gfv.VI.30.033/2022/37. és a Gfv.VI.30.084/2022/31. számú határozataiban foglaltaknak is megfelel, azaz a felperesek a nyugvás megszűnése után határidőben érvényesítették igényeiket.

[40] Rögzítette, a Határozatban megállapított versenyjogi jogsértés ténye és mibenléte a perben nem vitatható. A károkozó magatartás és annak jogellenessége kapcsán a jogági

jogellenesség függetlenségének elve nem érvényesül. Az egyéb polgári jogi tényállási elemek megítélésakor a polgári perben eljáró bíróság nincs kötve a Határozathoz, de tartalmának mint bizonyítéknak kiemelt szerepe van.

[41] A Tpvt. 88/C. §-ának 2009. június 1. napján hatályba lépett rendelkezése szerinti vélelmet alkalmazhatónak találta, figyelemmel arra, hogy a Tpvt. 95/A. § (3) bekezdés d) pontja nem változott, amelyben foglaltaknak megfelelően a felperesek a hatályba lépést követően indították a pert. Kifejtette, a vélelem alkalmazásának alapjául szolgáló legsúlyosabb versenyjogi jogsértés, a versenykorlátozási célú, eladási árak legalább közvetett meghatározása megvalósult. A Határozat ugyanis komplex jogsértést állapított meg, amely szerint a magatartás magán viseli a megállapodás és/vagy összehangolt magatartás valamennyi jellemzőjét, valamint a megállapodás/magatartás célja a verseny megakadályozása, korlátozása és/vagy torzítása. A Bizottság hatásvizsgálatot nem végzett, mivel a legsúlyosabb versenykorlátozásról van szó, amely cél szerinti versenykorlátozás. Ezek pedig jellegüknél fogva valószínűleg negatív hatásokkal járnak különösen az árak és szolgáltatások árára, mennyiségére vagy minőségére, amely miatt úgy tekinthető, hogy az EUMSZ 101. cikk (1) bekezdésének alkalmazásával szükségtelen bizonyítani a piacra gyakorolt tényleges hatásait. A cél általi jogsértések és a hatás általi jogsértések közötti megkülönböztetés azon körülménnyel függ össze, hogy a vállalkozások közötti összejátszás bizonyos formái már természetüknél fogva úgy tekinthetők, hogy károsak a rendes verseny működésére. Az EUB gyakorlata szerint, ha egy megállapodás versenykorlátozó célja bizonyított, akkor már nem szükséges a versenykorlátozó hatást is kimutatni, mivel e hatás nyilvánvaló és így a megállapodás jogsértésre vezet. A hatáselemzés hiánya így azt mutatja, hogy a súlyosabb minősítés (versenykorlátozó cél) alapjául szolgáló tényállás a Bizottság előtti eljárásban hatáselemzés elvégzése nélkül is megállapítható volt.

[42] Nem fogadta el az alpereseknek azt a hivatkozását, hogy csupán információcsere valósult volna meg. A Bizottság ugyanis a legkárosabb kategóriába sorolta az alperesek magatartását, kiemelve, hogy a megállapodás célja (árak torzítása) és a megállapodás tárgyának abszolút tiltólistás jellege (jövőben tervezett árakra vonatkozó információk, adatok cseréje), valamint egyéb körülmények alapján az alperesek által részletezett további szempontok vizsgálatára nincs szükség. Ez a minősítés pedig köti a bíróságot, a vizsgálati szempontok átértékelésével nem minősítheti át az alperesek megállapodását egy kevésbé súlyos versenyjogi jogsértés kategóriájába. Versenytársak közötti ármeghatározást jelent tehát a koordináció és az összejátszás is, és a Határozat is azt a fajta koordinációt és összejátszást fogalmazza meg, amely a stratégiai információk minősülő árazást és a bruttó áremelést érintette, a technológiai költségek időzítésén és áthárításán túl, kifejezetten bruttó ár összehangolási céllal. Ezért az alperesek között nem egyszerű információcsere valósult meg, hanem árkartell az árak koordinációjával és összejátszással, ami az árazást és a bruttó ár emelését érintette, a bruttó ár összehangolását célozta és a jövőbeli árképzést befolyásolta. Ezáltal pedig a vélelmező tény, az árkartellt megvalósultnak tekintette.

[43] Úgy ítélte, a Határozat a (27), (30), (46)-(48), (58), (71), (73)-(75), (77) és (81) bekezdéseiben foglaltakkal bemutatta a bruttó listaáraktól a vevők nettó áráig lefutó árképzést az értékesítési láncon, a nettó árakkal való kapcsolatot és az ártorzítás, árverseny korlátozás céljából történő együttműködést. Az árhatásnak (és abban a továbbhárításnak) a kibontakozását alátámasztja, hogy az alperesek célja az ártorzítás volt, és e céltételezés mellett ezt a működési, cselekvési módot majdnem másfél évtizedig fenn is tartották, egy nagy kiterjedésű földrajzi piacon, hatalmas piaci összrészese mellett. Ez ugyanis a célok

gyakorlati eredményekkel való visszaigazolására utal. A tartalmak közlési módjának fejlesztése (árlisták, számítógépes alkalmazások), a táblázatos forma modellenkénti bontással és azon belüli differenciálással, az alapmodellek és az extrák listázása, az egyes konfigurációk bruttó listaárának, a hozzávetőleges nettó árak kiszámíthatóságának és az ajánlatok összehasonlíthatóságának, valamint a különböző variációk követhetőségének Határozatban való kiemelése alapján azt a következtetést vonta le, hogy a megosztások nem öncélúak voltak, hanem tudatosan és a felhasználási célra alkalmas, tervezett módon valósultak meg technikailag is, ami a fent részletezett koordinációt megalapozta. Az EUB 2015. március 19-i C-286/13 P számú Dole ítélete szerint az összehangolt magatartás pedig akkor is versenyellenes célú lehet, ha nem áll közvetlen kapcsolatban a fogyasztói árakkal, hanem az eladási árak közvetett rögzítéséből áll. A bruttó árlisták nettó árakkal való kapcsolata miatt ez a közvetettség fennáll, mivel azok kiindulási alapja a központilag megállapított bruttó árlisták voltak.

[44] A magatartás és a kár közötti okozati összefüggés fennálltát megállapíthatónak találta az alperesek magatartásának a versenysértő gazdasági következményre, illetve a káros hatásra való egyértelmű alkalmasságának a Határozattal való elismerése, a szerzett tapasztalatok és a közgazdaságtudomány alapján fennállónak tekintése, továbbá azon körülmény miatt, hogy annyira valószínűleg negatív hatásokkal járnak ezek a megállapodások, különösen az áruk árára a Bizottság és az EUB gyakorlata alapján. A kartell hosszú időn keresztül megvalósuló működése, nagy földrajzi kiterjedése, a termékpiac nagy lefedettsége és a koordináció intenzív jellege alapján ugyanis az a következtetés vonható le, hogy a versenykorlátozó célba beleértettek, benne foglaltnak tekinthető káros árhatásra alkalmassága a gyakorlatban is ki tudott teljesedni. Az ártorzítást célzó árkartell megvalósult és sokáig fenn is tartották, amely alátámasztja, hogy az ártorzító cél visszaigazolóódott és az árhatásra alkalmasság a valóságban is kibontakozott, a jogsértés árhatással járt és a túlárazás miatti ártöbblet kárként jelentkezett az értékesítési lánc résztvevőinél. Az árverseny korlátozását célzó együttműködéssel a célzott eredmény megvalósulása hiányában az alperesek hamarabb felhagytak volna, hiszen a megállapodásuk abszolút tiltó listás jellege alapján rekord összegű bírságot kockáztattak. Az alperesek nem vitatottan nagy mértékben lefedték a piacot, így sokáig képesek voltak áraikat a versenyszint felett tartani, nem volt ellentétes irányú hatás más jelentős szereplő részéről, egyúttal piaci erejüket is képesek voltak fenntartani a csökkent verseny miatt. Ezért a cél szerinti versenykorlátozás tényleges megvalósulása esetén is értékelési szempontnak tartotta azokat a körülményeket, amelyek egy hatáselemzésnél jelentősek és a gazdasági, jogi következtetések alapjául szolgálnak. A jogi okozatosság alapjaként azt a tapasztalati ténybeliséget tekintette, hogy a jogsértő árképzés hatásának az értékesítési láncban történő tovább görgetése automatizmus. A továbbhárítás nem egy tudatos károsodás elhárító magatartás, hanem a közvetlen vevők önálló, az értékesítés szempontjából jogszerű piaci árképzési tevékenysége, a beszerzési árakhoz igazított – a továbbhárításban megnyilvánuló – saját árképzésről van csupán szó. Ezen nyilvánvaló összefüggésére alapítottan szabályozza a Kártérítési irányelv 14. cikk (1) és (2) bekezdése a továbbhárítási vélelmet árnövekedés esetén, a közvetett vevő felperes javára. A jogi okozatosság megközelítési alapjának tekintette azt is, hogy a továbbhárítás olyan nyilvánvaló tény vagy összefüggés, amely a magyar jog szerint a köztudomás körében értékelhető.

[45] Megállapította, a károsultra mint végfelhasználóra a tehergépjármű márkakereskedők által áthárított áremelkedés a mesterségesen megemelt árak miatti többletköltségből ered, ezért az EUMSZ 101. cikkébe ütköző jogsértés közvetlen következménye, tehát közvetlen kárnak minősül. Rámutatott, a jogsértéshez kapcsolódó árhatásról rendelkezik a vélelem, így

azt külön bizonyítani nem kell, illetve ezt az árhatást a kartell minősítést alátámasztó Határozat tartalmával bizonyították. Az áreltérítés számszerűsített mértéke (az első ártöbbslet) jelenti az árhatás első elemét, az oksági folyamat elindulását. Az árhatás további bizonyításának megkövetelése a felperesek vélelemmel célzott privilégizált helyzetét is viszonylagossá tenné, ugyanakkor az árhatásra a Határozat alapján is levonható következtetés. A károkozó magatartás által az árhatással elindított okozati lánc – a továbbhárítás szükségszerű elemén keresztül – végigfut a felperesek szintjéig, a kár bekövetkezéséig. A mérték vélelmezése egyúttal a kár vélelmezését is jelenti, mert a tényszerűség szintjén nem, csak dogmatikai kategóriaként lehet a kár bekövetkeztenek tényét és mértékét szétválasztani. Alátámasztja ezt az értelmezést, hogy a vélelem bárki által hivatkozható bármely polgári jogi igény érvényesítése esetén, ezért a felpereseknek más az okozatosság körében bizonyítania nem kell, csupán az értékesítési láncban való részvétel tényét. A Határozat szerinti minősítéssel és a vélelemmel, valamint a kartell működésének körülményei alapján a jogsértés releváns okként megjelenik az árazási mechanizmusban és így a kárban. Utalt arra, ezt az alapvető közgazdasági és egyúttal általános élettapasztalati tételt maguk az alperesek sem vitatták, a felperesek általi továbbhárításra is ennek a gazdasági összefüggésnek az alapján hivatkoztak. A perindítások hiányát a továbbhárítás ténybeli megtörténtét alátámasztóként értékelte, mivel a többsletár viselése esetén az értékesítési láncban feljebb elhelyezkedők is károsultként jelentkezhetnek volna.

[46] Az európai uniós tagság előtti időszakot érintő kereset kapcsán kifejtette, az csak formailag önálló kereset, tartalmilag követő plusz kereset, mivel a felperesek a Határozat hatályának kiterjesztését állították. A tagság előtti időszakra a Határozathoz kötöttséget is alkalmazhatónak találta, de a Határozatot más tagállami hatóság határozatához hasonlóan is értékelte, a jogsértést megállapító részben foglaltakat tényként elfogadva. Ezért megállapíthatónak találta, hogy amennyiben az EGT piacon volt jogsértés, a magyar piacon is a teljes időszakban.

[47] Emellett a Határozatot olyan bizonyítéknak tekintette, amely más körülmények együttes mérlegelésével alkalmas a bizonyítandó tény megállapítására vagy amely a bizonyítási szükséghelyzet jogintézményének igénybevételét alapozhatja meg. A csatlakozást megelőző időszakban ugyanis a versenyjogi tilalom Magyarországon is fennállt, a jogi szabályozás az Európai Unión belülihez nem csak hasonló, hanem gyakorlatilag ugyanaz volt, figyelemmel az 1994. évi I. törvénnyel kihirdetett Európai Megállapodás 62. Cikk 1. pontjára és az 1997. január 1. napján hatályba lépett Tpv. 11. § (1) és (2) bekezdésére. Felvetette az uniós jogi kartelltilalom alkalmazhatóságát is a folyamatos jogsértés formájában működő kartell esetében, amely versenyellenes hatásai a csatlakozás időpontjától a Határozat szerint szankcionáltak Magyarország vonatkozásában is. A Határozat szerint a vállalkozások egységes és folyamatos magatartással valósították meg a versenyjogsértő magatartást 1997 és 2011 között, tehát a teljes időszakra tekintették jogellenesnek a cselekményt, a földrajzi piac és termékpiac szempontjai szerint az egységes piac egésze érintett volt. A teljes időszakra egységes megállapítást tett a Bizottság a Határozatban, az EGT vonatkozású megszorításnak az oka, hogy az eljárás jogalapja az EUMSZ és az EGT megállapodás volt. Lényegesnek azt tartotta, hogy a csatlakozás után a magyar piac is az EGT piac része lett jogilag, ténylegesen a csatlakozással nem változott a hosszú időszakot átfogó jogsértés egységessége, a kereskedelem érintettsége és a korlátozásoktól megszabadult gazdasági környezet sem. A csatlakozás csak a bírság összegének számításával összefüggésben került feltüntetésre. A Határozat nem tért ki a csatlakozás utáni körülményekre, tehát nem merült fel, hogy a csatlakozó államok kapcsán az árkoordinációs összejárás eltérő lett volna. A csatlakozás

megtörténte így nem jelenti az alapul szolgáló, a jogsértés által egységbe foglalt tények eltérő kezelésének szükségességét, különösen úgy, hogy ennek gazdasági akadályai sem voltak és a jogi tilalom is fennállt több jogalapon. A Bizottság joghatósági/hatásköri okból is az EGT-re, helyenként az EGT-listára tett megállapítást, a megállapodások/magatartások más tárgyainak feltüntetése mellett, de ez nem jelenti azt, hogy a legfelsőbb európai szinten éppen a magyar árak nem képezték a megbeszélések tárgyát. Annak feltételezését pedig semmi nem indokolja, hogy a magyar piacot hagyták volna ki a jogsértők a listaár harmonizáció folyamatából úgy, hogy ártorzító célú árkoordinációt folytattak másfél évtizedig, rekord összegű bírságot kockáztatva, az egész európai piacra. A Határozat (51) bekezdése kitér az EGT szinten alkalmazandó árlisták bevezetése előtti tárgyalások tárgyára és a jogsértés megvalósításának mikéntjére, amely azt mutatja, hogy bármiféle listáktól függetlenül is működött a felek közötti jogellenes együttműködés.

[48] Megállapította, ezek a körülmények a bizonyítás során többet, de legalább a valószínűsítés olyan fokát jelentik, amelyek a bizonyítási szükséghelyzet alkalmazhatóságához vezetnek, mivel a jogsértés kiterjedése a csatlakozás előtti időszakban Magyarországra, a magyar piac értékesítéseire nagyfokú valószínűsítéssel alátámasztott. A tényállítás bizonyítása pedig számukra nem lehetséges, ugyanis a jogsértők sem terjesztettek elő ezzel összefüggésben bizonyítási indítványt, a versenyhatósági iratokat nem kérték beszerezni, a bizalmas változatú Határozatot nem kérték felhasználni, míg az alperesek a saját árazásukra vonatkozó információk birtokában vannak. Ehhez képest az alperesek nem valószínűsítették, hogy a felperesek számára a tényállításuk bizonyítása mégis lehetséges volna, továbbá, hogy tőlük nem elvárható az állított tények fenn nem állásának bizonyítása. A bizonyítási szükséghelyzet jogkövetkezményét így az alperesek nem tudták elhárítani anyagi pervezetést követően. Ezért kétely hiányában valósnak fogadta el, hogy a jogellenes magatartás a tagság előtti időszakra nézve is fennáll.

[49] A már perben nem álló VI. rendű felperesnek a jogsértés Határozatban megállapított időszaka után kötött szerződéseire alapított igénye érvényesítésének nem találta akadályát. Utalt arra, miután a versenyhatóság megállapította az anyavállalat felelősségét, a polgári jogi felelősség az elkülönült jogi személyiség doktrínájára hivatkozással nem vitatható, és a közös versenyjogsértő magatartás miatt a vállalkozások egyetemlegesen felelnek a versenyjogi jogsértéssel okozott kárért. Az engedékenységi kérelmező kapcsán a Tptv. 88/I. § (1) bekezdése pedig jelen ügyben nem alkalmazható. Nem fogadta el a lízingszerződés sajátos konstrukciója miatt az üzembentartói minőségre való alperesi hivatkozásokat.

[50] Kifejtette, a kár fogalma az uniós jog alá tartozik, de a tagállamok nemzeti jogrendszerének feladata a kár megtérítése mértékének megállapítását lehetővé tevő kritériumok meghatározása, az egyenértékűség és a tényleges érvényesülés elvének érvényesítése mellett. Gazdasági megközelítésben a szerződéskötéskor, beszerzéskor keletkezik a kár, ami térbeli, időbeli és tartalmi téren egységesen ítélandó meg. A károsultak szerződéskötésével válik relevánssá polgári jogilag a kontraktuson kívül eső versenyjogsértés. A kár bekövetkezte így a vagyont terhelő fizetési kötelezettség beálltához kötődik és az a felek általi tényleges vételár meghatározásában jelenik meg. Eltérő értelmezésre nem ad alapot a túlkompensáció elkerülése, mivel az nem önmagában az egyes igényérvényesítővel és így az individualitás elvével függ össze, hanem elsősorban az összepszerúségi bizonyítás és a becslési nehézségek miatt az értékesítési láncon többes igényérvényesítés esetére a kártérítés elosztásával, a többes fizetés elkerülése és a szankció alóli mentesülés kizárása mellett. A jogalap nélküli gazdagodás kiküszöbölése is cél, de ebből sem származik olyan

következmény, amely a kár fogalmának gazdasági logikával ellentétes értelmezésére kényszerítene. A gazdasági realitással ellenkezik az olyan egyoldalú szemlélet, amely miközben a követelést a vagyon részének tekinti, a kötelezettséget nem veszi figyelembe a tiszta vagyont csökkentő passzívaként. A saját vagyon összegét nem érinti, ha a tartozások összege nő és azzal szemben áll egy megszerzett azonos értékű vagyontárgy. Ez azt jelenti, hogy – változatlan összértékű aktív vagyónállomány mellett – a kötelezettségek növekedése a tiszta vagyon csökkenését eredményezi. Önmagában egy kötelezettség keletkezése, azaz a meglévő kötelezettségek növekedése anélkül, hogy egyúttal a vagyontárgyak állománya azonos mértékben növekedne, a kár bekövetkeztét jelenti. Ezt követően a kötelezettség teljesítése már nem eredményez változást a fizető fél vagyonában, hiszen a pénzeszközök csökkenésével együtt, azzal azonos mértékben csökken a kötelezettségeinek összege is. A kötelemszünetítő fizetés ezért nem tekinthető kárnak.

[51] A vagyonban bekövetkezett értékcsökkenés nemcsak adásvételi szerződésben vállalt fizetési kötelezettséggel keletkezik, ugyanazon jogi megítélés alá esik a lízingszerződésben rögzített ellenérték vállalása is. Azzal, hogy a kartell hatására bekövetkező árnövekedés a beszerzési árakra és a lízingdíjra is kihatott, a versenyrhoz képest a kartellárra történő magasabb összegű kötelezettségvállalás a károsultak részéről a vagyonukban bekövetkezett értékcsökkenésként értékelendő. Utalt arra, ugyanezen emelkedettebb árak képezik a referencia pontot abban az esetben is, ha egyedi tárgyalásokon olyan feltételek merülnek fel, amelyek az ügyletet egyedibbé teszik. Az pedig nem merült fel a perben, hogy a felperesek bármelyike olyan tárgyalási erővel vagy háttérrel rendelkezett volna, mely felülírná a fenti egyszerű összefüggést.

[52] A gazdasági megközelítéssel ellentétesen a kár bekövetkezése anyagi jogi fogalmának a kötelezettség teljesítéséhez kötése azzal az eljárásjogi következménnyel is járna, hogy a bizonyítási standardok olyan mértékben emelkednének, ami az igények bizonyíthatatlanságig való szétaprózódásának veszélyével járna és azzal, hogy a károkozó megtartja az árnövekedést. A Kártérítési irányelv 5. cikkének (3) és (5) bekezdéséből, valamint 17. cikkének (1) bekezdéséből következő észszerűségi, arányossági követelménynek magasabbra való beállításával együtt járna a magánjogi igényérvényesítés lehetőségének kiüresítése, mivel akár évtizedekre visszamenően az egyes részletek teljesítésének dokumentálására vonatkozó elvárás a gondos vállalkozói magatartás követelményének sem felelne meg, figyelemmel arra, hogy a szerződéskötéskor és a teljesítés folyamatában a titkos versenyellenes magatartások nem ismertek, azok nem kalkulálhatók a gazdasági szereplők részéről, ezért a kifizetés bizonyítása nem lehet követelmény.

[53] A felpereseknek tehát bizonyítaniuk kellett a keresetösségi jogukat, az értékesítési láncban való időbeli és termékbeli érintettségüket, valamint a kárszámítás szempontjából releváns beszerzési ellenértéket. Ezeket a releváns tényeket megállapíthatónak ítélte a beszerzéseket alátámasztó szerződések tartalmából, illetve ennek hiányában a fizetési kötelezettséget tartalmazó számlákból is. A lízingbeadók igazolásainak tartalma alátámasztja nemcsak a szerződés teljesülését, hanem a szerződéses jogviszony korábbi fennálltát és az azon alapuló kötelezettségvállalást. Részletezte gépjárművenként a rendelkezésre álló okiratokat és az azok alapján tett ténymegállapításokat. Megjegyezte, a bizonyítékok a klasszikus kárfogalomhoz kapcsolódó eljárási követelményt is kielégítik. A kár fogalmának európai jogi szempontú értelmezésével indokolta a Kúria Gfv.III.30.246/2023/11. számú határozatától való eltérést.

[54] Az alperesek továbbhárítási kifogása kapcsán rámutatott, hogy ez a magyar jog szerint a káronszerzés jogintézménye körében helyezhető el, amelyet azonban az esetlegesen fennálló (mindenképpen távolabbi) gazdasági összefüggések esetén sem kell a teljes okozati láncon vélelmezni vagy a jogi okozatosság szintjén elismerni. Jelentőséget tulajdonított ezzel összefüggésben annak, hogy a felperesek szintjéig termékértékesítés történt, míg a felperesek részéről az adott termékkel szolgáltatásnyújtás, és a kartellfelár kicsi arányban van jelen a felperes költségeiben, amely utóbbit a perindítás hiánya is alátámasztja. Emellett a prevenció elvre figyelemmel a káronszerzés tilalma is háttérbe szorul. A túlkompensáció a vélelem egyfajta minimum kár hipotéziséhez képest nem merülhet fel, míg a kettős fizetés veszélyének elkerülését illetően lényeges, hogy az értékesítési láncon a felperesek felett vagy alatt elhelyezkedő gazdasági szereplők részéről a Határozattal kapcsolatban további perindítások nem történtek, és az elévülési szabályokra tekintettel már érdemi eredménnyel nem is kezdeményezhetők. Ezen túlmenően valószínűtlen, hogy a végfogyasztók ilyen típusú igényeket érvényesítsenek, a távoli okozatosság és a bizonyítás lehetetlensége okán, és emiatt a versenyjogi jogszabályokat árrögzítéssel megszegők megtartanak a jogellenes magatartásuk eredményét.

[55] Úgy ítélte, a felperesek általi esetleges továbbhárítás bizonyítása nem a felperesek érdekében áll a 10 %-os vélelem miatt, továbbá a bizonyítás megkövetelése a jogérvényesítőtől szükségtelen, költséges és időigényes is lenne amellet, hogy a versenyszabályok teljeskörű érvényre juttatásának követelménye és a tényleges érvényesülés elve ellen is hatna, és a továbbhárítás hiánya bizonyításának megkövetelésével a felperesek vélelemmel célzott bizonyítási kedvezményei relativizálódnának. A tehergépjárművekkel történt egyéb események pedig nem mutatnak összefüggést a felárral, ezért nem lehetnek okozatosak a jogsértéssel, miután ezek a felár nélkül is bekövetkeztek volna. Ugyanezen elvek miatt az alperesek e körben tett bizonyítási indítványait sem találta teljesíthetőnek, figyelemmel arra is, hogy a vélelem hipotézisen alapuló százalékos arányához és nem kimutatott árnöveléséhez képest a felperesek áraiban a versenyellenes mérték megjelenésének elemzése vagy becslése nehezen értelmezhető. A tényleges érvényesülés elvét is sértené a kiterjedt, időben elhúzódó, költséges és feltehetően hiányos adatokon alapuló bizonyítás lefolytatása. Utalt a brit versenyjogi bíróság döntésében foglaltakra, miszerint akkor csökkenthető vagy elutasítható az igény, ha a jogsértő kimutatja az értékesítési láncon a károsult alatti szinten egy olyan igényérvényesítő csoport létét, amelyre a felárat továbbhárították.

[56] A továbbhárítást a kárenyhítési kötelezettség körében sem tartotta értelmezhetőnek, mivel ezzel a hatékony jogvédelem és tényleges érvényesülés elve sérülne, és az áreltérítés kockázatát a károsultra telepítené. Az egész iparági lefedettség miatt pedig nem is várható el a túlárarással érintett vállalkozástól, hogy más beszerzési forrás után nézzen, mérsékelje veszteségét.

[57] Az alperesek felróhatósága hiányát kizártnak tartotta a jogsértés jellege, a szándékosság és az adott magatartás súlya miatt.

[58] Az alperesek által benyújtott magánszakértői vélemények kapcsán kifejtette, külföldi honosságú szakértő igénybevételére nem volt lehetőség, mivel külföldi, határon átnyúló tény a perben nem merült fel, a nemzetközi magánjogról szóló 2017. évi XXVIII. törvény (a

továbbiakban: Nmjt.v.) 78. § (4) bekezdése szerinti kérelmet az alperesek nem terjesztettek elő, és közvetlen bizonyításfelvétel kizárólag bírósági cselekményként értelmezhető a szakértői bizonyítás esetében. A külföldön kiállított közokiratokra és magánokiratokra vonatkozó eljárási szabályok pedig kizárólag a szakértői bizonyítástól elhatárolandó okirati bizonyítás területére eső normák. Az igazságügyi szakértőkről szóló 2016. évi XXIX. törvény (a továbbiakban: Szaktv.) 52. § (1) bekezdése és 4. § (1) bekezdése alapján, továbbá az eseti szakértőnek a Szaktv. 2. § 4. pontjában megjelölt esetköreit figyelembe véve csak az az eljárási mód felel meg a szabályozásnak, hogy egyébként bejegyzett szakértő ad megbízás alapján szakvéleményt olyan szakterületen, amely nem szerepel az igazságügyi szakértői szakterületekről, valamint az azokhoz kapcsolódó képesítési és egyéb szakmai feltételekről szóló 9/2006.(II.27.) IM rendeletben. Ha a Szaktv. alapján a megbízott szakértő nem jogosult a szakértői tevékenység végzésére, akkor magánszakértői tevékenységet sem végezhet. Magánszakértő alkalmazása esetén így a nem bejegyzett szakértő nem lehet eseti szakértő.

[59] Amennyiben bejegyzett szakértő hiányában elengedhetetlen, a megfelelő szakértelemmel rendelkező nem bejegyzett szakértővel a szükséges közjogi viszonyt garanciális okokból kizárólag a bíróság tudja létrehozni kirendeléssel. Ezért nem merül fel a Szaktv. 45. § (2) bekezdés n) pontja szerinti nyilatkozat megtételének szükségessége, mivel magán megbízással kizárólag a bejegyzett szakértő végez tevékenységet, akire ezek a követelmények vonatkoznak. Ezekre tekintettel a Pp. 316. § (3) bekezdése alapján az alperesek által benyújtott magánszakértői véleményeket bizonyítékként nem tartotta figyelembe vehetőnek, kizárólag eseti szakértő kirendelésének lett volna helye, amelyet az alperesek nem indítványoztak és a magánszakértő személyét sem jelentették be előre, külön felhívás ellenére. Ezen túlmenően a perben a bizonyítandó egyetlen szakkérdés az volt, hogy a termék vásárlása szerinti tagállam területén a hipotetikus versenyár milyen összegű, azaz, hogy statisztikailag elutasítható-e az árváltozásokon belül a 10 %-os áreltérítés kartell általi okozásának a vélelem szerinti feltételezése. Erre a szakkérdésre pedig a Pp. 302. § (4) bekezdése alapján kizárólag egy szakvélemény lett volna benyújtható, így e követelménynek az alperesek által egyes tehergépjármű típusonként benyújtott szakvéleményei nem felelnek meg.

[60] A formai hiányosságokon kívül a magánszakértői véleményeket alkalmatlannak találta. Azok kiindulási alapjául szolgáló feltételezések a kartell jellemzői, működés módja, a bruttó és nettó árakra való hatása, valamint a közvetett vevőkre való továbbhárítás kapcsán ugyanis ellentétesek a jogsértés mibenléte, hatásai tekintetében a Határozatban foglaltakkal, továbbá nem felelnek meg a magánszakértői vélemény benyújtását engedélyező végzésben foglalt anyagi pervezetésnek. Kétségesse teszi a magánszakértői véleményeket a kartell működése előtti árak figyelmen kívül hagyása és a kartell alatti, valamint utáni árak teljesskörűségének hiánya. Fennállnak a rendelkezésre álló adatok minőségéből, felhasználási korlátaiból és forrásainak szegényességéből eredő megbízhatósági problémák is. A kiterjedtség miatt másik földrajzi terület megvizsgálhatóságának akadályai, valamint a lefedettség miatt az összehasonlításra alkalmas termékpiac hiánya az elfogadhatóságot szintén rontja. A kartellel ugyancsak érintett más országok összehasonlító adatai torzításokat eredményezhetnek. Fennállnak a kartell működésének időszaka és a versenyidőszak éles elkülöníthetőségének problémái is. Nem térnek ki a kartell kiemelkedően hosszú időszakra kiterjedtségének hatásaira, nem kellően részletezettek a világgazdasági válság párhuzamosságából és a hosszú távú hatásából következő torzító jellemzők. Ugyancsak nem kellően adnak számot az árfolyam-különbségek hatásairól. A következtetések félrevezetőek tekintetben, hogy a nem szignifikáns eredmény nem bizonyítja a nullhipotézist.

[61] Mindezek alapján arra a következtetésre jutott, hogy a vélelemmel szemben az alperesek részéről a bizonyítás nem vezetett eredményre, ezért a 10 %-os áreltérítéssel lehet a kárt és a kártérítést számolni, amely miatt a keresetet alaposnak találta.

[62] A kamatról az 1959. évi Ptk. 301. § (1) bekezdése és 301/A. § (1) bekezdése alapján rendelkezett, figyelembe véve ezek módosításait. A Legfelsőbb Bíróság Pf.III.23.117/1998/4. számú határozatát vette alapul az adott pénznemre meghatározott nemzetközi pénzüpiaci kamat tekintetében azon időszakokra, amikor még ezzel összefüggő szabályozás nem volt.

A fellebbezés és a fellebbezési ellenkérelem

[63] A részítélet ellen valamennyi abban marasztalt alperes fellebbezést terjesztett el, ugyanakkor a IV-VIII. rendű alperesek vonatkozásában a felek közös kérelme alapján az ítéltábla Gf.III.30.105/2025/14. és Gf.III.30.105/2025/26-II. számú végzéseivel az eljárást megszüntette, és az őket marasztaló rendelkezéseket hatályon kívül helyezte.

[64] Az I-III. rendű alperesek jogorvoslati kérelmükben elsődlegesen az elsőfokú részítélet Pp. 380. § b) pontja szerinti, másodlagosan a Pp. 384. § (2) bekezdés b) pontja, illetve ennek alkalmazhatóságának hiányában a Pp. 381. §-a szerinti hatályon kívül helyezését és a bíróság új eljárás és új határozat hozatalára utasítását kérték. Harmadlagosan az elsőfokú részítélet megváltoztatásával a kereset elutasítását, valamint az indokolás [145] bekezdésének utolsó mondata és [146] – [147] bekezdések mellőzését és az indokolás azzal való kiegészítését kérték, hogy az igényérvényesítés akadálya a jogsértést megállapító határozatnak az Európai Unió Hivatalos Lapjában való megjelenése időpontjáig áll fenn, amelytől számított egy éven belül érvényesíthető a versenyjogi jogsértésen alapuló követelés akkor is, ha az elévülési idő már eltelt, vagy abból egy évnél kevesebb van hátra. Negyedlegesen részbeni megváltoztatásával a marasztalási összegeknek az I. rendű felperes esetében 5 920 833 forintra, a II. rendű felperes esetében 22 636,36 euróra, a III. rendű felperes esetében 2 772 727 forintra és 27 019,45 euróra, a VII. rendű felperes esetében 8 181,81 euróra, míg a VII. rendű felperes esetén 1 776 255 forintra való leszállítását kérték.

[65] Álláspontjuk szerint a Kézikönyv a Határozat nyomán indult magyarországi kártérítési perekről szól, mivel Magyarországon a határon átnyúló versenyjog jogsértéssel okozott kár megtérítése iránti perek korábban nem indultak, és a Kézikönyv előszava célként jelöli meg Magyarországon olyan joggyakorlat kialakítását, amely a károsultakra kedvező. A Kézikönyv nem titkolt célja az ebben való segítségnyújtás. A Kézikönyv valamennyi fejezete továbbá a jelen perben is felmerülő kérdéseket taglalja, kifejezetten ügyszámmal megjelölve más törvényszékek előtt folyamatban lévő perekben keletkezett kúriai döntések számát. Az elévülés kérdéséről szóló fejezet szerzője oly mértékben elemzi az eljárásokat, konkrétan megjelölve valamennyi határozat számát, hogy még az alpereseket is a per szerinti minőségükben hivatkozza. Az első fokon eljáró bíró pedig maga jelenti ki a X. fejezetben, hogy a Határozat nyomán indult követő perekről fog írni. Lényegesnek tartották, az elsőfokú eljárás nem csupán az összecszerűség tekintetében volt folyamatban, így az első fokon eljáró bíró megalapozatlanul nyilatkozott ennek ellenkezőjéről. Az elsőfokon eljáró bíró tehát olyan bizonyítási összefüggésekről nyilvánult meg a kéziratban, amelynek vizsgálatát az ítéltábla a megismételt eljárásban feladatul tűzte ki. A Kézikönyvben az elsőfokon eljáró bíró kifejti

álláspontját a vélelem tartalma, annak megdöntése, a kár bizonyítása, a jogi okozatosság, a kár áthárítása és továbbhárítása kérdéskörében is, mégpedig nem néhány mondatban, hanem fejezetekben, amelyek – abból a fellebbezésükben egyes részeket meg is jelölve – szó szerint megfeleltethetők a korábbi közbenső ítéletben, majd a részítéletben írt indokolásnak. Emellett számos végzésből konkrétan is idézett, szó szerint átvéve az azokban foglaltakat. Az alperesek ezért már a részítélet kézhezvétele előtt láthatták és megbizonyosodhattak róla, hogy próbálkozásaik a bizonyítási eljárás során teljesen szükségtelenek, illetve feleslegesek, mivel az eljáró bíró már kialakította megváltoztathatatlan álláspontját a kérdésekben. Ezért az elsőfokon eljáró bíró elfogultsága a prejudikáció okán is megalapozott. A Kézikönyvben kifejtettek alapján vált számukra érthetővé az elsőfokú bíróság 14. sorszámú végzésében a továbbhárítás bizonyításával kapcsolatos kitétel, hogy e bizonyítási indítványról a korábbi tájékoztatással szemben azért nem döntött, mert annak lefolytatását az európai jog mentén nem tartotta célszerűnek.

[66] A másodlagos fellebbezési kérelmük kapcsán kifejtették, a 2004. május 1. napját megelőző időszak tekintetében a jogsértő magatartást a felpereseknek kell bizonyítania, amely esetében a felperesek a Pp. 265. § (2) bekezdés b) pontja szerinti bizonyítási szükséghelyzetben nincsenek. Nem valószínűsítették, hogy számukra a tényállás bizonyítása nem lehetséges, azt helyettük lényegében az elsőfokú bíróság tette meg. Nem tértek ki a felperesek arra, hogy számukra a bizonyítás miért lett volna objektíve lehetetlen, vagy miért okozna a számukra szükséges információk beszerzése aránytalan nehézséget. A felperesek nem voltak elzárva annak lehetőségétől, hogy a bizonyítékok feltárása iránt indítványt tegyenek a Bizottság felé, és az elsőfokú bíróság által hiányolt indítványokat is a felpereseknek kellett volna megtenni, negatív tények bizonyítása ugyanis az alperesektől nem várható el.

[67] Kifogásolták, hogy az elsőfokú bíróság a Pp. 2. § (2) bekezdésébe ütköző módon igazolta a Tpv. 88/C. §-a szerinti vélelem alkalmazását, mivel a jogalap körében olyan jogszabályi rendelkezéseket is megjelölt, amelyeket a felperesek nem. Érvelésük szerint ez a vélelem a perben nem alkalmazható, mivel egyrészt a jogszabályi rendelkezés 2009. június 1. és 2017. január 15. napja között volt hatályban, másrészt az alperesek magatartása nem feleltethető meg a jogszabályi rendelkezésben meghatározottaknak. Az alperesek ugyanis csupán információkat osztottak meg, a Bizottság is cél szerinti jogsértést állapított meg, és a bruttó listaárak nem állnak összefüggésben a vevő által fizetendő végfelhasználói árakkal. A vélelem egyebekben nem is mentesíti a felpereseket a kárigény egyéb tényállási elemének, köztük a jogsértés árra gyakorolt hatásának bizonyítása alól.

[68] A magánszakértői vélemények kapcsán hangsúlyozták, külföldi bizonyításfelvétel nem történt, azt nem jelenti az eseti magánszakértői vélemény külföldön való kiállítása. A magánszakvélemények külföldi aláírásával az volt a kötelezettségük, hogy azokat a Pp. külföldön kiállított okiratokra vonatkozó szabályai szerint nyújtsák be, vagyis az aláírásokat konzuli hitelesítéssel, valamint Apostille tanúsítvánnyal lássák el, amelyet meg is tettek. Az elsőfokú bíróságnak a szakértői bizonyítással kapcsolatos tájékoztatásának részletezését követően kifejtették, hogy eseti szakértőként magánszakértői véleményt olyan személy is készíthet, aki a szakértői névjegyzékben nem szerepel. A Szaktv. 45. § (2) bekezdés n) pontja szerinti nyilatkozat pedig csupán a bíróság által kirendelt eseti szakértő igénybevételekor alkalmazandó, mivel a Szaktv. 45. §-a a szakértő kirendelése esetére határozza meg ezt a kirendelő végzés kötelező tartalmi elemeként. Amennyiben ezt a nyilatkozatot az eseti szakértőnek is meg kellene tenni, az arra vonatkozó felhívás a jogszabályi rendelkezés alapján

a bíróság kötelezettsége. Utaltak arra, a magánszakértő személyének előzetes bejelentése nem szükséges, ezt annak az elsőfokú bíróság sem tekintette, amikor a 2. sorszámú végzésben arról tájékoztatta az alpereseket, hogy a magánszakértői vélemény benyújtására vonatkozó indítványnak helyt ad. Véleményük szerint gyártóként lehetőség volt külön szakvélemények benyújtására, amely abból is következik, hogy az ítéltábla korábbi részítéletében az alperesek által indítványozott szakértői bizonyítás lefolytatását írta elő, és az alperesek vállalatcsoportonként terjesztették elő a magánszakértőre vonatkozó bizonyítási indítványukat. Mindezek alapján az elsőfokú bíróság a Pp. 275. §-át, 279. §-át, 300. §-át, 302. § (4) bekezdését, valamint a 316. §-át megsértve rekesztette ki a bizonyítékok köréből az általuk benyújtott magánszakértői véleményt.

[69] Kifogásolták, hogy az elsőfokú bíróság a Pp. 4. § (2) bekezdésében, 6. §-ában és 276. § (2) bekezdésében foglaltakat megsértve a szakvélemények tartalmának értékelése során olyan külföldi bírósági ítéleteket, szakvéleményeket, tanúvallomásokat és szakcikkeket idézett, amelyekre a felek nem hivatkoztak. Az elsőfokú bíróság ezekkel összefüggésben köztudomásra és a hivatalos tudomásra utalt az elsőfokú eljárás során meghozott végzésében, azonban ezt a végzést nem pontosította, így az alpereseket elzárta az ellenbizonyítás lehetőségétől. Sérelmezték, hogy az elsőfokú bíróság a szakvéleményt szakmai szempontokból értékelte, amelyre azonban a bíróságnak nincs lehetősége, ezzel túllépte a Pp. 300. § (1) bekezdésében, 316. § (2) bekezdés a) pontjában és a 317. § (1) bekezdés d) pontjában meghatározott kereteket. Kiemelték, az általuk benyújtott magánszakértői vélemény becslése szerint a releváns befolyásoló tényezőkkel való kiigazítás után az árak átlagosan 0,24 %-kal magasabbak voltak az érintett időszakban, mint az összehasonlítási időszakban, ám a becsült különbségek statisztikailag nem különböznek szignifikánsan a nullától. A szakértői vélemény becsléséhez használt, a megállapított jogsértés alatti és az azutáni tranzakciós adatok összehasonlításának módszere mások által is gyakran használt, széleskörűen elfogadott elemzési módszer. A Bizottság Határozata alapján a megállapított jogsértés annak teljes időtartama alatt egységes formában történt, azaz nem valószínű, hogy a szakvéleményben becsült árhatás eltérő lenne azokban a periódusokban, amikor nem áll rendelkezésre adat a tranzakciós adatbázisából. A szakvéleményben használt adatok minősége megfelelő az árhatás becslésére, a szakvélemény részletes információt közöl a felhasznált adatok minőségéről és a felhasználás korlátairól, valamint részletes forrásleírást tartalmaz. A szakvélemény számos alternatív elemzés eredményét is közölte annak érdekében, hogy ne önkényesen válasszon az I-III. rendű alpereseknek kedvező alapmodellt, hanem meggyőződjön az alapmodell következtetéseinek robusztusságáról. A szakvélemény foglalkozott azzal is, hogy nem várható késleltetett hatás, mivel a megállapított jogsértés nem hozott létre fókuszpontokat, amelyekkel a továbbiakban is fenn lehetett volna tartani explicit összejátszás nélkül, a tehergépjármű piacon nem jellemzőek a hosszú lejáratú szerződések és a jogsértés nem vezetett a versenytársak kizárásához vagy egyes telephelyek bezárásához, valamint a termelési kapacitások csökkentéséhez. A szakértői módszer továbbá független a megállapított jogsértés időtartamától, azaz annak a hossza nem befolyásolja a regressziós modell jogsértés átváltozójának a becslését. A közgazdasági szakirodalomban nincs konszenzus a versenyjogi jogsértések időtartama és az árhatások nagyságának összefüggésére, a szakértő által alkalmazott modell a gazdasági válságot is figyelembe vette és a végfelhasználói árakat, valamint a gyártási és forgalmazási költségeket is euróban vette figyelembe. Emellett utaltak arra, hogy egy pozitív, de kismértékű túlárazás összhangban van azzal a gazdasági környezettel, amelyben a (gyártmány1) működött.

[70] Megítélésük szerint az elsőfokú bíróság a Pp. 386. § (2) bekezdés d) pontja szerinti iránymutatást figyelmen kívül hagyta és a vélelmezett túlárzás felperesek általi továbbhárítását nem vizsgálta, arra vonatkozóan nem folytatott bizonyítást. Az ítéltábla a részíteletében foglaltakból következően ugyanis az elsőfokú bíróságnak először az alperesek által indítványozott szakértői bizonyítást, majd az ún. „upstream pass on”-ra és ezt követően a „downstream pass on”-ra vonatkozó bizonyítást kellett lefolytatnia. Annak megállapítása, hogy a tehergépjárművekkel történt események nem mutatnak összefüggést a felárral és ezért nem lehetnek okozatosak a jogsértéssel, olyan megállapítás, amely szakvélemény hiányában nem tehető. Ezért az elsőfokú bíróság elzárta az alpereseket annak bizonyításától, hogy a vélelmezett túlárzást a felperesek továbbhárították. A továbbhárítás kapcsán a bizonyítás akkor lett volna mellőzhető, ha az elsőfokú bíróság olyan álláspontra jut a túlárzás tekintetében lefolytatott bizonyítási eljárás eredményeként, hogy az alperesek a vélelmet megdöntötték és bizonyították, hogy a jogsértő magatartásuk nem befolyásolta az árakat. Visszásnak tartották, hogy míg az upstream továbbhárítás kapcsán az elsőfokú ítélet a továbbhárítás tényét köztudomású tényként fogadja el, nem adja indokát, hogy ezt miért nem teszi a downstream továbbhárítással összefüggésben. Mindezekre tekintettel jogszabálysértőnek tartották az elsőfokú bíróság anyagi pervezetését, amelynek korrekcióját a másodfokú eljárásban nem tartották lehetségesnek, és így a Pp. 384. § (2) bekezdés b) pontja szerint az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezését tartották indokoltnak. Amennyiben a fenti jogszabálysértések az anyagi pervezetés kapcsán nem értékelhetők, a Pp. 381. §-a alapján kérték az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezését.

[71] Harmadlagos fellebbezési kérelmüket arra alapították, hogy a felperesek a perrel érintett tehergépjárművek esetében nem tudták igazolni, hogy a Bizottság Határozatában azonosított jogsértés érintettjei lennének, mivel nem bizonyították a keresetlevélben meghatározott ellenértékeket és azok megfizetését. Az elsőfokú bíróság pedig nem térhetett volna el a Kúria Gfv.III.30.246/2023/11. számú ítéletében foglaltaktól, mivel nem merült fel attól eltérő történeti körülmény vagy ismeret, nem állnak fenn új gazdasági vagy politikai feltételek, és az ugyanilyen versenyjogi jogsértéssel kapcsolatban előterjesztett kártérítés iránti perben született. Az eltérés a felek nyilatkozatainak figyelmen kívül hagyásával sérti a Pp. 2. § (2) bekezdését, míg érvelésük szerint európai jogi kárfogalom nem létezik. A felperesek ezért önmagában a lízingszerződések megkötésével nem szenvedtek kárt, az a szerződéses kötelezettség teljesítésével következett be. Kitértek arra, az (RSz4) forgalmi rendszámú tehergépjármű esetében nem bizonyított, hogy a felépítmény vételárát is érintette a Határozat szerinti jogsértés, valamint az (RSz16) forgalmi rendszámú tehergépjármű beszerzése azt követően történt, hogy a jogsértés az I-III. rendű alperesek tekintetében a Határozat szerint véget ért. Az (RSz17) forgalmi rendszámú gépjármű esetében szükségesnek tartották a teljesített ellenérték összegének részletezését, mivel a lízingszerződés szerint a törlesztő részletek német márkában voltak megállapítva, ugyanakkor a teljesítés forintban történt.

[72] Az elévülés kapcsán azt sérelmezték, hogy az elsőfokú bíróság a Kúria Jogegységi Panasz Tanácsának Jpe.II.60.036/2024/23. számú jogegységi hatályú határozatban foglaltakat figyelmen kívül hagyva a korábbi jogértelmezését tartotta fenn.

[73] A negyedleges fellebbezési kérelmüket érintően kifejtették, a vélelem alkalmazhatósága esetében a kárigény a jogsértés hiányában érvényesülő hipotetikus ár 10 %-a lehet, nem pedig a nettó beszerzési árak 10 %-a. Miután a felperesek a vélelemmel

egyezően érvényesítik kárigényüket, az elsőfokú bíróság számítása a Pp. 2. § (2) bekezdését sérti, mivel túlterjeszkedik a kereseten.

[74] A IX-XII. rendű alperesek fellebbezésükben elsődlegesen a Pp. 308. § b) pontja alapján az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezését és az elsőfokú bíróság új eljárásra és új határozat hozatalára utasítását, másodlagosan a Pp. 379. § alapján az eljárás megszüntetése mellett az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezését, harmadlagosan az elsőfokú ítélet megváltoztatását és a felperesek keresetének elutasítását, míg negyedlegesen a Pp. 381. § alapján az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezését és az elsőfokú bíróság új eljárásra és új határozat hozatalára utasítását kérték.

[75] Az elsődleges fellebbezési kérelmét illetően előadták, az elsőfokú bíróság részítéletének egyes általuk megjelölt részei szó szerint, illetve lényegében ugyanazt tartalmazzák, mint amit az eljáró bíró előzetesen nyilvánosan kifejtett a Kézikönyvben. Az a bíró pedig, aki az ügyben érintett kérdéssel kapcsolatban nyilvánosan kifejtette a véleményét, kötve érzi magát a korábban kifejtett véleményéhez, amely aggály elegendő ahhoz, hogy megkérdőjelezze az illető bíró pártatlanságát. Az elsőfokon eljáró bíró a folyamatban lévő ügygel kapcsolatban nyilvánosan kifejtett álláspontjához kötve is érezte magát, mivel az sok esetben szó szerint megjelenik a részítéletben. A kizárást megalapozó újabb körülményként jelölték meg, hogy az elsőfokú eljárásban előterjesztett kizárási kérelmet elutasító végzésből szereztek tudomást arról, hogy az I. rendű felperes üzletrészének tulajdonosa a (város neve) Járásbíróság korábbi elnöke, (bíró neve).

[76] A másodlagos fellebbezési kérelem kapcsán kifejtették, a felperesek az állításuk szerint a beszerzési ár megfizetésével károsodtak, amelyre tekintettel szükségszerűen azt is állítják, hogy annyi kártérítési kötelelem jött létre, amennyi részletben az egyes tehergépjárművek beszerzésének ellenértékét megfizették. A Pp. szabályozásából az következik, hogy a különböző jogviszonyból fakadó több alanyi jog (követelés) érvényesítése különböző keresettel lehetséges és több kereset egyazon keresetlevélben való felvétele csak feltételekkel megengedett. A felperesek a Pp. 170. § (4) bekezdése ellenére a Pp. 170. § (2) bekezdésében foglaltakat keresetként nem teljesítették, nem derül ki, hogy a felperesek mennyi jogviszony létrejöttét és ebből következően mennyi követelés érvényesítését állítják. Ezért a keresetek előterjesztése nem felel meg a törvényben meghatározott feltételeknek, amely miatt az eljárás megszüntetésének van helye a Pp. 240. § (1) bekezdés a) pontja alapján a Pp. 176. § (2) bekezdés c) pontjára utalással. Véleményük szerint az elsőfokú bíróság tévesen értelmezte a felek 2024. december 20. napján kelt nyilatkozatát keresetleszállításnak, mivel az a keresetektől való elállás, így ezeket a kereseteket érintően az eljárást megszüntető határozatot kellett volna hoznia.

[77] A harmadlagos fellebbezési kérelem kapcsán hivatkoztak arra, hogy a Tpv. 88/C. §-a szerinti vélelem a perben nem alkalmazható, mivel az 2017. január 14. napjáig volt hatályban.

[78] Érvelésük szerint a 2004. május 1. napját megelőző beszerzések esetében a felperesek nincsenek bizonyítási szükséghelyzetben, és az alperesektől negatív bizonyítás nem várható el, azt nem is tudják bizonyítani, hogy mit nem csináltak.

[79] Az általuk becsatolt magánszakértői véleményt nem tartották mellőzhetőnek, mivel a jogszabály kizáró rendelkezése hiányában eseti szakértőként külföldi személy is alkalmazható, nem terjesztettek elő olyan bizonyítási indítványt, amely szerint valamely tényt külföldi állam jogának megfelelő közokirattal kívánták volna bizonyítani, és olyan indítványuk sem volt, amely az Európai Parlament és a Tanács 2020. november 25-i, a tagállamok bíróságai között a polgári és kereskedelmi ügyekben a bizonyításfelvétel tekintetében történő együttműködésről szóló 2020/1783 rendelete (a továbbiakban: EuBizfR.) alkalmazását tette volna szükségessé. Eseti szakértőként továbbá magánszakértői véleményt adhat olyan személy is, aki nem bejegyzett igazságügyi szakértő, ilyen korlátozó rendelkezést sem a Pp., sem a Szaktv. nem tartalmaz. Emellett önálló szakkérdésnek minősül, hogy a perben érintett, más gyártó által gyártott és forgalmazott tehergépjárműveknek a jogsértő által alkalmazott árát a jogsértés befolyásolta-e. Ennek megfelelően tettek az elsőfokú eljárásban bizonyítási indítványt, és az ítéltábla részítéletében ilyen tartalommal utasította a bizonyítás lefolytatására az elsőfokú bíróságot. Kiemelték, amennyiben az elsőfokú bíróság a szakvéleményt aggályosnak találta, a Pp. 317. § (1) bekezdés d) pontja szerint lehetőség lett volna a magánszakértői vélemény aggályosságának a kiküszöböléséhez szükséges kiegészítésére, amely elmulasztásával az elsőfokú bíróság a Pp. 304. § (2) bekezdését megsértette. Rögzítették, az általuk benyújtott magánszakértői vélemény a legszélesebb körben használt összehasonlításon alapuló módszerrel vizsgálta a Határozatban megállapított jogsértés időszakának és az azzal nem érintett időszaknak mint kontrafaktuális helyzetnek az adatait. A magánszakértői vélemény nem utal a Határozatban megállapított jogsértés minősítésére, így az az elemzését nem befolyásolhatta. Az elsőfokú bíróság pedig nem is indokolta meg, hogy az anyagi pervezetésnek miért nem felel meg a magánszakértői vélemény és a szakvélemény kizárólag a logika szabályainak való megfelelése, belső koherencia és a per adataival való összhang tekintetében vizsgálható.

[80] Érvelésük szerint a Tpvt. 11. §-ába ütköző versenyjogsértő magatartással okozott kár megtérítésére irányuló követelések elévültek, mivel ezt az igényt a felperesek csak a 2019. szeptember 19. napján kelt válasziratukban érvényesítették. Megjegyezték, az elévülés kapcsán ezen hivatkozásukat illetően az elsőfokú ítélet indokolást sem tartalmaz.

[81] Megítélésük szerint az uniós jog alapján a kártérítés a jogsértés által okozott vagyoni hátrány reparálására szolgál, ennek keretében a ténylegesen bekövetkezett vagyoni veszteséget és az elmaradt hasznot, valamint kamatait kell megtéríteni. Ezért lényegében a kár uniós jogi és magyar jogi fogalma között nincs különbség. Az elsőfokú bíróság által újraértelmezett kár fogalmat nem tartották összeegyeztethetőnek a káronszerzés tilalmával, mivel a károsult abban az esetben is jogosult lenne kártérítésre, ha nem teljesít fizetést. Ez azonban nyilvánvalóan nem az a helyzet, amelybe a versenyjogi jogsértés hiányába került volna, hanem számára kedvezőbb. A Kártérítési irányelvvel sem egyeztethető össze, hogy az állítólagos károsult a tényleges kárát meghaladó összegű kártérítéshez jusson és ezáltal előnyösebb helyzetbe kerüljön, mint amilyen a versenyjogi jogsértés hiányában feltételezhetően került volna. Ellentmondásosnak találták a kár fogalma körében az elsőfokú ítéletet amiatt is, hogy a károsodást Magyarországnak az Európai Unióhoz való csatlakozása előtt tanúsított jogsértő magatartás okozta, arra az uniós jog nem is alkalmazható.

[82] Hangsúlyozták, a felperesek a kereseteikben azt állítják, hogy károsodásuk a versenyjogi jogsértés következtében megemelt összegű ellenszolgáltatás megfizetésével következett be, ezért a fizetés kereseti kérelmet megalapozó ténynek minősül. Egyik felperesnek sincs olyan keresete, amellyel azt állítaná, hogy a kereseti kérelmet megalapozó

tény a fizetési kötelezettség elvállalása. Az elsőfokú részítélet valójában azt állapítja meg, hogy a keresetek megalapozatlanok, mert a felperesek nem az általuk állított módon károsodtak.

[83] Megítélésük szerint a vélelem szerint a jogsértő által alkalmazott ár egyenlő a hipotetikus ár és annak 10 %-a összegével, amelyből következően a vélelmezett túlárazás nem a beszerzések ellenértékének 10 %-a, hanem 9,091 %-a. Ezért a kár összegét a vélelem alkalmazása és a továbbhárításra alapított védekezés elvetése esetén tévesen határozta meg az elsőfokú bíróság.

[84] A negyedleges fellebbezési kérelem kapcsán állították, az ítéltábla részítéletébe foglalt iránymutatás meghatározza a megismételt eljárás kereteit, és szükségszerűen azt is jelenti, hogy az utasítás előkérdései eldöntöttek minősülnek. Az elsőfokú bíróságot a megismételt eljárásban – változatlan tényállás esetén – a hatáskör csak olyan terjedelemben illeti meg, amilyen terjedelemben az a másodfokú határozat szerint rá visszaszállt. A kötőerőből és a jogorvoslathoz való jogból így az következik, hogy az elsőfokú bíróság a megismételt eljárásban csak azokat a perbeli cselekményeket volt jogosult elvégezni és azok eredményeként a tényállást kiegészíteni, majd a másodfokú határozatban szereplő jogi álláspontra tekintettel érdemi döntést hozni, amelyeket a másodfokú határozat tartalmaz. Minden egyéb körben az elsőfokú ítéletet jogsértőnek tartotta a Pp. 357. § (1) bekezdése és az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdésére figyelemmel, mivel a jogorvoslathoz való alkotmányos jogot sérti azzal, hogy ismét vizsgálja és elbírálja azokat a jogkérdéseket, amelyeket a jogorvoslati fórum, azaz az ítéltábla a másodfokú részítéletében adott utasítása előkérdéseként elbírált.

[85] Véleményük szerint az elsőfokú részítélet a Pp. 346. § (4) és (5) bekezdésébe ütközik, mivel nem tartalmaz indokolást arra nézve, hogy mi a nemzetközi pénzüpiaci kamat és mi annak mértéke.

[86] Az ítéltábla Pp. 370. § (3) bekezdése szerinti tájékoztatást követően az I-III. rendű és IX-XII. rendű alperesek hivatkoztak arra, az elsőfokú bíróság a kereseti kérelmen túlterjeszkedett azzal, hogy a késedelmi kamat mértékét a keresetben megjelölt 1959. évi Ptk. 301. § (1) bekezdése szerinti mérték helyett az 1959. évi Ptk. 301/A. § (1) bekezdése szerinti mértékben határozta meg. A kereset elutasításának hiányában kérték az elsőfokú részítéletben megállapított késedelmi kamat mértékét a keresetben érvényesítettek szerint megváltoztatni. Az I-III. rendű alperesek arra is utaltak, ez az eljárási szabálysértés az elsőfokon eljáró bíróság elfogultságának közvetett bizonyítéka.

[87] A felperesek fellebbezési ellenkérelme az elsőfokú bíróság részítéletének helybenhagyására irányult. Az elsőfokú bíróság részítélete felülbírálatának terjedelmét illetően arra tértek ki, hogy az I. rendű alperessel szembeni rendelkezések nem képezhetik a másodfokú eljárás tárgyát, mivel az elsőfokú bíróság a részítélet meghozatalát és a fellebbezések előterjesztését követően, de még az iratok felterjesztését megelőzően a jogerősen el nem intézett keresetek, azok önállóan elbírálható részei közül az I. rendű alperessel szembenieket elkülönítette és előzetes döntéshozatali eljárás kezdeményezése mellett ezek tárgyában az eljárást felfüggesztette.

[88] A kár meghatározása során szükségesnek tartották a számviteli megközelítést és azt, hogy egy közbenső szereplőtől való szerzés esetén a kontraktuális jogviszony tartalma és megszűnése elkülönítendő a deliktuális jogviszonytól. Állították, a szerződések teljesedésbe mentek, a tehergépjárműveken tulajdonjogot szereztek, amelyet okiratokkal bizonyítottak és azok alapján lehet következtetni a szerződéses ellenérték megfizetésére. Amennyiben szükséges is a tényleges kifizetés igazolása, a tehergépjárművek megszerzése és az azok alapjául szolgáló szerződések megléte elegendő a sikeres bizonyításhoz. A követelés bizonytalansága kapcsán felvetett aggályok pedig olyanok, amelyek igazoltan kifizetett követelések kapcsán is felmerülhetnek. Az ítéleti bizonyosság szempontjából tehát kartell károk megtérítése iránti pereknél semmilyen különbség nincs a követelés formájában megjelenő kár és a pénzmozgáson alapuló kár között, így a teljesítéstől függően különbséget tenni indokolatlan. A fellebbezésekben hivatkozott kúriai határozat speciális perjogi helyzetben született, ahol a valódi probléma a felperesi tényállítások szintjén volt és a Kúria csak mellékesen, felülvizsgálati kérelem hiányában foglalt állást a kárfogalom témakörében. A Kúriának ezen határozatában hivatkozott további eseti döntések nem azonos, illetve összehasonlítható ügyben tesznek megállapításokat.

[89] A magánszakértői vélemények kapcsán kiemelték, a szakértőknek nem az egyes értékesítéseket kellett vizsgálniuk, hanem a piacon érvényesülő árat és a hipotetikus versenyárat kellett összevetniük tekintettel arra, hogy a károsodásra vezető folyamat jogi okból elválaszthatatlan, azt nem lehet különböző szempontok szerint felbontani. Ennek háttere az, hogy a per eldöntése szempontjából releváns tények meghatározása a felperesi kereset függvénye. A kereset pedig valamennyi felperes esetében úgy szól, hogy a beszerzett tehergépjárművek beszerzési ára az alperesként megnevezett vállalkozások jogsértő kartellja miatt magasabb volt, mint a hipotetikus versenyár, és ekként a felperesek kárt szenvedtek el. A per tárgya tehát az, hogy az egyik alperes által gyártott kamion ára magasabb volt-e az összes vállaltcsoport együttes magatartásának eredményeképpen. A felperesek dönthettek volna úgy is, hogy gyártmányonként külön keresetet fogalmaznak meg, és akkor egy-egy gyártó magatartása került volna szakkérdésként a középpontba, és több gyártmány beszerzése esetén külön-külön követelést fogalmaztak volna meg az egyes gyártókkal szemben. Ezért több szakértő alkalmazása nem felel meg a Pp. előírásainak. Amennyiben az alperesek több szakértőt alkalmazhattak is, a szakvélemények nem adnak választ a per eldöntéséhez szükséges kérdésre, miszerint a kartellezők közös, egységes és folyamatos jogsértése nem, vagy csak 10 %-nál kisebb mértékben befolyásolta a perbeli tehergépjárművek árát.

[90] Megítélésük szerint az alperesek megbízása alapján eljáró, külföldi honosságú szakértők tevékenysége nem magyarországi bizonyítás, a szakértők a munkájukhoz választott vizsgálati módszer jellegéből fakadóan a szakvélemény keletkezéséhez köthető. A Pp. és a Szaktv. önmagában nem kezeli a külföldi szakértői bizonyítást, de a magyar jogalkalmazónak nem kell figyelmen kívül hagynia a határokon túl elvégzett eljárási cselekményeket, ilyen elismerési szabályt tartalmaz az Nmjtvt. 78. § (4) bekezdése, amely nemzetközi megállapodás, viszonyosság hiányában általánosan lehetővé teszi a külföldi bizonyításfelvétel eredményének magyar eljárásban való felhasználását. Ennek alkalmazását ugyanakkor szükségtelenné teszi az EuBizfR., amely lehetőséget biztosít arra is, hogy a megkereső állam bírósága – annak kinevezett tagja vagy a megkereső bíróság tagállamának jogával összhangban kinevezett más személy, így például szakértő – saját maga végezze el a bizonyításfelvételt a megkeresett tagállam területén, amelyet a megkeresett államnak kell engedélyeznie. A kifejezetten külföldön foganatosító bizonyításfelvétel lefolytatása az alperesek kérelmére történhetett volna, amelyhez szükséges lett volna előzetesen a szakértő és az érintett külföldi állam

megnevezése annak érdekében, hogy a magyar bíróság a szükséges eljárási cselekményeket megtehesse. Ennek keretében az alpereseknek alá kellett volna azt is támasztaniuk, hogy miért volt szükség külföldi szakértő igénybevételére. Ezért az alperesek megfelelő indítványának hiányában nem kerülhetett sor a nemzetközi polgári jogi szabályok alkalmazására.

[91] Hivatkoztak arra, a szakértők nem vetették alá magukat az igazságügyi szakértőkre vonatkozó fegyelmi követelményeknek, amely miatt a magánszakértői véleményeket figyelmen kívül kell hagyni. A IX-XII. rendű alperesek által benyújtott magánszakértői vélemény pedig több ponton nélkülözi a Szaktv. szerinti tartalmi elemeket, arról hiányzik a szakértő aláírása és az ellenjegyzés.

[92] A másodfokú eljárás során a II. és VI. rendű felperes a keresetétől elállt, amely alapján az ítéltábla Gf.III.30.105/2025/14. és Gf.III.30.105/2025/26-II. számú végzéseivel az elsőfokú részítéletnek a javukra marasztaló rendelkezéseit hatályon kívül helyezte, és az eljárást ezen felperesek tekintetében megszüntette.

[93] A III. rendű felperes tökekövetelését az (RSz12) forgalmi rendszámú tehergépjármű esetében 568 800 forintra és a (RSz11) forgalmi rendszámú tehergépjármű esetében 3 571,2 euróra leszállította, amely alapján a kereseti követelés tőke összegét 3 618 800 forintban és – az elsőfokú részítélettel el nem bíralt igényével együtt – 32 771,1 euróban jelölte meg.

Az ítéltábla döntésének indokai

[94] A fellebbezések részben alaposak.

[95] Mindenekelőtt az ítéltábla az elsőfokú részítélet felülbírálatának terjedelmét illetően az alábbiakra mutat rá. Az elsőfokú bíróság részítéletével az I-II. rendű felpereseknek, a III. rendű felperesnek az (RSz14) és az (RSz15) forgalmi rendszámú (gyártmány 4) gyártmányú tehergépjárművekkel kapcsolatos, összesen 12 523,9 euró és késedelmi kamata iránti igénye kivételével, valamint a VI-VIII. rendű felpereseknek az I-XII. rendű alperesekkel szembeni keresetét bírálta el.

[96] Az elsőfokú bíróság a részítélete meghozatalát követően 157. sorszámú végzésével a Kúria Gfv.VI.30.398/2023/11. számú végzésével újraindult eljárással érintett követeléseknek az I. rendű alperes vonatkozásában való elkülönítését rendelte el, és ezt az elkülönített eljárást függesztette fel az EUB előzetes döntéshozatali eljárása befejezéséig. Az elkülönítésről való rendelkezés ugyanakkor szükségtelen volt, mivel ebben az időpontban – miután a Kúria Jpe.II.60.036/2024/23. számú jogegységi hatályú határozata a Kúria Gfv.VI.30.210//2023/17. számú végzését hatályon kívül helyezte és a Kúria a Gfv.VI.30.333/2024/8/II. számú hatályon kívül helyező végzését pedig utóbb hozta meg – az elsőfokú bíróság előtt az eljárás kizárólag a III. rendű felperesnek az (RSz14) és az (RSz15) forgalmi rendszámú (gyártmány 4) gyártmányú tehergépjárművekkel kapcsolatos, összesen 12 523,9 euró és késedelmi kamata iránti igényét illetően az I. rendű alperessel szemben volt folyamatban, ezt érintette csak a Kúria Gfv.VI.30.398/2023/11. számú végzése is.

[97] Az elsőfokú bíróság 157. sorszámú végzésének az eljárást felfüggesztő rendelkezése a részítélettel elbírált kereseti kérelmekre ezért – a felperesek érvelésével ellentétben – nem terjedt ki, és az nem is terjedhetett ki, mivel az elsőfokú (rész)ítélet meghozatalát és a fellebbezés előterjesztését követően az elsőfokú bíróság az ügy érdemére tartozó kérdésben nem dönthet az eljárás felfüggesztéséről, az ugyanis sértené a Pp. 357. § (1) bekezdését, és meghaladja azon intézkedések körét, amelyet az elsőfokú bíróság a Pp. 366. §-a alapján – a fellebbezéssel meginduló másodfokú eljárásban [Pp. 365. § (1) bekezdés] – a fellebbezéssel kapcsolatban megtehet.

[98] Az I. rendű alperes fellebbezése folytán tehát az elsőfokú részítélet felülbírálatának nem volt akadálya, így rá is kiterjed az ítéltábla Gf.III.30.105/2025/14. és Gf.III.30.105/2025/26-II. számú végzésének az elsőfokú részítéletet hatályon kívül helyező és az eljárást az ott megjelölt részben megszüntető végzése is. Ezen utóbbi végzésekben az ítéltábla az elsőfokú bíróság részítéletének a II. rendű felperes javára 24 900 euró, annak késedelmi kamata és perköltség megfizetésére, valamint a VI. rendű felperes javára 15 090 euró, annak késedelmi kamata és perköltség megfizetésére vonatkozó, továbbá az I., III., VI., VII. és a VIII. rendű felperesek tekintetében a IV., V., VI., és VIII. rendű alperest marasztaló rendelkezéseit hatályon kívül helyezte, és az eljárást ebben a körben megszüntette.

[99] Az elsőfokú részítélet a továbbiakban így kizárólag az I. rendű felperesnek, az (RSz14) és az (RSz15) forgalmi rendszámú (gyártmány 4) gyártmányú tehergépjárművekkel kapcsolatos, összesen 12 523,9 euró és késedelmi kamata iránti igénye kivételével a III. rendű felperesnek, valamint a VII. és VIII. rendű felpereseknek az I-III. rendű és IX-XII. rendű alperesekkel szembeni keresete viszonylatában volt felülbíráható.

[100] Előrebocsátja továbbá az ítéltábla, az alperesek – mint ahogyan arra a Kúria Gfv.VI.30.333/2024/8/II. számú végzésében rámutatott – a Pp. 37. § b) pontja szerint minősülő célszerűségi pertársaságot alkotnak. Ezért vonatkozásukban a Pp. 39. § (1) bekezdése alapján a pertársak függetlenségének elve érvényesül, azaz az egyik pertárs perbeli cselekménye vagy mulasztása nem hat ki a többi pertársra, azok nem szolgálhatnak a többi pertárs előnyére, illetve hátrányára. Ebből következően az egyes alperesek fellebbezésében előadottak – az ítélet kötelező hatályon kívül helyezésére okot adó esetekre való hivatkozás kivételével – kizárólag az adott alperes tekintetében értékelhetők, ilyen okból más alperest érintően az elsőfokú részítélet felülbírálatára nem volt lehetőség.

[101] Az I-III. rendű és IX-XII. rendű alperesek fellebbezésükben mind az elsőfokú ítélet megváltoztatását, mind annak hatályon kívül helyezését és az elsőfokú bíróság új eljárásra és új határozat hozatalára utasítását kérték. A Pp. 383. § (1) bekezdése akként rendelkezik, hogy a másodfokú bíróság – ha az ítélet hatályon kívül helyezésére e törvény szerint nincs szükség – az ügy érdemében dönt. E jogszabályi rendelkezésből az következik, hogy az ügy érdemében abban az esetben lehet dönteni a másodfokú eljárás során, amennyiben nem áll fenn az ítélet hatályon kívül helyezését eredményező ok. Ezért amennyiben a fellebbezés az elsőfokú bíróság ítéletének megváltoztatására és hatályon kívül helyezésre is irányul, a másodfokú bíróságnak először a hatályon kívül helyezés iránti kérelmet kell vizsgálnia és csak ennek megalapozatlansága esetén dönthet az elsőfokú bíróság ítéletének megváltoztatására irányuló fellebbezési kérelemről. Ezért az ítéltábla a fellebbezések kapcsán elsőként a Pp. 369. § (1) bekezdése szerinti felülbírálati jogkörében eljárva azt

vizsgálta, hogy az alperesek által hivatkozott eljárási szabálysértések miatt helye van-e az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezésének.

Keresethalmazat

[102] A IX-XII. rendű alperesek hivatkoztak arra, hogy a keresethalmazat szabályainak megsértése miatt az eljárás megszüntetése és az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezése indokolt. A Pp. 173. §-a szabályozza, hogy a perben mely feltételek fennállta esetén lehet több keresetet előterjeszteni (valódi és látszólagos tárgyi kereset halmazat), továbbá kimondja a látszólagos személyi keresethalmazat tilalmát. Amennyiben a keresethalmazat jogszabályi feltételei nem állnak fenn, és a felperes hiánypótlási felhívás ellenére nem nyújt be a Pp. rendelkezéseinek megfelelő keresetlevelet, a bíróságnak a Pp. 176. § (2) bekezdés c) pontja alapján a keresetlevelet vissza kell utasítani. Ennek elmaradása esetén a per későbbi szakaszában a Pp. 240. § (1) bekezdése értelmében az eljárás megszüntetéséről, míg a másodfokú eljárásban emellett a Pp. 379. §-a szerint az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezéséről kell rendelkezni. Nem eredményezi ugyanakkor az eljárás megszüntetését az, hogy megengedett keresethalmazat esetén az egyes kereseteket illetően a jelen keresetlevél benyújtásának időpontjában hatályos Pp. 170. § (4) bekezdése ellenére a keresetlevél esetlegesen nem tartalmazza a Pp. 170. § (2) bekezdésében foglaltakat. Ekkor ugyanis a keresetlevél hiányos, és annak következménye a jelen keresetlevél benyújtásakor hatályos Pp. 176. § (1) bekezdés j) pontja alapján a keresetlevél visszautasítása lehetett volna, amely miatt azonban a későbbiekben nincs helye az eljárás megszüntetésének, mivel azt – és a jelenleg hatályos szabályokból ennek megfelelő Pp. 176. § (2) bekezdés e) pontját – nem tartalmazza a Pp. 240. § (1) bekezdés a) pontja.

[103] A perben a felperesek versenyjogi jogsértéssel okozati összefüggésben érvényesítettek kártérítési igényt, kárukat a lízingszerződés alapján tulajdonukba került tehergépjárművek beszerzési árában megjelölve. A felperesek – amint azt a Kúria a Gfv.VI.30.333/2024/8/II. számú végzése indokolásának [52] bekezdésében is megállapította – személyi és tárgyi keresethalmazatban terjesztették elő igényüket.

[104] A Pp. 173. § (1) bekezdése értelmében több kereset (valódi tárgyi keresethalmazat) akkor terjeszthető elő, ha a keresetek ugyanabból vagy – ténybeli és jogi alapon – összefüggő jogviszonyból erednek és a keresetek között nincs olyan, amelynek elbírálása más bíróság kizárólagos illetékességébe tartozik. E jogszabályi rendelkezésre figyelemmel a valódi tárgyi keresethalmazatnak kettő, konjunktív eljárásjogi feltétele van: a jogviszony azonossága vagy összefüggése, valamint más bíróság kizárólagos illetékességének hiánya. Ezek mindegyikének fennállta szükséges a valódi tárgyi keresethalmazat megengedettségéhez, ebben az esetben van helye több kereset érvényesítésének.

[105] Jelen esetben – mint ahogyan a Kúria a Gfv.VI.30.333/2024/8/II. számú végzése indokolásának [55] bekezdésében rámutatott – a perbeli követelések ugyanabból a jogviszonyból, a Bizottság által megállapított versenyjogi jogsértéssel összefüggésben érvényesített kártérítési igényből erednek. A keresethalmazatot lehetővé tevő azonos jogviszonyt tehát – IX-XII. rendű alperesek fellebbezési érvelésével ellentétben – nem a felperesek által megfizetett egyes lízingdíjak jelentik. Ezért a keresethalmazat feltételét jelentő jogviszonyazonosság fennáll.

[106] A mesterségesen megemelt árak okán kifizetett többletköltségből származó kár iránti perre pedig nincs kizárólagos illetékességgel rendelkező bíróság. Az EUB a Volvo ítéletben azt határozta meg, hogy a Brüsszel Ia. rendelet 7. cikkének 2. pontját miként kell értelmezni a termékek árazására és az áremelésekre vonatkozó összehangolt megállapodásokkal érintett piacon a kár bekövetkezésének helyét illetően. Egyértelművé tette továbbá, hogy a rendelkezés nem csak joghatósági, hanem illetékességi szabályt is magában foglal, mivel az nem csak azt a tagállamot jelöli ki, amelynek a bírósági eljárhatnak, hanem konkrétan az eljárásra illetékességgel rendelkező bíróságot is. Ez azonban nem jelenti azt, hogy kizárólagos illetékességi szabályként lehetne értelmezni. Az EUB hatáskörébe tartozóként csak arról foglalt állást, hogy a C-30/2020. számú ügy alapeljárásában egy olyan illetékességi szabály, amely egy meghatározott típusú jogvitatípust egyetlen, kizárólagos illetékességgel rendelkező bíróságra bíz, nem ellentétes az egyenértékűség és a tényleges érvényesülés elvével. Emellett rámutatott arra, hogy ilyen szakosított bíróság hiányában a kár bekövetkezésének helye értelmezése körében az EUMSZ 101. cikkel ellentétes, összehangolt megállapodások miatti kártérítési kereset elbírálására a tagállamokon belül illetékességgel rendelkező bíróság meghatározására vonatkozó tagállami illetékességi szabálynak a Brüsszel Ia. rendelet (15) és (16) preambulum bekezdésében felidézett, a joghatósági szabályokkal kapcsolatos, közelségre és kiszámíthatóságra, valamint megfelelő igazságszolgáltatásra irányuló célkitűzéseknek kell eleget tennie. Ilyen elveknek többféle módon meghatározott illetékességi szabályok is eleget tehetnek. Ezt az értelmezést támasztja alá, hogy az EUB az ítéletben maga is alternatív joghatóság és illetékességi okok fennállását találta elfogadhatónak, ami logikailag eleve kizárja a szabály kizárólagosként történő értelmezésének lehetőségét (Kúria Gfv.VI.30.033/2022/37. számú végzés). Mindemellett a Brüsszel Ia. rendelet a kizárólagos joghatóságot a 24. cikkben szabályozza, így a rendelet 7. cikk 2. pontja szerinti joghatóság nem kizárólagos, emiatt illetékességi szabályként sem értelmezhető kizárólagosként. A keresethalmazatnak így a Pp. 173. § (1) bekezdésében meghatározott másik feltétele is fennáll. Mindezek alapján a felperesek keresetlevele nem tartalmaz meg nem engedett keresethalmazatot, így az eljárás megszüntetésének és az elsőfokú részítélet hatályon kívül helyezésének a Pp. 379. §-ában szabályozott oka nem áll fenn.

[107] A (gyártmány 3) gyártmányú tehergépjárműveket illetően nem volt jelentősége annak, hogy a felpereseknek az elsőfokú eljárásban ezekkel összefüggésben 2024. december 20. napján benyújtott beadványa tartalmilag a kereset leszállításának vagy elállásnak minősül-e. Ilyen gyártmányú tehergépjárműről ugyanis az elsőfokú részítélet rendelkezést nem tartalmaz, így a másodfokú bíróság sem dönthet semmilyen módon ezen kereseteket érintően a részítélet felülbírlata során.

Kizárás

[108] Az elsőfokú eljárásban a IX-XII. rendű alperesek az eljáró bíró kizárása iránt terjesztettek elő kérelmet, amelyhez az I-III. rendű alperesek is csatlakoztak. Ezt az ítéltábla Pkk.II.20.374/2024/2. számú végzésével elutasította, amelyet fellebbezésükben támadtak, és a már korábban megjelölt okokon túlmenően az I-III. rendű alperes hivatkozott arra, hogy az elsőfokú bíróság a késedelmi kamat mértékét illetően túlterjeszkedett a kereseten, míg a IX-XII. rendű alperes arra, hogy az I. rendű felperes egyik tagja a (város neve) Járásbíróság korábbi elnöke.

[109] A Pp. 15. § (2) bekezdése szerint a Pp. 12. § f) pontjában meghatározott kizárási okot a fél a tárgyalás megkezdése után csupán akkor érvényesítheti, ha valószínűsíti, hogy a bejelentés alapjául szolgáló tényről csak a tárgyalás megkezdése után szerzett tudomást, és a tudomásszerzést követően az okot haladéktalanul bejelenti. A másodfokú eljárásban kizárási okot megalapozó új tény előadásának korlátját jelenti a Pp. 373. § (2) bekezdése is, miszerint a fellebbezésben új tény állítására akkor kerülhet sor, ha az új tény a fél önhibáján kívüli okból az elsőfokú ítélet meghozatalát megelőző tárgyalás berekesztését követően jutott a fellebbező fél tudomására vagy következett be, feltéve, hogy az elbírálás esetén rá nézve kedvező ítéletet eredményezhetett volna.

[110] Tény, az alperesek az elsőfokú részítélet meghozatalát követően vették át az ítéltábla kizárási kérelmet elbíráló határozatát, amely utal arra, hogy az elsőfokú bíróság valamennyi, a kizárási kérelem elbírálására kijelölhető bírója elfogultnak vallotta magát arra tekintettel, hogy az I. rendű felperes egyik tagja a (város neve) Járásbíróság korábbi elnöke. A felperesek ugyanakkor a keresetlevelükhöz mellékeltek – egyebek mellett – az I. rendű felperes nyilvánosan is hozzáférhető cégkivonatát, amely tartalmazza, hogy az egyik tagja (bíró neve), aki a bírói szolgálati jogviszonyának 2022. február 6-i megszűnését {395/2021. (VII.30.) KE határozat} megelőzően 2003. december 1. napjától 2015. november 30. napjáig a (város neve) Járásbíróság elnöke volt (Bírósági Közlöny 2004/1. szám és 2010/1. szám). Az I. rendű felperes egyik tagjának korábbi bírói szolgálati jogviszonya pedig annak fennállta alatt a bárki számára hozzáférhető www.birosag.hu oldalon az Ügyfeleknek/Törvényszékek, ítéltáblák, elérhetőségek/Bírák keresője menüpont alatt közzétett adatokból, míg a szolgálati jogviszony megszűnéséig a bíróságok szervezetéről és igazgatásáról szóló 2011. évi CLXI. törvény 11. § (1) bekezdése szerint a Gyulai Törvényszék honlapján közzétett – azaz ugyancsak bárki számára hozzáférhető – ügyelosztási rendből megismerhető. Ezen nyilvános adatokra figyelemmel a IX-XII. rendű alpereseknek már az ítéltábla kizárási kérelmet elbíráló végzését megelőzően, az elsőfokú eljárásnak a kereset közlését követő egész időtartama alatt tudomással kellett rendelkeznie arról, hogy az I. rendű felperes egyik tagja a (város neve) Járásbíróság bírója. Ennek ellenére ezen okot a felperes az elsőfokú eljárásban a Pp. 15. § (2) bekezdése szerinti határidőben nem jelentette be, ezért azok a másodfokú eljárásban érdemben nem voltak vizsgálhatók.

[111] Ugyancsak nem lehetett figyelembe venni az I-III. rendű alperesnek azt a hivatkozását a kizárási körében, hogy az elsőfokú bíróság a kereseten túlterjeszkedett. Az I-III. rendű alperesnek ugyanis a keresetlevél és az elsőfokú részítélet tartalmának összevetése alapján az elsőfokú részítélet kézhezvételével tudomással kellett rendelkeznie erről a körülményről, amelyhez képest a másodfokú eljárás során a fellebbezése benyújtásához képest mintegy kilenc hónappal később jelölte ezt meg kizárási okaként. Ezért a másodfokú eljárásban a kizárási kérelmet elutasító végzéssel szembeni fellebbezési kérelem kapcsán kizárólag az elsőfokú eljárásban előadottak voltak vizsgálhatók.

[112] A Pp. 12. § f) pontja értelmében a per elintézéséből ki van zárva és abban, mint bíró nem vehet részt az, akitől az ügy tárgyilagossága megítélése egyéb okból nem várható. Az Alkotmánybíróság több határozatában értelmezte a pártatlan eljárást, a bírói elfogultlanság tartalmi követelményeit. Rámutatott, hogy az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése mindenkinek alapvető jogot biztosít ahhoz, hogy az ellene emelt vádról vagy valamely perben a jogairól és kötelezettségeiről törvény által felállított, független és pártatlan bíróság tisztességes és nyilvános tárgyaláson, észszerű határidőn belül döntsön. A tisztességes bírósági tárgyaláshoz való jog része a pártatlanság követelménye, mely az eljárásban

résztevő személyekkel szembeni előítélet-mentes, elfogulatlan eljárás követelményét jeleníti meg. A pártatlanság követelményének van egy szubjektív (a bíró magatartásában rejlő) és egy objektív (a szabályozásban megnyilvánuló) követelménye {36/2013. (XII. 5.) AB határozat, indokolás [48]}. A pártatlanság követelménye értelmében el kell kerülni minden olyan helyzetet, amely jogos kétséget kelt a bíró pártatlansága tekintetében {3242/2012. (IX. 28.) AB határozat, indokolás [13], 21/2016. (XI. 30.) AB határozat, indokolás [38]}. Az ügyek tárgyilagosa megítélése abban az esetben garantált, ha a bírák képesek kizárólag az ügy tényeit, a tények alapjául szolgáló bizonyítékokat, valamint a tények megítéléséhez szükséges jogszabályokat elszigetelten vizsgálni és értékelni. Minden olyan körülmény, amely ezeken kívül esik és egyúttal a felekhez vagy magához az ügghöz kapcsolódik, azért sodorja veszélybe az adott ügy tárgyilagosa elbírálását, mert képes befolyásolni a bíró mérlegelési tevékenységét {25/2013. (X. 4.) AB határozat [43]}.

[113] Az elfogultságra alapított kizárási bejelentés esetén a mérlegelés tárgya, hogy az egyes bírákat valóban elfogultnak lehet-e tekinteni (BH1982. 195). A Pp. 12. § f) pontjában szabályozott kizárási ok a bírónak az ügyben fennálló bármilyen fajta egyéb okú szubjektív érdekelttségét kívánja kizárni annak érdekében, hogy elfogult bíró ne vehessen részt a bírósági ügy elintézésében. Elfogultságot csak olyan tények vagy körülmények alapozhatnak meg, amelyekből objektíve okszerűen vagy tényszerűen következik, hogy a pártatlan elbírálás nem biztosított.

[114] Kétségtelen, az elsőfokon eljáró bíró által is írt Kézikönyv nem általánosságban a versenyjogi jogsértéssel okozott kártérítés kérdésével, hanem kifejezetten az alperesek versenyjogsértő magatartása miatt indult – az elsőfokú eljárás tárgyát is képező – kárigény érvényesítésére irányuló perekkel összefüggésben felmerült kérdésekkel foglalkozik. Az elsőfokon eljáró bíró ugyanakkor a Kézikönyvben – bár egyes részei a megjelenését követően meghozott részítéletben foglaltakkal megegyeznek, de – általánosítva, nem kifejezetten a konkrét ügy megítélésre vonatkoztatva fejtette ki álláspontját. Az elsőfokon eljáró bíró által írt, az I-III. rendű és IX-XII. rendű alperes által kiemelt részek továbbá nem csak a részítéletben, hanem az ítéltábla által korábban hatályon kívül helyezett közbenső ítéletben is megtalálhatók, amely a www.birosag.hu honlapon bárki számára hozzáférhető, nyilvános Bírósági Határozatok Gyűjteményében is közzétételre került az elsőfokú részítélet meghozatalát megelőzően. A peres felek a részükre korábban kézbesített és általuk korábban fellebbezéssel támadott közbenső ítéletből is megismerhették az elsőfokon eljáró bíró üggyel kapcsolatos álláspontját.

[115] Erre vonatkozó jogszabályi rendelkezés hiányában pedig a bíró a hatályon kívül helyezést követően megismételt eljárásból nincs kizárva, ebben az esetben ugyanis nem a saját határozatát bírálja felül, hanem a hatályon kívül helyező végzést meghozó bíróság által megadott szempontok szerint köteles lefolytatni az eljárást. A közbenső ítéletet hatályon kívül helyező másodfokú határozatában foglaltakkal ellentétes megállapítást a közbenső ítélet és a Kézikönyv ezen részeiben nem is tett az elsőfokon eljáró bíró. Az ítéltábla ugyanis a hatályon kívül helyező határozatában egyrészt szakértői bizonyítás lefolytatását írta elő annak tisztázására, hogy az alperesek versenyjogsértő magatartásának volt-e hatása az általuk alkalmazott árakra és milyen mértékben. E konkrét bizonyítás értékelésére azonban a Kézikönyvben az elsőfokon eljáró bíró nem tért ki. Ennek a bizonyításnak az eredményéhez képest írta elő másrészt a közbenső ítéletet hatályon kívül helyező másodfokú végzés annak vizsgálatát, hogy az alperesek által alkalmazott áraknak a felperesekre való továbbhárítása megtörtént-e, illetve azokat a felperesek továbbhárították-e. Ez az utasítás azonban nem zárta

ki, hogy ebben a körben az elsőfokú bíróság a közbenső ítéletben már kifejtetteknek megfelelően, tehát a felek által már abból is, nem csupán későbbiekben a Kézikönyvből megismertek szerint foglaljon állást, mint ahogyan azt sem, hogy eltérő következtetésre jusson. Ezért nem alkalmas az elsőfokon eljáró bíró pártatlanságának megkérdőjelezésére az, hogy az ügyben a nyilvánosan is hozzáférhető közbenső ítéletben a felek tudomására hozott, a másodfokú bíróság által nem felülbírált álláspontját később – bár még a peres eljárás befejezése előtt – egy tudományos munkában is közzéteszi.

[116] Nem volt tehát megállapítható, hogy az elsőfokú ítélet meghozatalában olyan bíró vett részt, akivel szemben kizáró ok áll fenn, így a Pp. 380. § b) pontja alapján az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezésének nem volt helye.

Indokolási kötelezettség

[117] Ezt követően az ítéltábla a IX-XII. rendű alperesek fellebbezése folytán vizsgálta, hogy az elsőfokú bíróság a Pp. 346. § (4) és (5) bekezdésében írt kötelezettségét megsértette-e azzal, hogy nem adta indokát annak, mit ért a nemzetközi pénzügyi kamat alatt és mi annak mértéke.

[118] A Pp. 346. § (1) bekezdése alapján az ítélet részét képezi az indokolás is. A Pp. 346. § (4) bekezdése úgy rendelkezik, hogy az indokolás tartalmazza egyebek mellett a bíróság által megállapított tényeket és jogi indokolást, amely ugyanezen szakasz (5) bekezdése szerint tartalmazza a végzés alapjául szolgáló jogszabályokat és szükség esetén azok értelmezését, a megállapított tényekre vonatkozó bizonyítékokat azokkal a körülményekkel együtt, amelyeket a bíróság a bizonyítékok mérlegelésénél irányadónak vett, a tények megállapításának egyéb körülményeit, továbbá azokat az okokat, amelyek miatt a bíróság valamely tényállítást nem talált bizonyítottnak, vagy amelyek miatt a felajánlott bizonyítást mellőzte.

[119] A jogi indokolásának annyira kell részletesnek lennie, amennyiben az a döntéshez igazodik, ugyanakkor szorosan a megállapított tényállásra kell épülnie. Mivel az ítélet törvényességét a jogszabályok helyes alkalmazása biztosítja, az indokolás lényegi eleme az alkalmazott jogszabályokra való hivatkozás, amelynek mind a jogvita szempontjából lényeges anyagi, mind pedig az irányadónak vett eljárási szabályokra ki kell terjednie. Ha az alkalmazandó jogszabály vitás, a bíróságnak azt is ki kell fejtenie, miért éppen a megjelölt jogszabály alapján hozta meg határozatát. Indokolnia kell tehát a felektől eltérő jogi álláspontját. Ez azonban nem jelenti, hogy minden, a felek által felvetett kérdésre, jogi megoldásra ki kellene térnie, a felek által felhozott minden észrevétel egyenként való megcáfolásának kötelezettségét, különösen nem a szubjektív elvárásaikat is kielégítő mélységű érvrendszer bemutatását. A követelmény az, hogy a döntéshez mérten szükséges körben indokolja meg jogi szempontból is ítéletét oly módon, hogy az a felek számára logikailag, a döntéshez vezető jogi lépéseket illetően érthető, meggyőző legyen. Így biztosítja az indokolás a döntés megalapozottságát [Kúria Pfv.III.21.618/2019/5. szám, Kúria Pfv.VI.20.236/2021/6. szám, Kúria Pf.V.21.374/2021/5. szám, 7/2013. (III.1.) AB határozat].

[120] Jelen esetben az elsőfokú bíróság részítéletében az euró pénznemű tőkeösszegek után fizetendő késedelmi kamat mértékéről akként döntött, hogy az az adott pénznemre

meghatározott nemzetközi pénzüpiaci kamat. E döntése szerinti rendelkezést tartalmazza a részítélet rendelkező része a késedelmi kamatról, és nem annak számszerűen feltüntetett mértéket. Az elsőfokú részítélet indokolásában így az elsőfokú bíróságnak arról kellett számot adnia, hogy miért a nemzetközi pénzüpiaci kamat megfizetésére kötelesek az alperesek késedelmi kamatként, és nem arról, hogy a nemzetközi pénzüpiaci kamat alatt mi értendő és mi annak mértéke. Az elsőfokú bíróság annak pedig indokát adta, hogy miért ekként határozta meg a késedelmi kamatot {részítélet [400] bekezdés}, amely által a késedelmi kamat mértékről szóló, a részítélet rendelkező részében megjelenő döntésének indokát adta. Ezért a részítélet indokolásának nem volt olyan hiányossága, amely az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezését eredményezte volna.

Az ítéltábla hatályon kívül helyező határozatához való kötöttség

[121] Az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezése esetén az erről rendelkező határozatnak a Pp. 386. § (2) bekezdés d) pontja értelmében tartalmaznia kell utasítást arra vonatkozóan, hogy az elsőfokú bíróságnak a perfelvételi vagy az érdemi tárgyalási szaktól kell lefolytatnia az új eljárást, és hogy melyek a szükséges eljárási cselekmények. A Pp. nem szabályozza, hogy az elsőfokú bíróság a megismételt eljárásban kötve van-e és mennyiben a másodfokú bíróság utasításaihoz. A Kúria 1/2014. (VI.30.) PK véleménye indokolásának 4. pontjában a Pp. e rendelkezésével tartalmában megegyező polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: 1952. évi Pp.) 252. § (4) bekezdése kapcsán kifejtette, hogy az utasítás kettős tartalmú, mert közvetlenül általában valamilyen eljárási cselekmény foganatosítására irányul, közvetett módon azonban e mögött szükségképpen jelen van az anyagi jogi jogszabály is, amelynek az alkalmazásával (tényállási elemeivel) az előírt eljárási cselekmény összefügg. E megkülönböztetésnek azért tulajdonított gyakorlati jelentőséget, mivel eltérően alakulnak a másodfokú bíróság utasításainak figyelmen kívül hagyásából vagy mellőzéséből származó jogkövetkezmények, attól függően, hogy az utasítás mire vonatkozik. Ennek megfelelően míg az elsőfokú bíróság számára a szükséges eljárási cselekmények foganatosítása, különösen valamely bizonyítás felvétele, vagy meghatározott intézkedés megtétele tekintetében adott utasítások perjogi értelemben kötelezőek, elmulasztásuk olyan lényeges eljárási szabálysértésnek minősül, amely a megismételt eljárásban hozott ítélet újabb hatályon kívül helyezését vonhatja maga után. Ennek az a magyarázata, hogy eltérő értelmezés mellett az elsőfokú bíróság az utasítások figyelmen kívül hagyásával és a szükséges peradatok beszerzésének az elmulasztásával elzárhatná a másodfokú bíróságot attól, hogy az elsőfokú ítélet megváltoztatása útján, a jogi álláspontjának megfelelő határozatot hozhasson. Ugyanakkor a bizonyítékok mérlegelése, a tényállás megállapítása, valamint az abból származó jogi következtetések levonása valamennyi bíróságnak a saját hatásköréből, valamint az őt megillető bírói függetlenségből eredő önálló jogosultsága. Annak nincs jogi akadálya, hogy a másodfokú bíróság a megismételt eljárásra nézve e kérdésekre is kiterjedő utasításokat adjon. Ez azonban mindig iránymutató jellegű, amelytől való eltérés nem minősül eljárásjogi szabálysértésnek, hanem azzal a következménnyel járhat, hogy a másodfokú bíróság, újabb jogorvoslati kérelem alapján, az elsőfokú bíróság ítéletét megváltoztathatja.

[122] Ezért a másodfokú bíróságnak a hatályon kívül helyező határozatában a kártérítési igény érvényesíthetősége körében kifejtett jogi érvei – a IX-XII. rendű alperesek fellebbezési érvelésével ellentétben – nem kötötték az elsőfokú bíróságot, azoktól a megismételt eljárásban eljárási szabálysértés nélkül eltérhetett volna. Ugyanígy annak sincs eljárásjogi akadálya, hogy a másodfokú bíróság a szóban forgó jogkérdésekben a korábbiaktól eltérő

álláspontot foglaljon el. Ehhez a hatályon kívül helyezett elsőfokú közbenső ítéletben megállapított tényállás módosulását eredményező, a megismételt eljárásban felmerült új tényekre vagy új bizonyítékokra sincs szükség, a másodfokú bíróság által levont jogi következtetéseket tartalmazó utasítások ugyanis – a fentiek szerint – csupán iránymutató jellegűek voltak. Ekként foglalt állást a Kúria Pfv.III.21.242/2020/4. számú ítéletében az 1952. évi Pp. 252. § (4) bekezdésének értelmezése kapcsán, amely a Pp. alkalmazásában is irányadó a szabályozás tartalmi azonosságára figyelemmel. Kizárólag a Kúria által meghozott hatályon kívül helyező végzés tartalma köti a megismételt eljárásban alsóbb fokon eljáró bíróságokat, és zárja ki az abban elbírált kérdésben való ismételt döntést (hasonlóan: Kúria Pfv.VIII.20.228/2021/5. szám, Pfv.VII.21.068/2022/5. szám, Jpe.III.60.037/2022612. szám). A jogerős részítéletbe foglalt hatályon kívül helyező határozathoz kötöttségen kizárólag azt kell érteni, hogy e határozattól a másodfokú bíróság abban a fellebbezési eljárásban, amelyben hozta, nem térhetett el (Kúria Pfv.V.21.103/2020/8. szám; Gfv.V.30.310/2021/3., megjelent: BH2022. 266.).

[123] Nem vétett ezért az elsőfokú bíróság eljárási szabálysértést azzal, hogy vizsgálta azokat a jogkérdéseket, amelyeket az ítéltábla a hatályon kívül helyező rendelkezésében adott utasítás előkérdéseként elbírált, így emiatt sem volt helye az elsőfokú részítélet hatályon kívül helyezésének.

Az I-III. rendű alperesek másodlagos, az elsőfokú részítélet hatályon kívül helyezésére irányuló fellebbezési kérelme

[124] Az I-III. rendű alperesek másodlagos fellebbezési kérelmükben egyrészt az elsőfokú bíróság általuk jogszabálysértőnek tartott anyagi pervezetése miatt kérték az elsőfokú részítélet hatályon kívül helyezését. Az elsőfokú bíróság anyagi pervezetését és érdemi mérlegelő tevékenységét a másodfokú bíróság a Pp. szabályozása folytán nem a Pp. 369. § (1) bekezdése szerinti eljárásjogi, hanem a Pp. 369. § (3) bekezdése szerinti anyagi jogi felülbírálat körében vizsgálhatja, és csak az ennek megfelelő – az ítélet megváltoztatására irányuló és anyagi jogszabálysértést megjelölő – fellebbezési kérelem esetén. A Pp. 384. § (1) bekezdése kifejezetten rendelkezik is arról, hogy az elsőfokú bíróság ítéletének hatályon kívül helyezésére önmagában nem szolgálhat alapul, hogy a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság anyagi pervezetésével nem ért egyet. Az anyagi pervezetés hiányossága esetén a Pp. 369. § (4) bekezdése alapján a másodfokú bíróság – az anyagi jogi felülbírálat részeként – a saját anyagi jogi álláspontja szerint helyes anyagi pervezetéssel együtt az azzal összefüggő intézkedéseket köteles megtenni. A Pp. ezzel arra ad lehetőséget a másodfokú eljárásban, hogy az elsőfokú bíróság által az anyagi pervezetéssel kapcsolatban elkövetett eljárási szabálysértések valóban és hatékonyan kiküszöbölhetőek legyenek. A másodfokú bíróság eljárásával – a helyes anyagi pervezetés pótlásával – nem válik az eljárás egyfokúvá, nem sérül a fél rendes jogorvoslati joga. A fél a korábban hiányzó nyilatkozatait, indítványait a másodfokú bíróság kioktatására és felhívására megteheti. Az így megtehető nyilatkozatok tartalma és a szükséges bizonyítási eljárás ebből következő terjedelme határozza meg a továbbiakban a másodfokú eljárás befejezését, a jogvita érdemi elbírálását, avagy az elsőfokú eljárás megismétlését.

[125] A fenti másodfokú eljárási szabályoknak, a perkoncentráció érvényesülésének és a felek rendelkezési jogának egyidejű biztosításával az a nyilvánvaló, a Pp. alapelveivel összhangban álló célja, hogy a másodfokú bíróság lehetőség szerint érdemben hozzon

határozatot, és csak a legszükségesebb esetben kerüljön sor az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezésére (Kúria Gfv.III.30.298/2023/7.). Ezzel ellentétes jogértelmezést nem tartalmaz a Kúria Gfv.III.30.414/2023/4. számú ítélete sem, mivel e határozatában a Kúria nem foglalt állást abban a jogkérdésben, hogy az elsőfokú bíróság általi anyagi pervezetés elmulasztásának van-e és milyen esetben az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezését eredményező következménye. A felülvizsgálati kérelemnek ugyanis nem volt az elsőfokú eljárásban elkövetett és a másodfokú bíróság által sem kiküszöbölt anyagi pervezetés hiányára alapított tartalma.

[126] Kizárólag tehát az anyagi pervezetés esetleges hibája miatt a felek nem kérhetik az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezését. Az I-III. rendű alperesek azonban anyagi jogi felülbírálatot lehetővé tevő – az ítélet megváltoztatására irányuló, anyagi jogszabálysértést megjelölő – fellebbezési kérelmet nem terjesztettek elő a 2004. május 1. napját megelőző időszakban történt beszerzésekre, a Tpvt. 2009. június 1 és 2017. január 15. napja között hatályos 88/C. §-ának alkalmazhatóságának hiányára, valamint a magánszakértői vélemények perbeli értékelhetőségére hivatkozva, ezért az elsőfokú bíróságnak az ezen kérdéseket érintő anyagi pervezetése az I-III. rendű alperesek vonatkozásában a másodfokú eljárásban nem volt vizsgálható.

[127] Az I-III. rendű alperesek a másodlagos, hatályon kívül helyezésére irányuló fellebbezési kérelmüket a 2004. május 1. napját megelőző időszakban történt beszerzésekkel kapcsolatos bizonyítási szükséghelyezettel, a Tpvt. 2009. június 1 és 2017. január 15. napja között hatályos 88/C. §-a szerinti vélelem alkalmazásával, a magánszakértői vélemények értékelésével és a felperesektől továbbhárítással összefüggésben a Pp. 381. §-ára is alapították. Az I-III. rendű alperesek azzal, hogy az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezését a Pp. 381. §-a alapján kérték, azt juttatták kifejezésre, hogy az elsőfokú ítélet érdemi felülbírálatára az általuk megjelölt körben nem tartanak igényt, mert álláspontjuk szerint az elsőfokú eljárásban történt eljárási szabálysértés (a bizonyítási szükséghelyzet szabályainak és a Tpvt. 2009. június 1 és 2017. január 15. napja között hatályos 88/C. §-a szerinti vélelem alkalmazása, a magánszakértői véleményeknek a bizonyítékok köréből való kirekesztése, az ítéltábla hatályon kívül helyező határozatában foglalt utasítás teljesítésének elmulasztása) a másodfokú eljárásban nem küszöbölhető ki, vagyis az elsőfokú döntés az érdemi felülbírálatra alkalmatlan. E fellebbezési kérelemre figyelemmel a másodfokú bíróság ebben a körben kizárólag azt vizsgálhatta, hogy az elsőfokú eljárásban történt-e olyan, az ügy érdemi eldöntésére kiható, a másodfokú eljárásban (észszerűen) nem orvosolható lényeges eljárási szabálysértés, ami szükségessé teszi az elsőfokú eljárás megismétlését vagy kiegészítését.

[128] Az elsőfokú bíróság részítéletében úgy foglalt állást, hogy a felperesek a 2004. május 1. napját megelőző időszakban történt beszerzéseket illetően a jogsértő magatartás ténye kapcsán bizonyítási szükséghelyzetben vannak, a Tpvt. 2009. június 1 és 2017. január 15. napja között hatályos 88/C. §-a szerinti vélelem alkalmazható a perben és az alperesek által benyújtott magánszakértői vélemények – egyebek mellett – „alkalmatlanok”.

[129] A bizonyítékok végső jogi értékelése a bíróság feladata, ennek körében értékelnie kell a szakvéleményt is, de különleges szakértelem hiányában azt csak a logika és az általános intelligencia keretei között tudja vizsgálni, nem képes azonban annak szakmai szempontú megítélésére (Kúria Pfv.III.20.086/2021/3. szám, Pfv.III.21.119/2018/8. szám, Pfv.III.20.019/2024/10. szám). A szakvélemény aggályossága annak bizonyításra való

alkalmatlanságát jelenti (Kúria Pfv.III.20.452/2020/5. szám). Az aggályossági okok bármelyikének fennállása a szakvéleményt a bizonyításra való alkalmasságától fosztja meg, és kizárja annak bizonyítékként való felhasználását. A bíróság az aggályos szakvéleményt a bizonyítás eredményének mérlegelésekor semmilyen módon nem veheti figyelembe (Kúria Pfv.IV.20.154/2022/8. szám). Ha pedig a szakértő által alkalmazott vizsgálati módszer és a szakvélemény megfelelnek a logika és az általános intelligencia követelményeinek, ezek alapján követhetők, nem tartalmaznak logikai ellentmondást, a szakvéleménnyel kapcsolatban nem állnak fenn a Pp. 316. § (1) bekezdésében megjelölt körülmények (hiányos, homályos, önmagával, illetve a perbeli adatokkal ellentétes, vagy egyébként a helyességéhez nyomatékos kétség fér), akkor a bizonyítékok értékelése eredményeként a bíróság a tényállást a szakvélemény alapján állapítja meg (Kúria Pfv.IX.20.391/2019/6. szám). A bíróság a szakvélemény értékelése körében helyezkedhet arra az álláspontra, hogy a konkrét ügyben adott szakvélemény aggályos, ugyanakkor a Pp. 300. § (1) bekezdésének, illetve a 316. § (3) bekezdésének rendelkezését megtartva az aggályos szakvélemény helyett nem foglalhat állást a szakkérdésben (Kúria Pfv.III.20.341/2025/7. szám).

[130] Ezekre figyelemmel az I-III. rendű alperesek fellebbezésükben nem csupán a magánszakértői szakvélemény külön mérlegelést nem igénylő, nyilvánvaló, a szakvéleményt e minőségétől megfosztó hibájára, hiányosságára, a szakértői bizonyítás szabályainak (a szakvélemény beszerzésére, perben való felhasználására vonatkozó eljárási rendelkezéseknek) a megsértésére hivatkoztak, hanem – a Pp. 4. § (2) bekezdésének, 6. §-ának, 266. § (4) bekezdésének, 275. §-ának, 276. § (2) bekezdésének, 279. §-ának, 316. §-ának és 317. § (1) bekezdés d) pontjának sérelmét állítva – az elsőfokú bíróság értékelési, mérlegelési tevékenységét, végső soron az azon alapuló következtetései helyességét támadták. A bizonyítási szükséghelyzet és a vélelem szabályainak alkalmazhatósága is az elsőfokú bíróság értékelési és mérlegelési tevékenysége körébe tartozik, és ezeket illetően is az I-III. rendű alperesek az elsőfokú bíróságnak az erre vonatkozó mérlegelését, és a jogvita érdemére vonatkozó, azokon alapuló következtetéseit (alperesek magyarországi versenyjogsértő magatartása 2004. május 1. napját megelőzően, az alperesek magatartásának hatása az árra) támadták.

[131] Az elsőfokú bíróság érdemi mérlegelő tevékenységét azonban a másodfokú bíróság nem az eljárásjogi, hanem az anyagi jogi felülbírálat körében – megváltoztatásra (is) irányuló fellebbezési kérelem esetén – vizsgálhatja és bírálhatja felül. Abban az esetben, ha a bizonyítási szükséghelyzet jogszabályi feltételei nem állnak fenn, a másodfokú eljárásban is levonható az a következtetés, hogy a Pp. 256. § (3) bekezdése alapján valósan elfogadott bizonyítandó tény nem fogadható el valósan, és ezt alapulvéve hozza meg a másodfokú bíróság a Pp. 383. § (2) bekezdése szerinti döntését. Ez még anyagi pervezetés szükségességét sem veti fel, mivel a bizonyítási szükséghelyzet a bizonyítási érdeken, így a bizonyítási terhen nem változtat (Kúria Gfv.V.30.073/2023/9. szám). A vélelem alkalmazhatóságának hiány ugyan felvetheti az anyagi pervezetés szükségességét, azonban ez a Pp. 369. § (4) bekezdése értelmében – ezt lehetővé tevő tartalmú fellebbezés esetében – a másodfokú eljárásban is pótolható, és nincs akadálya bizonyítás lefolytatásának, a Pp. 383. § (2) bekezdésének megfelelő döntés meghozatalának, míg végső esetben a Pp. 384. § (2) bekezdés b) pontja alapján történhet meg az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezése.

[132] Az aggályosság megállapíthatósága esetén ugyancsak a másodfokú bíróság anyagi jogi felülbírálati jogkörének gyakorlásához tartozik az állásfoglalás abban a kérdésben, hogy a perben releváns kérdések eldöntése igényli-e, és milyen körben a szakértői vélemény

korrekcióját, a hiba kiküszöbölését. Amennyiben ez a kérdés a fellebbezési kérelem kereteire figyelemmel felvethető, és arra a válasz igenlő, úgy általában a szakvélemény másodfokú eljárásban történő kiegészítésének, a szakértő másodfokú eljárásban történő meghallgatásának sincs akadálya, végső esetben, a Pp. 384. § (2) bekezdés b) pontja alapján történhet meg az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezése (BDT2023.4672.). Ha pedig a szakvélemény aggálytalan, akkor a bizonyítékok értékelése eredményeként a másodfokú bíróság a tényállást a szakvélemény alapján állapítja meg, és ennek figyelembevételével hozza meg a Pp. 383. § (2) bekezdése szerinti döntését.

[133] A bizonyítási szükséghelyzet és a vélelem szabályainak alkalmazhatóságának hiányával, valamint a szakvélemény tartalmi aggályosságával jellemezhető esetekben tehát a Pp. 381. §-a szerinti hatályon kívül helyezésnek nem kizárólag az egyik feltétele, a lényeges eljárási szabálysértés hiányzik, hanem egy további feltétel, a másodfokú eljárásban való orvosolhatatlanság is. Ezért nem minősíthető eljárási szabálysértésnek az elsőfokú bíróságnak az az eljárása, amelyben a bizonyítási szükséghelyzet alapján állapította meg az alperesek magyarországi jogsértő magatartását a 2004. május 1. napját megelőző időszakra, míg a Tpv. 2009. június 1 és 2017. január 15. napja között hatályos 88/C. §-a szerinti vélelmet alkalmazva és a magánszakértői véleményeket tartalmilag aggályosnak találva állapította meg az alperesek magatartásának hatását a felperes által beszerzett tehergépjárművek áraira, így az eljárási szabálysértésként megjelölt és hatályon kívül helyezés iránti kérelmet tartalmazó fellebbezés alapján ezt az ítéltábla nem vizsgálhatta érdemben az I-III. rendű alperesek fellebbezése alapján.

[134] Ezekkel ellentétben a magánszakértő személyére [Pp. 300. § (2) bekezdés és 302. § (4) bekezdés, valamint Szaktv. 2. § 4. pont, 4. § és 52. § (1) bekezdés] vonatkozó szabályok megsértése eljárási szabálysértés lehet, ugyanakkor ebben az esetben hiányzik a Pp. 381. §-ában szabályozott azon együttes feltétel, hogy az eljárási szabálysértés a másodfokú eljárásban nem orvosolható. Amennyiben ugyanis a magánszakértő személye az elsőfokú bíróság álláspontjától eltérően a jogszabályoknak megfelelő, a szakvéleménye értékelhetővé válik a másodfokú eljárásban is, és az ezt lehetővé tevő tartalmú – megváltoztatásra és anyagi jogi felülbírálatra irányuló – fellebbezés mellett a bizonyítékok értékelése eredményeként a másodfokú bíróság a tényállást a szakvélemény alapján állapítja meg, és ennek figyelembevételével hozza meg a Pp. 383. § (2) bekezdése szerinti döntését. Szükségtelen volt ezért az I-III. rendű alperesek fellebbezése kapcsán azt vizsgálni, hogy a magánszakértő személyét illetően az elsőfokú bíróság vétett-e eljárási szabálysértést, mivel ez még önmagában nem elegendő az elsőfokú ítélet Pp. 381. §-a szerinti hatályon kívül helyezéséhez.

[135] Ugyancsak alaptalanul hivatkoztak arra az I-III. rendű alperesek, hogy az ítéltábla hatályon kívül helyezésről rendelkező határozatában előírt utasítás teljesítésének elmulasztása miatt az elsőfokú részítélet hatályon kívül helyezése indokolt. Az elsőfokú bíróság az ítéltábla által részben megváltoztatott, részben hatályon kívül helyezett közbenső ítéletében megállapíthatónak találta szakértői bizonyítás lefolytatása nélkül, hogy az alperesek jogsértése az általuk alkalmazott árat befolyásolta, és erre tekintettel állást foglalt abban a kérdésben, hogy a megemelt ár a felperesekre továbbhárításra került, míg azt a felperesek nem hárították tovább. Az ítéltábla azonban nem értett egyet az elsőfokú bíróságnak azzal az álláspontjával, miszerint az árak a jogsértés általi befolyásolása szakértői bizonyítás nélkül is eldönthető, és arra a következtetésre jutott, hogy a közbenső ítélet meghozatalának Pp. 341. § (4) bekezdésében meghatározott feltételei nem állnak fenn. A jogsértés arra való hatása megállapíthatóságának hiányában az elsőfokú bíróság közbenső ítéletének – az árhatás

bekövetkeztét feltételező, tehát attól függő – felperesekre való továbbhárításra és felperesek általi továbbhárításra vonatkozó álláspontját az ítéltábla a hatályon kívül helyezésről rendelkező határozatban így nem bírálta felül.

[136] A megismételt eljárásra az ítéltábla az árhatás és mértéke kapcsán az alperesek által indítványozott szakértői bizonyítás lefolytatását írta elő, és azt követően annak vizsgálatát, hogy az alperesek által alkalmazott megemelt áraknak a felperesekre való továbbhárítása megtörtént-e, illetve azokat a felperesek továbbhárították-e. Ez az utóbbi azonban az I-III. rendű alperesek téves értelmezésével ellentétben nem bizonyítás lefolytatására vonatkozott, az ítéltábla a hatályon kívül helyezésről rendelkező határozatban a továbbhárítást illetően nem is a bizonyítás kifejezést használta, azzal a vizsgálat szövegezés nem azonos. Az ítéltábla utasítása arra vonatkozott, hogy amennyiben a szakértői bizonyítás eredményeként az elsőfokú bíróság arra a következtetésre jut, hogy az alperesek versenyjogsértő magatartásának az általuk alkalmazott árra volt hatása, ezt követően kell állást foglalnia a felek hivatkozásaira figyelemmel az árhatás bekövetkeztét feltételező továbbhárítás kérdésében, annak fennálltának megállapíthatóságáról. Ennek keretében az elsőfokú bíróságnak megmaradt a lehetősége az abban való döntésben, hogy szükségesnek tart-e a továbbhárítás megítélésekor valamilyen bizonyítás lefolytatását. Az árhatástól eltérően az ítéltábla hatályon kívül helyezésről rendelkező végzése a továbbhárítást érintően sem általánosságban, sem konkrétan bizonyítási cselekményre nem is utalt. Ezért az elsőfokú bíróság nem tért el az ítéltábla hatályon kívül helyezésről rendelkező határozatában a megismételt eljárásra előírt utasítástól azzal, hogy a továbbhárítást illetően bizonyítást nem folytatott le.

[137] Mindezek alapján az I-III. rendű alperesek által megjelölt okokból nem kerülhetett sor az elsőfokú bíróság részítéletének hatályon kívül helyezésére. Miután pedig az I-III. rendű alperesek a 2004. május 1. napját megelőző időszakban történt beszerzésekkel kapcsolatos bizonyítási szükséghelyezettel, a Tpvt. 2009. június 1 és 2017. január 15. napja között hatályos 88/C. §-a szerinti vélelem alkalmazásával, a magánszakértői vélemények értékelésével és a felperesektől továbbhárítással összefüggésben az elsőfokú részítélet megváltoztatása iránt nem terjesztettek elő fellebbezési kérelmet, az kifejezetten csupán az elsőfokú részítélet hatályon kívül helyezésére irányult, a másodfokú eljárásban az I-III. rendű alperesek tekintetében ezeket a kérdéseket nem lehetett vizsgálni, az elsőfokú részítélet ezekkel kapcsolatos döntését nem lehetett felülbírálni. Emiatt az I-III. rendű alperesek vonatkozásában a másodfokú eljárásban azt kellett irányadónak tekinteni, hogy 2004. május 1. napját megelőzően Magyarországra kiterjedően is tanúsították az alperesek a Határozat szerinti tartalmú versenyjogsértő magatartást, ez a magatartásuk az általuk alkalmazott árra kihatott, annak továbbhárítása a felperesekre megtörtént, és azt a felperesek nem hárították tovább. Az ítéltábla így a továbbiakban – az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezésére okot adó körülmény hiányában – ezek figyelembevételével vizsgálta az I-III. rendű és IX-XII rendű alperesek fellebbezése kapcsán a kártérítési felelősségüket.

Versenyjogi jogsértéssel okozott felelősségre vonatkozó magyar szabályok

[138] Az I-III. rendű és a IX-XII. rendű alperesek fellebbezésében sem vitatottan a magyar jog alkalmazandó az alperesek versenyjogi jogsértéssel okozott károkért való felelősségre vonatkozóan.

[139] A Tpvt. 2017. január 15. napját megelőzően a 11. §-ába és az EUMSZ 101. cikkébe ütköző versenyjogi jogsértéssel okozott kárért való felelősséggel kapcsolatos rendelkezést – a Tpvt. 88/C. §-a kivételével – nem tartalmazott. A Tpvt. 2017. január 15. napjától hatályos, versenyjogi jogsértéssel okozott kárért való felelősséget kimondó 88/D. § (1) bekezdése pedig a Tpvt. 95/E. § (4) bekezdése alapján kizárólag a hatálybalépését követően tanúsított versenyjogi jogsértéssel okozott károkozó magatartás esetén kell alkalmazni. Ezért a 2017. január 15. napját megelőzően tanúsított károkozó magatartásokkal okozott károkért való felelősséget – a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (a továbbiakban: Ptk.) hatálybalépésével összefüggő átmeneti és felhatalmazó rendelkezésekről szóló 2013. évi CLXXVII. törvény 54. §-ára figyelemmel – a károkozó magatartás időpontjában hatályos 1959. évi Ptk. vagy a Ptk. szabályai alapján kell vizsgálni. Miután a perbeli esetben az alperesek a versenyjogsértő magatartásukat a Ptk. hatálybalépését megelőzően fejtették ki, az 1959. évi Ptk. irányadó, amelynek 339. § (1) bekezdése értelmében, aki másnak jogellenesen kárt okoz, köteles azt megtéríteni, míg mentesül a felelősség alól, ha bizonyítja, hogy úgy járt el, ahogy az az adott helyzetben általában elvárható. A versenyjogi jogsértéssel okozott kárért való felelősség tényállási elemei erre figyelemmel a versenyjogi jogsértésben megnyilvánuló jogellenes magatartás, a kár és az ezek közötti okozati összefüggés. A károk körébe tartozik – a jelen perben is érvényesített – az áruért megfizetett ellenszolgáltatás és a versenyjogi jogsértés hiányában az adott piacon érvényesülő ár közötti különbség, mint mesterségesen megemelt árak okán kifizetett többletköltség, amennyiben azt nem hárították tovább.

Elévülés

[140] A IX-XII. rendű alperesek ellenkérelmükben hivatkoztak a magatartásuk miatt érvényesített kártérítés iránti követelés elévülésére, amelyet az elsőfokú bíróság nem talált megállapíthatónak. Ezt a IX-XII. rendű alperesek a fellebbezésükben a 2004. május 1. napját megelőzően beszerezett tehergépjárművekre vonatkozó igények esetében vitatták. Erre az alperesi hivatkozásra az elsőfokú részítélet indokolása nem tér ki, azonban ez a részítéletnek nem orvosolható hiányossága, annak a IX-XII. rendű alperesek sem tekintették, mivel emiatt az elsőfokú részítélet hatályon kívül helyezését nem kérték. Ezért az ítéltáblának e tehergépjárművek esetében a kártérítési felelősség feltételei fennállta vizsgálatát megelőzően abban a kérdésben kellett döntenie, hogy az azokkal kapcsolatos igények a fellebbezésükben erre hivatkozó IX-XII. rendű alperesek vonatkozásában elévültek-e. Az elévült követelés ugyanis bírósági úton nem érvényesíthető [1959. évi Ptk. 325. § (1) bekezdés], ezért a bíróság az elévült követelés tárgyában előterjesztett keresetet érdemben nem bírálhatja el (BH2006. 320., BH2013. 189.I., BDT2008. 1837.).

[141] A IX-XII. rendű alperesek a 2004. május 1. napját megelőzően beszerezett tehergépjárművek esetében a követelés elévülését arra alapították, hogy a felperesek a 2004. május 1. napját megelőző alperesi károkozó magatartások esetében a jogellenesség alapját az EUMSZ 101. cikke helyett a Tpvt. 11. §-ában jelölték meg a 2019. szeptember 20. napján érkezett beadványukban. A Pp. 170. § (2) bekezdés b) pontja alapján a keresetlevél érdemi részében fel kell tüntetni az érvényesíteni kívánt jogot a jogalap megjelölése útján (jogállítás), amely a Pp. 7. § (1) bekezdés 8. pontja szerint az az anyagi jogi jogszabályi rendelkezés, amely az alanyi jogot közvetlenül keletkeztető tényeket meghatározza és annak alapján az igényt támasztására feljogosít. Az érvényesíteni kívánt jog körébe tehát kizárólag az érvényesített alanyi jogot közvetlenül megalapozó (keletkeztető) tárgyi jogi rendelkezések tartoznak, az egyéb jogalapi feltételekre irányadó jogszabályi rendelkezések megjelölése nem. Nem szükséges a teljes jogviszony valamennyi elemének jogi minősítése, csupán az ebből

eredően érvényesített igény kapcsán kell a jogalap megjelölést, minősítést elvégezni. A jogállítás továbbá – mint ahogyan arra a Kúria Pfv.I.20.113/2024/6. számú, BH2025. 40. számon is közzétett határozatában rámutatott – alapvetően kétféle módon történhet. Egyrészt a jog alapjául szolgáló konkrét jogszabályhely megjelölésével, másrészt a jog alapjául szolgáló azon jogszabályi rendelkezési tartalom megnevezésével, ami az érvényesített alanyi jogot adja. Nem lehet olyan megnevezést alkalmazni, amely alatt többféle, konkrét jogszabályban biztosított jogot is érteni lehet (pl. kártérítés). A jogállítást továbbá mindig a tényállítással és a jogi érveléssel együtt kell kezelni. Egy igénynek rendszerint egyetlen anyagi jogszabályi rendelkezésen nyugvó jogalapja van, ha azonban a fél a jogalap megjelölése körében több rendelkezést tüntet fel, de ennek ellenére megállapítható, hogy mely jogot kíván érvényesíteni, teljesül a jogállítást határozottságának követelménye. A Pp. 170. § (2) bekezdés b) pontjában meghatározott követelménynek tehát akkor is eleget tesz a felperes, ha az igényéhez kapcsolódóan az alanyi jogát közvetlenül keletkeztető tényeket és az igénye támasztására feljogosító rendelkezés tartalmát megjelöli (Kúria Gfv.VII.30.331/2019/10. szám).

[142] Kártérítési igény esetében – a Tpvt. speciális felelősségi alakzata hiányában – az igényt az 1959. évi Ptk. 339. § (1) bekezdése alapozza meg, ez az érvényesíteni kívánt jog. Az alperesek versenyjogsértő magatartásakor hatályos Tpvt.-nek ugyanis a Tpvt. 11. § (1) bekezdésébe ütköző magatartások miatti kártérítésre nézve rendelkezést nem tartalmazott, és a Tpvt. 11. § (3) bekezdése – amely szerint a Tpvt. 11. § (1) bekezdésében meghatározott tilalom megszegéséhez a Tpvt. által fűzött a jogkövetkezményeket együttesen kell alkalmazni az 1959. évi Ptk.-ban a jogszabályba ütköző szerződésre előírt jogkövetkezményekkel – magára a tiltott megállapodásra vonatkozik. Például, ha tiltott árkartell egy szerződésben kerül rögzítésre, akkor erre a szerződésre az 1959. évi Ptk.-nak a jogszabályba ütköző szerződésre előírt jogkövetkezményeit együttesen kell alkalmazni a Tpvt.-ben meghatározott jogkövetkezményekkel (Kúria Gfv.IX.30.161/2012/7. szám). Ezért a 2004. május 1. napja előtti időszakra vonatkozóan a Tpvt. 11. §-ára való felperesi hivatkozás nem jelenti az érvényesíteni kívánt jog megváltoztatását, így a Pp. 7. § (1) bekezdés 12.a) pontja szerinti keresetváltoztatást sem. A Tpvt. 11. §-a egyebekben tartalmában meg is egyezik az EUMSZ 101. cikkével, amelyet szövegszerűen is megjelöltek a felperesek a keresetlevélben. Nem érvényesítettek ezáltal a felperesek a 2004. május 1. napját megelőzően beszerzett tehergépjárművekre a perben olyan új igényt, amelyre a keresetlevél beadásához fűződő – elévülést megszakító – anyagi jogi joghatás nem állna fenn. Következésképpen ezen tehergépjárművek esetében – az elsőfokú részítélettel érintett tehergépjárművek kapcsán érvényesített igényekhez hasonlóan – a keresetlevél benyújtásának időpontjára vonatkoztatva volt vizsgálandó, hogy az azokkal kapcsolatos követelések elévültek-e.

[143] A 2004. május 1. napját megelőzően beszerzett tehergépjárműveket illetően érvényesített igények esetében pedig – a IX-XII. rendű alperesek fellebbezési érvelésével ellentétben – az elévülés kezdő időpontját nem lehet eltérően meghatározni a többi tehergépjárművel összefüggő követeléstől. A felperesek keresetüket az alperesek 1997. január 17. napja és 2011. január 18. napja között tanúsított versenyjogsértő magatartására alapították, amely kapcsán a Bizottság Határozatával a jogsértést az EGT teljes területére megállapította. A Bizottság Határozatának rendelkező része Magyarországra – az EGT tagsága keletkezésének idejére figyelemmel – 2004. május 1. napjától terjed ki, ugyanakkor a felperesek hivatkoztak arra, hogy ezt megelőző időben is érintette Magyarországot az alperesek versenyjogsértő magatartása. Kétségtelen, a Bizottság Határozata 2004. május 1. napját megelőző időre a magyar piacon történt versenyjogsértésre – joghatósága hiányában –

megállapítást nem tehetett, azonban a felperesek nem eltérő versenyjogsértő magatartást állítottak ezen időtartamra, hanem azt, hogy a IX-XII. rendű alperesek magatartása Magyarországra is vonatkozott. Ezért a felperesek keresete – az alperesek fellebbezési érvelésével ellentétben – teljes egészében ún. követő (follow on) kereset, mivel az nem valamely versenyhatósági határozattól függetlenül indított kereset. Önálló (stand alone) keresetnek ugyanis az minősül, amikor a versenyjogi kártérítési pert versenyhatóság eljárása nem előzi meg, ilyen határozatra a felperesek a perben nem hivatkoznak, keresetet a határozattól függetlenül indítják meg. Ez következik az EUB 2019. március 28-i C-637/17. számú Cogeco-ítéletének 52. pontjában foglaltakból, amely valamely nemzeti versenyhatóság jogerős határozatától függetlenül indított és az ilyen határozatot követően indított kereseteket különböztet meg. A Kúria Gfv.VI.30.033/2022/37. számú határozatában is follow-on típusú keresetnek tekintette a 2004. május 1. napját megelőzően beszerzett tehergépjárművekre vonatkozó kereseteket is, azokat abban az ügyben sem tartotta másként kezelendőnek.

[144] Ezért erre az esetre is irányadóak a Kúria ezen határozatában és a Kúria Jogegységi Panasz Tanácsának Jpe.II.60.036/2024/23. számú jogegységi hatályú határozatában az elévülés kapcsán kifejtettek. Az elévülés tehát az igényérvényesítés akadályá miatt mindaddig nyugszik, amíg a károsult a versenyjogi jogsértés szempontjából releváns valamennyi körülményről nem szerez tudomást. Az igényérvényesítésnek ez az akadályá a jogsértést megállapító határozatnak (de legalább a határozat összefoglalójának) az Európai Unió Hivatalos Lapjában való megjelenése időpontjáig fennáll. Ettől az időponttól számított egy éven belül a versenyjogi jogsértésen alapuló követelés akkor is érvényesíthető, ha az elévülési idő már eltelt, vagy abból egy évnél kevesebb van hátra. A Bizottság Határozatának az Európai Unió Hivatalos Lapjában való közzétételekor, vagyis 2017. április 6. napján szereztek így tudomást a felperesek minden, az igényérvényesítéshez szükséges információról. Ekkor kerültek a 2004. május 1. napját megelőző tehergépjárműbeszerzéssel érintett I. és VIII. rendű felperesek abba az információs helyzetbe, amely megszüntette az igényérvényesítésük akadályát ezen tehergépjárművek esetében. Ettől az időponttól számított egy éven belül pedig érvényesítették az ezekkel összefüggő kártérítési igényüket is az alperesekkel szemben, ezért ezek a követelések sem évültek el.

[145] Az I-III. rendű alperesek fellebbezésükben az elévülés bekövetkezte hiányának megállapítását nem támadták, csupán azt sérelmezték, hogy az elsőfokú bíróság az elévülés időtartamának számítását illetően eltért a Kúria Jogegységi Panasz Tanácsának Jpe.II.60.036/2024/23. számú jogegységi határozatában foglalt kötelező jogértelmezéstől.

[146] A Tpvt. 2017. január 15. napjától hatályos 88/T. §-a a versenyjogi jogsértésből eredő kártérítési igény elévülésének szabályait tartalmazza, azonban az a Tpvt. 95/E. § (4) bekezdése alapján annak hatályba lépését követően tanúsított versenyjogi jogsértéssel okozott károkozó magatartás esetén alkalmazható. Az elévülésre vonatkozó szabályokat a Tpvt. 88/T. §-ába a jogalkotó a Kártérítési irányelv alapján és annak megfelelően ültette át, és azok az irányelv 22. cikk (1) bekezdésével összhangban kizárólag a hatálybalépést követő károkozó magatartásokra alkalmazhatók. A Kártérítési irányelv ezen rendelkezése szerint ugyanis a tagállamoknak biztosítaniuk kellett, hogy az irányelv 21. cikke értelmében az ezen irányelv anyagi jogi rendelkezéseinek való megfelelés céljából elfogadott nemzeti intézkedések ne legyenek visszamenőleges hatállyal alkalmazhatók. Az EUB a Volvo ítéletben pedig megállapította, hogy az irányelvnek az elévülésre vonatkozó rendelkezései anyagi jogi jellegűek, amely következtében az azzal összefüggő nemzeti jogszabály sem alkalmazható visszamenőlegesen. A Kártérítési irányelv elévülési szabályainak az időbeli

alkalmazhatóságot illető megfelelő implementálása miatt a közvetett hatály elve nem érvényesül. A 2017. január 15. napjáig hatályos Tpvt. elévülésre vonatkozó szabályt nem tartalmazott, ezért kizárólag a 1959. évi Ptk. rendelkezései alapján kellett vizsgálni.

[147] Az elévülés kezdő időpontja az 1959. évi Ptk. 326. § (1) bekezdése szerint a követelés esedékessé válása, amelynek időpontját az elsőfokú bíróság az egyes tehergépjárművekre vonatkozó adásvételi és lízingszerződések megkötésének időpontjában határozta meg, amely a másodfokú eljárásban nem volt vitatott, ezt a megállapítást fellebbezés nem érintette.

[148] Az ügyletkötések időpontjától az 1959. évi Ptk. 324. § (1) bekezdése szerinti öt éves elévülési idő eltelt, ugyanakkor az 1959. évi Ptk. 326. § (2) bekezdése akként rendelkezik, hogy ha a követelést a jogosult menthető okból nem tudja érvényesíteni, az akadály megszűnésétől számított egy éven belül – egyéves vagy ennél rövidebb elévülési idő esetében pedig három hónapon belül – a követelés akkor is érvényesíthető, ha az elévülési idő már eltelt vagy abból egy évnél, illetőleg három hónapnál kevesebb van hátra. Ezért azt kellett vizsgálni – az uniós joggal is összhangban –, hogy mikor szűnt meg a felpereseknél a perindítás akadályja.

[149] Az EUB follow-on keresetek tekintetében folytatott következetes gyakorlata szerint még akkor is, ha az adott keresetre vonatkozó egyetlen uniós szabályozás sem alkalmazható *ratione temporis*, az egyes tagállamok jogrendjének feladata meghatározni az EUMSZ 101. és 102. cikk megsértéséből eredő kár megtérítéséhez való jog érvényesítésének szabályait, ideértve az elévülési időkre vonatkozó szabályokat is, tiszteletben tartva azonban az egyenértékűség és a tényleges érvényesülés elvét, amely utóbbi megköveteli, hogy a jogalanyok által az uniós jog közvetlen hatályára alapított jogok védelmét biztosítani hivatott keresetekre vonatkozó szabályok ne tegyék gyakorlatilag lehetetlenné vagy rendkívül nehezzé az uniós jogrend által biztosított jogok gyakorlását (2019. március 28-i C-637/17. számú Cogeco ítélet 42. és 43. pont, 2001. szeptember 20-i C-453/99. számú Courage és Crehan ítélet 27. pont).

[150] Azt a nemzeti szabályozást, amely az elévülés kezdő időpontjáról, annak tartamáról, továbbá a nyugvásának vagy megszakadásának feltételeiről rendelkezik, hozzá kell igazítani a versenyjog sajátosságaihoz, valamint a versenyjogi szabályoknak az érintett személyek általi alkalmazásával elérni kívánt célokhoz, annak érdekében, hogy ne hiúsítsák meg az EUMSZ 101. és 102. cikk teljeskörű érvényesülését. Az uniós versenyjog megsértése miatti kártérítési keretek előterjesztéséhez ugyanis fő szabály szerint összetett ténybeli és gazdasági elemzés lefolytatása szükséges (2019. március 28.-i C-637/17. számú Cogeco ítélet 46. és 47. pont). Ezek figyelembevételére azért is indokolt, mivel a károsultak és a versenyjogi jogsértések elkövetői egymás közti viszonylatában jellemzően jelentős információs asszimetria áll fenn.

[151] Az EUB ítélkezési gyakorlatából kitűnik, hogy ahhoz, hogy a károsult kártérítési keresetet terjeszthessen elő, elengedhetetlen, hogy tudja, mely személy felelős a versenyjogi rendelkezések megsértéséért (2019. március 28-i C-637/17. számú Cogeco ítélet 50. pont). Ebből következik, hogy a versenyjogi jogsértés fennállása, a kár fennállása, az e kár és e jogsértés közötti okozati összefüggés, valamint e jogsértés elkövetőjének személyazonossága azon elengedhetetlen információk közé tartozik, amelyekkel a károsult személynek rendelkeznie kell ahhoz, hogy kártérítési pert indítson. E körülmények között megállapította

az EUB, hogy a tagállamok és az Unió versenyjogi rendelkezéseinek megsértése miatti kártérítési keresetekre alkalmazandó elévülési idők nem kezdődhetnek meg azelőtt, hogy a jogsértés megszűnt volna, és a károsult fél tudomást szerzett volna, vagy észszerűen úgy volna tekinthető, hogy tudomást szerzett arról, hogy e jogsértés következtében őt kár érte, valamint a jogsértés elkövetőjének kilétéről (Volvo ítélet 59-61. pont).

[152] Jelen esetben a IX-XII. rendű alperesek versenyjogsértő magatartásáról 2016. július 19. napján a Bizottság honlapján megjelent a Közlemény, amelyből – mint ahogyan az általuk hivatkozott egyéb cikkekből – nem derült ki minden elkövető személye, és a fentiek szerinti egyértelmű információk sem álltak a felperesek rendelkezésére a jogsértés pontos időtartamát és az e jogsértéssel érintett terméket illetően. A Közlemény kevésbé részletes információkat tartalmazott az érintett ügy körülményeiről és azokról az okokról, amelyek miatt valamely versenykorlátozó magatartás jogsértésnek minősíthető. Ezzel szemben az Európai Unió hivatalos lapjában közzétett Bizottsági Határozat már kellően informatív, mert az az 1/2003/EK rendelet 30. cikke szerint megadja a felek nevét és a határozat fő tartalmát, ideértve a kiszabott szankciókat. Garanciális okokból sem fogadható el a Közlemény és az abban foglalt információk adattartalma, ugyanis az ilyen közlemények joghatás kiváltására nem alkalmas célból készült olyan rövid dokumentumok, amelyeket főszabály szerint a sajtónak és a médiának szánnak, ennek megfelelően megjelenésük helye is csak internetes felület, honlap, szemben a jogi hatás kiváltására alkalmas Határozat Európai Unió Hivatalos Lapjában való közzétételével. Jelentősége van továbbá annak is, hogy a károsultak nem részesei a Bizottság versenyfelügyeleti eljárásának, a versenyjogi jogsértéssel kapcsolatos Határozatról hitelesen csak a Bizottság által az 1/2003/EK rendelet 30. cikke szerinti adattartalmú, kötelezően közzéteendő Határozatból (összefoglalóból) értesülhetnek, és figyelembe vehető az is, hogy nyelvi rezsimnek is szerep juthat, ugyanis csak a Határozat összefoglalójának közzététele kötelező az Unió összes hivatalos nyelvén (Kúria Gfv.VII.30.033/2022/37. számú végzés). Nem áll fenn továbbá általános gondossági kötelezettség sem a versenyjogi jogsértés károsultjait illetően, amely arra köteleznék őket, hogy nyomon kövessék az ilyen sajtóközlemények közzétételét (Volvo ítélet 68. pont).

[153] A IX-XII. rendű alperesek pedig a NIT Hungary tájékoztatását illetően nem is állították, hogy az a Határozattal megegyező tartalmú, míg az, hogy a Határozat az esetleges tájékoztatáshoz képest milyen további adatokat tartalmaz (vagy nem tartalmaz), azok közül melyek lehetnek szükségesek a keresetlevél benyújtásához, szükségszerűen csak a Határozat közzétételével vált egyértelművé. Utólag, a Határozat tartalmának ismeretében már nem lehet arra hivatkozni, hogy az esetleges tájékoztatáshoz – illetve a Közleményhez – képest új, lényeges információt nem tartalmazott. Nem volt ezért szükséges vizsgálni a NIT Hungary által a tagjainak adott tájékoztatást.

[154] Ezért észszerűen nem lehet úgy tekinteni, hogy a felperesek a Közlemény közzétételének időpontjában, vagyis 2016. július 19. napján tudomást szereztek mindazokról az elengedhetetlen információkról, amelyek lehetővé tették számukra a kártérítési per megindítását. Ezzel szemben az állapítható meg, hogy csak a Bizottság Határozatának az Európai Unió Hivatalos Lapjában való közzétételekor, vagyis 2017. április 6. napján szereztek tudomást minden, az igényérvényesítéshez szükséges információról. Ekkor kerültek tehát a felperesek abba az információs helyzetbe, amely megszüntette az igényérvényesítésük akadályát, így ettől az időponttól számított egy éven belül érvényesíthették kártérítési igényüket az alperesekkel szemben.

[155] Mindezek alapján az állapítható meg, hogy a felperesek igényérvényesítésének akadálya 2017. április 6. napján a Határozatnak az Európai Unió Hivatalos Lapjában való közzétételekor szűnt meg. Ezt az I-III. rendű alperesek a fellebbezésükben nem is vitatták. Ehhez az időponthoz képest a felperesek az elsőfokú bíróság részítéletével elbírált kereseteket egy éven belül terjesztette elő, így nem volt ok ezekkel összefüggésben azt vizsgálni, hogy szükséges-e az 1959. évi Ptk. elévülési szabályainak a Kártérítési irányelv rendelkezéseire figyelemmel történő értelmezése. Ezért az ítéltábla az elsőfokú bíróság részítélete indokolásának erre vonatkozó részét, a [145] bekezdés utolsó mondatát, [146] bekezdését, valamint a [147] bekezdés első és második mondatát mellőzte. Az elsőfokú részítélet [147] bekezdésének utolsó mondata ugyanakkor utal a Kúria Gfv.VI.30.033/2022/37. számú és Gfv.VI.30.084/2022/31. számú határozataiban kifejtettekre, azaz a Kúria Jogegységi Panasz Tanácsának Jpe.II.60.036/2024/23. számú jogegységi hatályú határozatában is foglalt jogértelmezésre. Emiatt nem volt indokolt az elsőfokú részítélet indokolásának további kiegészítése.

Károkozó magatartás

[156] A IX-XII. rendű ellenkérelmükben, majd a fellebbezésükben is vitatták, hogy Magyarországnak az Európai Unióhoz való csatlakozását megelőző időszakban történt tehergépjármű beszerzések esetében a károkozó magatartásuk fennállta bizonyított, és azt, hogy felperesek bizonyítási szükséghelyzetben vannak. A versenyjogi jogsértés miatt érvényesített kárigény esetében a kártérítési felelősség feltétele a jogellenes magatartás. A Bizottság Határozatában megállapította, hogy az alperesek – egyebek mellett – a közepes és nehéz tehergépjárművekre alkalmazott árazásra és bruttó árak emelésére vonatkozó összehangolt magatartásból álló versenyjogi jogsértést követtek el 1997. január 17. napjától 2011. január 18. napjáig az EGT teljes területén.

[157] A Tpv. 88/R. § (1) bekezdés a) pontja alapján a Bizottság Határozatának a jogsértést megállapító részéhez a bíróság kötve van, tehát versenyjogi kártérítési perben a bíróság e tekintetben eltérő következtetésre nem juthat. Ez egyben azt is jelenti, hogy a Határozatnak a jogsértést megállapító rendelkezését alátámasztó részeitől sem lehet eltérni. Magyarország 2004. május 1. napjától tagja az EGT-nek, így ezen időponttól kezdődően a Határozat jogsértést megállapító része Magyarországra is vonatkozik. Ezért – az I-III. rendű és IX-XII. rendű alperesek által fellebbezésükben sem vitatottan – bizonyított, hogy az alperesek a Határozatban megállapított, az EUMSZ 101. cikkébe ütköző versenyjogi jogsértést 2004. május 1. napjától Magyarországot érintően is tanúsították. A IX-XII. rendű alperesek fellebbezése kapcsán vizsgálandó volt ugyanakkor, hogy a versenyjogsértő magatartás ezen időpontot megelőzően is megállapítható-e.

[158] A 2004. május 1. napját megelőző időre nézve a Bizottság Határozata – Magyarország EGT tagságának akkori hiánya miatt – nem állapítható meg Magyarországot érintő jogsértést, így ennek ténye bizonyítására a Határozat önmagában nem alkalmas. A Határozat ugyanakkor a Tpv. 88/R. § (1) bekezdés a) pontjára figyelemmel azt bizonyítja, hogy az alperesek az abban megállapított versenyjogsértő magatartást elkövették, amely magatartás Magyarország területén az EUMSZ 101. cikkével tartalmában megegyező Tpv. 1997. január 1. napjától hatályos 11. § (1) bekezdése értelmében ugyancsak tiltott volt. Ezért amennyiben az alperesek magatartása 2004. május 1. napját megelőzően Magyarországot is érintette, az

ebben az esetben is jogellenes. Ezen érintettség kapcsán a felperesek bizonyítási szükséghelyzetre hivatkoztak a Pp. 265. § (2) bekezdés b) pontja alapján.

[159] A Pp. 265. § (2) bekezdés b) pontja szerint a fél bizonyítási szükséghelyzetben van, ha valószínűsíti, hogy a tényállás bizonyítása számára nem lehetséges, de az ellenérdekű féltől elvárható az állított tények fenn nem állásának a bizonyítása, és az ellenérdekű fél nem valószínűsíti ennek ellenkezőjét. Az alperesek a versenyjogsértő magatartásukat nem a nyilvánosság előtt folytatták, a Bizottság Határozata a (45) bekezdésében általánosságban jelölte meg a bizonyítékokat, és a jogsértő magatartás bemutatása sem olyan részletezettségű, amely alapján a felperesek a Pp. 275. §-ának megfelelő bizonyítási indítványt tudnának tenni arra nézve, hogy az alperesek jogsértő magatartása 1997. január 17. napja és 2004. május 1. napja között Magyarországra is kiterjedt. Az alperesek ugyanakkor saját jogsértő magatartásukról információval rendelkeznek, így tőlük elvárható annak bizonyítása, hogy ebben az időszakban a jogsértés Magyarországra nem, hanem kizárólag az akkori EGT tagállamok területére terjedt ki, amely az IX-XII. rendű alperesek fellebbezési érvelésével ellentétben nem negatív bizonyítás. Az alperesek pedig ennek ellenkezőjét nem valószínűsítették. A felperesek ezáltal valószínűsítették, hogy bizonyítási szükséghelyzetben vannak annak tekintetében, hogy 1997. január 17. napja és 2004. május 1. napja közötti időtartamban az alperesek versenyjogi jogsértése Magyarországra is kiterjedt.

[160] A Pp. 265. § (3) bekezdése értelmében bizonyítási szükséghelyzet fennállása a szükséghelyzetben lévő fél által bizonyítandó tény a bíróság valósan fogadhatja el, ha annak tekintetében kétely nem merül fel. Ebből következően a jelen perben valósan kellett elfogadni azt, hogy 1997. január 17. napja és 2004. május 1. napja közötti időtartamban az alpereseknek a Bizottság Határozatában megállapított versenyjogi jogsértő magatartása Magyarországra is kiterjedt. Kétely ennek kapcsán ugyanis nem merült fel, mivel a Bizottság Határozata sem utal arra, hogy 2004. május 1. napját követően az alperesek magatartása a területi kiterjedését illetően az EGT területének bővülése miatt változott volna, a Határozat kizárólag a bírság összegének meghatározása során tért ki az EGT területének változására.

[161] A bizonyítási szükséghelyzet fennálltára tekintettel valóban elfogadott tényre figyelemmel a IX-XII. rendű alpereseknek kellett volna bizonyítaniuk, hogy a fenti időszakban a jogsértés Magyarországra nem terjedt ki, az IX-XII. rendű alperesek azonban ezzel összefüggésben bizonyítási indítványt az elsőfokú bíróság erre vonatkozó anyagi pervezetését (10.G.20.070/2018/16. sorszámú végzés 6. pontja) követően nem terjesztettek elő, csupán a bizonyítási szükséghelyzet fennálltát vitatták (10.G.20.070/2018/132. sorszámú beadványok). Helyesen állapította meg ezért az elsőfokú bíróság, hogy a közepes és nehéz tehergépjárművekre alkalmazott árazásra és bruttó árak emelésére vonatkozó összehangolt magatartás 1997. január 17. napjától a jogsértés teljes időtartamában Magyarország területére is kiterjedt, azaz ebben az időtartamban bizonyított a jogellenes magatartás ténye, mint a kártérítési felelősség egyik feltétele.

[162] Az ítéltábla emellett rámutat arra is, hogy az elsőfokú bíróság az alperesek versenyjogsértő magatartásának a 2004. május 1. napját megelőzően Magyarországra való kiterjedését amiatt is megállapíthatónak tartotta, hogy a Határozathoz kötöttség ekkor is alkalmazható, a Határozat más tagállami határozathoz hasonlóan értékelendő és más körülmények együttes mérlegelésével alkalmas a bizonyításra {elsőfokú részítélet [220] és [221] bekezdés}. A IX-XII. rendű alperesek a fellebbezésükben ezen további indokolást nem

támadták, így a fellebbezésük a 2004. május 1. napját megelőző időszakban beszerzett tehergépjárművek vonatkozásában abban az esetben sem lehetne eredményes, ha a bizonyítási szükséghelyzet tekintetében az ítéltábla egyetértett volna az álláspontjával.

Okozati összefüggés és kár

[163] A versenyjogi jogsértés, mint jogellenes magatartás megállapíthatóságát követően kellett vizsgálni az okozati összefüggés és a kár tényét, ezen belül azt, hogy az alperesek magatartása miatt magasabb ellenértéket fizettek meg a felperesek. Ennek bizonyítása kapcsán az elsőfokú bíróság alkalmazhatónak találta a Tptv. 2009. június 1. napján hatályba lépett 88/C. §-át, amely megállapítja a IX-XII. rendű alperesek fellebbezése alapján, az abban előadott indokokból ezen alperesek vonatkozásában volt felülbíráható a másodfokú eljárásban.

[164] A Tptv. 2009. június 1. napján hatályba lépett 88/C. §-a szerint a Tptv. 11. §-ába, illetve az EUMSZ 101. cikkébe ütköző, versenytársak közötti, az eladási árak közvetlen vagy közvetett meghatározására, a piac felosztására, termelési vagy eladási kvóták meghatározására irányuló versenyt korlátozó megállapodásban részes fél ellen indított, bármely polgári jogi igény érvényesítése iránti perben a jogsértésnek a jogsértő által alkalmazott ár mértékére gyakorolt hatásának bizonyítása során – ellenkező bizonyításig – úgy kell tekinteni, hogy a jogsértés az árat tíz százaléknyi mértékben befolyásolta.

[165] A Tptv. 88/C. §-át a Tptv. módosításáról szóló 2009. évi XIV. törvény 14. §-a iktatta be a Tptv. XIV. Fejezetébe akként, hogy azt a módosító törvény 17. § (6) bekezdése alapján a hatálybalépését követően indított polgári perekben kell alkalmazni. A Tptv. 88/C. §-ának alkalmazhatóságára vonatkozó ezen rendelkezés a későbbiekben a Tptv. 95/A. § (3) bekezdés d) pontjába került be. E rendelkezések kapcsán pedig az egyes törvényeknek és törvényi rendelkezéseknek a jogrendszer túlszabályozottságának megszüntetése érdekében szükséges technikai deregulációjáról szóló 2012. évi LXXVI. törvény 1. § (2) bekezdése nem alkalmazható, mivel az kizárólag az ezen törvénnyel hatályon kívül helyezett eljárási szabályozási átmenetet megállapító szabályokra vonatkozik. A Tptv. módosításáról szóló 2009. évi XIV. törvény 17. § (6) bekezdésével megegyező tartalmú szabályozás azonban a Tptv. 95/A. § (3) bekezdés d) pontjába került be, így az átmeneti szabályozást korábban tartalmazó jogszabály hatályon kívül helyezése ellenére a Tptv. korábban hatályban volt 88/C. §-ának alkalmazására vonatkozó szabály a továbbiakban is hatályos volt, csupán más jogszabályban. A Tptv. 2009. június 1. napján hatályba lépett 88/C. §-a tehát a hatálybalépését követően indított polgári perekben alkalmazható, így az olyan versenyjogi jogsértő magatartás esetében is, amely a hatálybalépését megelőzően történt.

[166] A Tptv.-be az azt módosító 2016. évi CLXI. törvény (a továbbiakban: Módtv3.) új tartalmú 88/C. §-t és a korábban hatályos rendelkezéssel tartalmában hasonló vélelmet szabályozó 88/G. § (6) bekezdést iktatott be, amely utóbbi a Tptv. 95/E. § (3) bekezdése alapján a 2017. január 15. napját követően tanúsított jogsértő magatartásra vonatkozik. A módosító törvény ugyanakkor nem változtatta meg és nem helyezte hatályon kívül a Tptv.-nek a 2009. évi XIV. törvénnyel megállapított 88/C. §-a alkalmazhatóságára vonatkozó 95/A. § (3) bekezdés d) pontját. A Módtv3. 28. §-ához fűzött indokolása azt tartalmazza, hogy a törvény a kartellek esetében fenntartja a Tptv. azon szabályát, amely szerint az ellenkező

bizonyításáig úgy kell tekinteni, hogy a versenyjogi jogsértés a jogsértő vállalkozás által alkalmazott árat tíz százaléknyi mértékben befolyásolta. Ebből a megfogalmazásból az következik, hogy a jogalkotónak nem volt szándéka a Módtv3. hatálybalépését megelőzően megvalósult versenyjogsértő magatartások esetében a Tpvt. korábban hatályos 88/C. §-a szerinti vélelem alkalmazásának a jövőre nézve történő kizárása vagy korlátozása. Ezért a 2017. január 15. napját megelőzően megvalósított versenyjogsértő magatartások kapcsán érvényesített igény esetében a Tpvt. 88/C. §-a szerinti vélelem a továbbiakban is irányadó a 2009. június 1. napja után indított perekben. Ezért az abban meghatározott feltételek fennállta esetén a vélelmet jelen perben is alkalmazni kell. Azt pedig a IX-XII. rendű alperesek fellebbezésükben nem vitatták, hogy a Bizottság Határozatában megállapított magatartásuk megfelelnek a Tpvt. korábban hatályos 88/C. §-ában meghatározott vélelmező tényeknek, mint ahogyan azt sem, hogy a vélelem a jogsértő által alkalmazott áreltérítés mértékére és annak a versenyjogsértő magatartással való okozati összefüggésére is vonatkozik. Ezért e körben az elsőfokú részítélet a Pp. 370. § (1) bekezdésére figyelemmel nem volt felülbíráható, így a másodfokú eljárásban azt kellett irányadónak tekinteni, hogy az alperesek versenyjogsértő magatartása olyan, amelyet a Tpvt. korábban hatályos 88/C. §-a meghatároz a vélelem alkalmazásának alapjaként. A Tpvt. korábban hatályos 88/C. §-a szerinti vélelem így a perben alkalmazható, és az alpereseknek kellett bizonyítani azzal szemben, hogy jogsértésük az általuk alkalmazott eladási árat nem vagy 10%-nál kevesebb mértékben befolyásolta.

[167] A továbbiakban az ítéltábla a IX-XII. rendű alperesek fellebbezése kapcsán, ezen alpereseket érintően azt vizsgálta, hogy a fenti bizonyítási kötelezettségüknek eleget tettek-e. Ennek körében a IX-XII. rendű alperesek – a per többi alpereséhez hasonlóan – a Határozat szerint az érdekkörükbe tartozó gyártmányú tehergépjárműveket érintően a megbízásuk alapján eljáró szakértő által készített szakvélemény (magánszakértői vélemény) benyújtását indítványozták, amelynek az elsőfokú bíróság helyt adott, utalva a Pp. 302. § (4) bekezdésére. Ezt követően az I-III. rendű alperesek és a IX-XII. rendű alperesek, valamint a már perben nem álló IV-VII. rendű alperesek, VIII. rendű alperes és XIII-XV. rendű alperesek az igazságügyi szakértői névjegyzékbe nem bejegyzett eseti szakértő által készített magánszakértői véleményeket nyújtottak be akként, hogy az egyes magánszakértői vélemények az azonos gyártmányú gépjárműveket illetően készültek. A IX-XII. rendű alperesek által benyújtott magánszakértői véleményt külföldön a (szakértő cég neve) készítette, amely részéről a szakmai felelős (személy neve) volt.

[168] Az elsőfokú bíróság álláspontja szerint a per alperesei csak egy magánszakértőt alkalmazhattak volna, a magánszakértő kizárólag az igazságügyi szakértői névjegyzékbe bejegyzett személy lehetett volna eseti szakértőként és külföldi szakértő sem járhatott volna el, amelyet a IX-XII. rendű alperesek fellebbezésükben vitáltak.

[169] Magánszakértő alkalmazása esetében a szakvélemények számát illetően a Pp. 302. § (4) bekezdés akként rendelkezik, hogy több bizonyító fél, illetve a bizonyító fél több ellenfele ugyanazon szakkérdés vonatkozásában csak egy magánszakértőt alkalmazhat. A Pp. ezen szabálya a magánszakértői vélemények halmozódását zárja ki, azonban ezt a szakkérdések számához köti, csak az azonos szakkérdés vonatkozásában nem készülhet több magánszakértői vélemény. Amennyiben azonban több szakkérdés van a perben, nem kizárt több magánszakértői vélemény benyújtása. A szakkérdések száma és nem önmagában a pertársaság dönti tehát azt el, hogy a perben több magánszakértői vélemény is benyújtható-e.

[170] Jelen esetben az alpereseknek a bizonyítási indítványa kapcsán az volt vizsgálendő, hogy a jogsértésük az általuk alkalmazott eladási árat befolyásolta-e és miként, amelyhez a versenyjogi jogsértéssel okozott megemelt árak esetében az ún. hipotetikus versenyárat kellett meghatározni. Nem az alperesek közösen kifejtett magatartását kellett tehát ebben a körben megítélni. A per tárgyát többféle gyártmányú tehergépjárművel kapcsolatos igény képezte, amely tehergépjárművekre vonatkozó szerződések megkötése 11 év alatt történt, és a különböző gyártmányú tehergépjárművek árai egy adott év esetében is eltérőek voltak. Ebből következően a különböző gyártmányú tehergépjárművekre vonatkozóan nem lehet általános jelleggel egy hipotetikus versenyárat megállapítani. Nem volt ezért akadálya annak, hogy a perben az alperesek, így a IX-XII. rendű alperesek gyártmányonként nyújtsanak be magánszakértői véleményeket a hipotetikus versenyárral összefüggésben. Ennek csupán az a következménye, hogy miután az alperesek a Pp. 37. § b) pontja szerint minősülő célszerűségi pertársaságot alkotnak, az egyes alperesek által benyújtott magánszakértői vélemények kizárólag a vonatkozásukban lehet alkalmas a bizonyításra és csak az abban érintett tehergépjárművekkel kapcsolatos igények esetében. Ezért amennyiben az adott alperes által benyújtott magánszakértői véleménnyel való bizonyítás eredményre vezet, az csak vele szemben és a magánszakértői véleménnyel érintett tehergépjárművekre vonatkozó kereset alaptalanságát eredményezi, azonban vele szemben más tehergépjárművel kapcsolatos és más alperessel szemben ugyanezen tehergépjárművekre vonatkozó keresetet nem teszi alaptalanná. Kizárólag egy magánszakértői vélemény benyújtása abban az esetben lett volna kötelező a perben, ha valamennyi alperes, valamennyi tehergépjárművel összefüggésben előterjesztette volna a bizonyítási indítványát. A perben így a több magánszakértői vélemény benyújtása a Pp. 302. § (4) bekezdésével nem volt ellentétes, és emiatt a szakvélemények figyelembevételét a Pp. 316. § (3) bekezdése nem zárta ki. Vizsgálendő volt ezáltal a továbbiakban a szakértő személyének kérdése.

[171] A Pp. 300. § (3) bekezdése alapján a szakértő két módon vehet részt a perben: a fél megbízása (magánszakértő) vagy a bíróság kirendelése alapján, amely utóbbinak speciális esete a más eljárásban kirendelt szakértő alkalmazása (Pp. 306. §). A szakértő alkalmazásának e két módja között alapvető különbség vagy rangsor nincs, a magánszakértő és a kirendelt szakértő szakvéleménye a bizonyító erő szempontjából egyenrangú. A szakértő személyét illetően a Pp. 300. § (2) bekezdés visszautal a Szaktv. rendelkezéseire: szakértőként csak a Szaktv. szerinti szakértő vagy az abban meghatározott eseti szakértő lehet. A Pp. nem tartalmaz olyan korlátozást, hogy magánszakértőként eseti szakértő nem alkalmazható, így ezt a Szaktv. rendelkezései alapján kell megítélni.

[172] A Szaktv. 2. § 4. pontja meghatározza, hogy eseti szakértő az olyan – az eljárásban megállapítandó vagy megítélendő jelentős tény vagy egyéb körülmény megállapításához vagy megítéléséhez – megfelelő szakértelemmel rendelkező természetes vagy jogi személy, aki nem igazságügyi szakértő; valamint olyan igazságügyi szakértő, aki az igazságügyi szakértői szakterületekről, valamint az azokhoz kapcsolódó képesítési és egyéb szakmai feltételekről szóló rendeletben meg nem határozott szakterületen ad szakvéleményt. Az eseti szakértő igénybevétele kapcsán tartalmaz továbbá szabályozást a Szaktv. 4. § (4) bekezdése, amely alapján kivételesen az igazságügyi szakértői tevékenység ellátására megfelelő szakértelemmel rendelkező eseti szakértő is igénybe vehető, ha az adott szakterületen nincs bejegyzett szakértő, az adott szakterületen – időszakos hiány, vagy egyéb szakmai ok miatt – bejegyzett igazságügyi szakértő nem tud eleget tenni a kirendelésnek, vagy az adott szakterület nem szerepel a miniszter rendeletében felsorolt szakterületek között. Emellett az eseti szakértő

személye vonatkozásában korlátozást a Szaktv. 4. § (6) bekezdése tartalmaz, amely szerint más szakterületre már bejegyzett szakértő eseti szakértőként kizárólag a 4. § (4) bekezdés c) pontja alapján járhat el, amennyiben megfelelő szakértelemmel rendelkezik.

[173] A magánszakértői véleményre vonatkozó külön szabályok a Szaktv. V. Fejezetének 24. címében található, amelyek között a Szaktv. 52. § (1) bekezdése szerint a szakértő – jogszabály eltérő rendelkezése hiányában – megbízás alapján is adhat szakvéleményt. E jogszabályi rendelkezés a szakértő számára biztosítja a lehetőséget a magánszakvélemény készítésére. A szakértő alatt értendő személyek köre azonban nem értelmezhető tágan, ugyanis a Szaktv. 4. § (1) bekezdése kifejezetten rögzíti, hogy az ebben a bekezdésben felsoroltak (szakértői tevékenységre feljogosított természetes személy, gazdasági társaság és szolgáltató, igazságügyi szakértői intézmény és igazságügyi szakértői intézet, igazságügyi szakértői testület, külön jogszabályban feljogosított állami szerv, intézmény, intézet és szervezet, valamint külön törvény szerinti Teljesítésigazolási Szakértői Szerv) értendők a Szaktv.-ben a továbbiakban szakértő alatt. A Szaktv. 52. § (1) bekezdésének alkalmazásában tehát szakértő alatt általános jelleggel nem érthető az eseti szakértő, csak abban az esetben, ha Szaktv. 4. § (1) bekezdése szerinti személyek közé tartozik. Következésképpen – mint ahogyan arra az elsőfokú bíróság helyesen rámutatott – az eseti szakértőként megbízás az igazságügyi szakértői névjegyzékbe bejegyzett szakértőnek adható olyan szakterületre, amely nem szerepel az igazságügyi szakértői szakterületekről, valamint az azokhoz kapcsolódó képesítési és egyéb szakmai feltételekről szóló rendeletben. Ez egyben kizárja azt is, hogy az igazságügyi szakértői névjegyzékbe be nem jegyzett külföldi honosságú személy részére adjon a fél megbízást eseti szakértőként magánszakértői vélemény elkészítésére. Külföldi honosságú személy sincs ugyanakkor elzárva attól, hogy megbízás alapján magánszakértői véleményt adjon, mivel a Szaktv. 29. §-a ezt lehetővé teszi, de kizárólag azzal a feltétellel, hogy köteles az igazságügyi szakértői tevékenység folytatására irányuló szándékát a névjegyzéket vezető hatóságnak bejelenteni, és a tevékenységet Magyarország területén e tevékenység folytatására jogosult tagja vagy alkalmazottja útján folytathatja. Ez a bejegyzés teremti meg a lehetőségét az eseti szakértőként való megbízásnak. A IX-XII. rendű alperesek által benyújtott magánszakértői véleményt készítő személy azonban az igazságügyi szakértői névjegyzékben nem szerepel.

[174] Külföldi honosságú személy szakvéleményének perbeli felhasználhatóságának lehetőségét teremti meg az Nmjt. 78. § (4) bekezdése is, amely azonban csupán szubszidiárius jellegű. Az Nmjt. 78. § (4) bekezdése értelmében ugyanis nemzetközi megállapodás vagy viszonyosság hiányában a bíróság a félnek – kérelmére – határidőt szabhat arra, hogy a bizonyítás lefolytatásáról a külföldi állam jogának megfelelő és a szükségeshez képest felülhitelesítéssel ellátott közokiratot mutasson be. E jogszabályi rendelkezés alapján tehát külföldön lefolytatott bizonyítás eredményére okiratot a fél – erre irányuló kérelmére – kizárólag abban az esetben nyújthat be, amennyiben a bíróságnak nemzetközi megállapodás vagy viszonyosság hiányában nincs lehetősége külföldön valamilyen módon (akár megkereséssel, akár közvetlenül) bizonyítás felvételére. A IX-XII. rendű alperesek ilyen kérelmet nem nyújtottak be, és az Európai Unió területén – ahol a szakvéleményen feltüntetettek szerint a szakvéleményt készítő társaság irodákkal rendelkezik – az EuBizfR. alapján a bíróság részéről megkeresés útján és közvetlenül is van helye bizonyítás felvételének. Kétségtelen, az EuBizfR. 19. cikke, valamint a polgári és kereskedelmi ügyekben külföldön történő bizonyításfelvételtől szóló Hágában 1970. március 17. napján kelt Egyezmény 17. cikke a bíróság által végzett közvetlen bizonyítás felvételre vonatkozik, és azok nem tartalmazzák rendelkezést olyan esetre, hogy a fél intézkedhet közvetlenül

külföldön a szakértői vélemény elkészítése érdekében. Ez a szabályozási hiány ugyanakkor nem azt jelenti, hogy a fél külföldi személy által készített magánszakértői véleményt korlátozásoktól mentesen benyújthat.

[175] Mindezek alapján a IX-XII. rendű alperesek által megbízott, az igazságügyi szakértői névjegyzékbe nem bejegyzett gazdasági társaság eseti szakértőként nem volt jogosult eljárni. Emiatt az általa készített szakvéleményt a IX-XII. rendű alperesek a törvény rendelkezése ellenére nyújtották be, és így a Pp. 316. § (3) bekezdése értelmében a perben bizonyítékként nem volt figyelembevehető. Emiatt nem kellett azt vizsgálni, hogy a magánszakértői vélemény aggályos-e vagy sem. A magánszakértői vélemény figyelem kívül hagyása és – az elsőfokú bíróság anyagi pervezetése ellenére – szakértő kirendelésére vonatkozó bizonyítás indítvány hiányában pedig a IX-XII. rendű alperesek nem tudták bizonyítani, hogy a jogsértésük az általuk alkalmazott eladási árat nem vagy 10 %-nál kevesebb mértékben befolyásolta.

[176] Megjegyzi csupán az ítéltábla, a IX-XII. rendű alperesek által benyújtott magánszakértői vélemény aggályos a per adataival való ellentmondásossága miatt [Pp. 316. § (1) bekezdés a) pont]. A szakvélemény abból indult ki ugyanis, hogy információcsere valósult meg az alperesek között, azonban a Határozat jogsértést megállapító rendelkező része és az ezzel összefüggő indokolása szerint az alperesek megállapodást és/vagy összehangolt magatartással követtek el versenyjogsértést. Az aggályosság kiküszöbölése [Pp. 304. § (2) bekezdés c) pont] ugyanakkor nem volt szükséges, mivel a kifejtetek szerint a magánszakértői véleményt figyelmen kívül kellett hagyni.

[177] Az I-III. rendű alperesek és IX-XII. rendű alperesek fellebbezése kapcsán ezt követően az ítéltábla az I. rendű, III. rendű, VII. rendű és VIII. rendű felperesek károsodásának tényét, a felperesek károsulti minőségét vizsgálta.

[178] Az I. rendű, III. rendű, VII. rendű és VIII. rendű felperesek kárúkként – nem a lízingszerződés alapján megfizetett lízingdíjak, hanem annak egyik eleme – a tehergépjárművek beszerzési árának 10 %-át jelölték meg, a kereseti tényállításuk az volt, hogy a lízingbeadó által megfizetett beszerzési ár 10 %-ában megjelenő (vélelmezett) áreltérítésnek a lízingdíjban is megjelenő továbbhárításával érte őket károsodás. Állították azt is, hogy a lízingszerződések teljesítése megtörtént, az abban meghatározott fizetési kötelezettségüknek eleget tettek.

[179] A már teljesezésbe ment lízingszerződéssel megszerzett tehergépjárművek beszerzési árára alapított károsodás kapcsán Kúria a Gfv.III.30.246/2023/11. számú ítéletében állást foglalt a kár kérdésében. E határozatában a Kúria kifejtette, hogy a kár lehetséges eleme az 1959. évi Ptk. 355. § (4) bekezdésében tipizáltak szerint a tényleges kár (damnum emergens), az elmaradt vagyoni előny (lucrum cessans) és a már bekövetkezett vagyoni hátrány kiküszöböléséhez, csökkentéséhez szükséges költségek, amelyek közül jelen ügyben az első kárelem bírt jelentőséggel. Önmagában a szerződéses fizetési kötelezettséget – teljesítés hiányában – nem tekinthető kárnak, nem felel meg az 1959. évi Ptk. 355. § (4) bekezdése szerinti kár fogalomnak (Kúria Pfv.V.22.189/2017/5. szám). Az alperesek versenyjogi jogsértése alapján a közvetett vevő – így a felperesek is – az áreltérítés miatt kialakult magasabb piaci ár tényleges kifizetésével jelentkező, vagyis a károsult vagyonában a

magasabb ár teljesítésével bekövetkező csökkenés megtérítésére tarthat számot. Rámutatott, más jogkérdés kapcsán ugyan, az elévülés vizsgálatával, de szintén a károsult felperesnél bekövetkező vagyonszökkenésnek tulajdonított jelentőséget a Kúria versenyjogi ügyben a Gfv.VII.30.121/2020/13. számú határozatában, az előzőekben értelmezett kárfogalomról pedig a Pfv.22.189/2021/5. számú és Gfv.VI.30.304/2021/6. számú döntéseiben. Az alperesek versenyjogsértő magatartásával felmerülő kárként így azt az ártöbblet értelmezte, amennyivel a jogsértés következtében a közvetlen és a közvetett vásárlóknak többet kellett fizetniük az árkartellel érintett termékért (áreltérítés). Kitért arra, nem merül fel sem az egyenértékűség, sem a tényleges érvényesülés elvének sérelme, ahogy azt az EUB a (gyártmány)fredi-, a Courage kontra Crehan-, majd a Kone-ügyben hozott ítéleteiben is értelmezte (C-295/04-C-298/04., C-453/99., C-557/12.). A kartellből eredő kár megtérítésének követelésére vonatkozó jog gyakorlásának feltételeit – amennyiben a károsult a keresetét a kártérítés anyagi jogi feltételeinek megfeleltetett tartalommal, lízingkonstrukció esetében arra is tekintettel terjeszti elő – a hazai jogrendszer kellően biztosítja; a vonatkozó szabályozás, nem kedvezőtlenebb a hasonló, belső jellegű keresetekre vonatkozó rendelkezéseknél, és nem is teszi lehetetlenné vagy rendkívül nehézé az uniós jogrend biztosította jogok gyakorlását. Hangsúlyozta az EUB fenti ítéletei alapján, hogy a nemzeti bíróságoknak ügyelniük kell arra – ebben őket az uniós jog sem akadályozza –, hogy az uniós jogrend által biztosított jogok védelme ne járjon az azt élvezők jogalap nélküli gazdagodásával. A kárnak ezt az értelmezését a Kúria Gfv.VI.30.319/2024/4. számú ítéletében is irányadónak tartotta.

[180] Az I. rendű, III. rendű, VII. rendű és VIII. rendű felperesek tehát önmagában attól még nem szenvedtek kárt, hogy olyan lízingszerződéseket kötöttek a lízingbeadókkal, amelyekben a fizetési kötelezettségeiknek részeként esetlegesen kartellfelárat is tartalmazó beszerzési árak megfizetésére kötelezték magukat. Ezért a felperesek csak akkor követelhetnek kártérítést a lízingszerződések alapján áthárított beszerzési árakban foglalt esetleges kartellfelár után, ha igazolják, hogy a lízingszerződések alapján fennálló fizetési kötelezettségeiknek eleget tettek. Amennyiben ugyanis a felperesek a lízingbeadó felé fennálló valamennyi fizetési kötelezettségüket teljes mértékben teljesítették, akkor ennek során nyilvánvalóan kifizették a lízingbeadó által rájuk áthárított beszerzési árat is, így jogosulttá váltak arra, hogy a beszerzési ár részét képező esetleges kartellfelárat a saját kárúkként számolhassák el és annak megtérítését kérjék azon személyektől, akik álláspontjuk szerint a kárért felelősséggel tartoznak. Ehhez ugyanakkor – I-III. rendű alperesek és IX-XII. rendű alperesek fellebbezési érvelésével ellentétben – nem volt szükséges a felperes által megfizetett lízingdíj és maradványérték összegének tételes bizonyítása, csupán a lízingbeadó által áthárított beszerzési ár mértékét és azt kellett igazolni, hogy a lízingdíjat és a maradványértéket a felperesek maradéktalanul megfizették a lízingbeadóknak.

[181] Az I. rendű, III. rendű, VII. rendű és VIII. rendű felperesek valamennyi tehergépjármű esetében csatolták a lízingszerződéseket, amelyek bizonyítják a beszerzési ár összegét. Az I. rendű és VII. rendű felperes keresetével érintett tehergépjárművek, míg a III. rendű felperes keresetével érintett (RSz10) és (RSz12) forgalmi rendszámú tehergépjárművek esetében rendelkezésre állnak a lízingbeadók által a fizetési kötelezettség teljesítéséről és a tulajdonjog átadásáról kiállított okiratok. Ezek a lízingbeadói nyilatkozatok alátámasztják a lízingdíjak teljes megfizetését. A III. rendű felperes keresetével érintett (RSz11) és (RSz13) forgalmi rendszámú és a VIII. rendű felperes keresetével érintett tehergépjármű esetében pedig olyan forgalmi engedélyeket csatoltak be, amelyekben a III. és VIII. rendű felperesek tulajdonosként vannak feltüntetve. Ezekből az okiratokból is megállapítható a teljes lízingdíj

megfizetése, mivel a lízingszerződés esetében a lízingbevevő általi tulajdonszerzésnek a feltétele a teljes lízingdíj kifizetése. Az I. rendű, VII. rendű és VIII. rendű felperesek, valamint az (RSz10), (RSz12), (RSz11) és (RSz13) forgalmi rendszámú tehergépjárműveket érintően III. rendű felperes károsulti minősége megállapítható volt.

[182] A III. rendű felperes keresetével érintett (RSz8) és (RSz9) forgalmi rendszámú tehergépjárművek esetében a III. rendű felperes nem csatolt olyan bizonyítékot, amelyből megállapítható lett volna, hogy a III. rendű felperes a teljes lízingdíjat megfizette volna a lízingbeadónak. Az ítéltábla anyagi pervezetését követően a III. rendű felperes kérte a közúti közlekedési nyilvántartó hatóság megkeresését a szerződést lezáró dokumentumok és a nyilvántartási adatok megküldése érdekében. A Pp. 322. § (1) bekezdése értelmében azonban a bíróság akkor intézkedik irat-, illetve adat beszerzése iránt a fél bizonyítási indítványára, ha az irat-, illetve az adat kiadását a fél közvetlenül nem kérheti. A közúti közlekedési nyilvántartásról szóló 1999. évi LXXXIV. törvény 21. § a) pontja alapján a nyilvántartásból adatot igényelhet természetes és nem természetes személy kérelmező is, a jogának vagy jogos érdekének érvényesítése érdekében. Ez a jogszabályi rendelkezés lehetővé teszi bárki számára a nyilvántartásból való adat igénylését, ha ez jogának vagy jogos érdekének érvényesítéséhez szükséges, és az ítéltábla fel is hívta a III. rendű felperest a lízingszerződésekből eredő fizetési kötelezettség bizonyítására, az okiratok csatolására, amellyel az érdekeltségét alá tudta volna támasztani. Ezzel szemben a III. rendű felperes nem igazolta, hogy részére a közúti közlekedési nyilvántartó hatóság iratot vagy adatot nem szolgáltat, annak valamilyen akadálya van. A III. rendű felperes csupán állította, hogy az iratot és az adatot számára a közúti közlekedési nyilvántartó hatóság nem adja ki. Ezért a III. rendű felperes a fenti kettő tehergépjármű esetében nem bizonyította a teljes lízingdíj megfizetését, így a károsodását, amely miatt az elsőfokú bíróság az ezzel ellentétes tényt bizonyíték hiányában iratellenesen, ekként okszerűtlenül állapította meg. Az ezen tehergépjárművekkel összefüggésben előterjesztett összesen 3 050 000 forint összegű keresete így megalapozatlan volt.

[183] Az I-III. rendű alperesek fellebbezésükben hivatkoztak arra, hogy az I. rendű felperes keresetében megjelölt (RSz4) forgalmi rendszámú tehergépjármű esetében a felépítmény vételárát is magában foglalja a követelése, amely felépítményre nem vonatkozik a Határozat. A rendelkezésre bocsátott lízingszerződésből az állapítható meg, hogy a felépítmény gyártója a (gyártmány 6) Kft., nem pedig a Bizottság Határozatával érintett vállalkozás. Ezért erre a felépítményre a Bizottság Határozata nem vonatkozik, annak árát az alperesek versenyjogsértő magatartása sem befolyásolhatta. Következésképpen a felépítményt illetően alappal az I. rendű felperes kárigényt nem érvényesíthet, amely 199 000 forint összegével ugyanakkor az alperesek Pp. 37. § b) pontja szerinti pertársasága folytán kizárólag az e körben fellebbezéssel élő I-III. rendű alperesek által fizetendő összeg csökkenthető.

[184] Az I-III. rendű alperesek kifogásolták fellebbezésükben, hogy a VII. rendű felperes nem bizonyította a jogsértésnek az általa beszerzett tehergépjármű ellenértékére való hatását, mivel a beszerzése később történt, mint a jogsértésnek az I-III. rendű alperesek tekintetében való befejezése. Kétségtelen, a Határozat az I. rendű alperes jogelődje, valamint a II. és III. rendű alperesek esetében a jogsértés befejezésének időpontját 2010. szeptember 20. napján állapította meg, amelyhez képest a VII. rendű alperes a lízingszerződést 2010. november 8. napján kötötte meg. A kettő időpont között mintegy másfél hónap telt el és tehergépjármű forgalmi engedélye szerint a forgalomba helyezés 2010. október 1. napján megtörtént. A Határozat (102) bekezdése ugyanakkor azt is tartalmazza, hogy teljes bizonyossággal nem jelenthető ki a jogsértés befejezése. Mindezen körülmények mellett nem a VII. rendű

felperesnek, hanem az I-III. rendű alpereseknek kellett – a Tpv. 2017. január 15. napjáig hatályos 88/C. § szerinti vélelemre is figyelemmel – bizonyítani, hogy a jogsértésnek nem volt hatása a VII. rendű alperes által beszerzett tehergépjármű árára. Ezzel a bizonyítással összefüggésben az I-III. rendű alperesek pedig csupán hatályon kívül helyezés iránti fellebbezési kérelmet terjesztettek elő, amely a már kifejtettek szerint alaptalan volt, így nem lehetett olyan megállapítást sem tenni, hogy a VII. rendű felperes által beszerzett tehergépjármű beszerzési árát nem befolyásolta az alperesek versenyjogsértő magatartása.

[185] Az árnövekedés továbbhárítása kapcsán az I-III. rendű alperesek csupán az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezése iránt terjesztettek elő kérelmet, amely nem volt alapos, míg a IX-XII. rendű alperesek a továbbhárítás körében az elsőfokú részítéletet nem támadták. Ezért a továbbhárítás kapcsán az elsőfokú részítélet a Pp. 370. § (1) bekezdésére figyelemmel nem volt felülbíráható, amely folytán a másodfokú eljárásban azt kellett irányadónak tekinteni, hogy az árnövekedést a felperesekre továbbhárították, míg azt a felperesek nem tudták továbbhárítani.

Kár mértéke

[186] Az I-III. rendű és a IX-XII. rendű alperesek fellebbezésükben állították, hogy az elsőfokú bíróság a kár összegének meghatározásakor a Tpv. 2017. január 15. napjáig hatályos 88/C. §-ában meghatározott 10 %-os mértéket tévesen számította. E jogszabályi rendelkezés értelmében a jogsértő által alkalmazott ár mértékére gyakorolt hatásának bizonyítása során – ellenkező bizonyításig – úgy kell tekinteni, hogy a jogsértés az árat tíz százaléknyi mértékben befolyásolta. A jogszabályhely utolsó tagmondata ugyan csupán az „árat” kifejezést tartalmazza, azonban az ezt megelőző tagmondatban „jogsértő által alkalmazott ár mértékére” szövegezés szerepel. Ez egyértelművé teszi, hogy a Tpv. 2017. január 15. napjáig hatályos 88/C. §-a egészében a jogsértő által alkalmazott árra vonatkozik, az utolsó tagmondat esetében is ezt az árat kell érteni. Ezért a 10 % a jogsértő által alkalmazott árban mutatkozó befolyás mértéke, azaz ennek az árnak a 10 %-a minősül az árnövekedés mértékének, azaz a kárnak. Az elsőfokú bíróság így helyesen határozta meg a felpereseket ért kár mértékét.

[187] A másodfokú eljárás során ugyanakkor a III. rendű felperes az (RSz11) forgalmi rendszámú tehergépjármű esetében 3 571,2 euróra és az (RSz12) forgalmi rendszámú tehergépjármű esetében 568 000 forintra a keresetét leszállította, amely nyilatkozat a Pp. 364. §-a értelmében megfelelően alkalmazandó Pp. 221. § (1) bekezdés a) pontja alapján az alperesek hozzájárulása nélkül is megtehető volt. A III. rendű felperes részére fizetendő összeget így a másodfokú eljárásban ennek figyelembevételével kellett meghatározni.

[188] Az (RSz10) forgalmi rendszámú tehergépjármű esetében a lízingszerződésben vételárként feltüntetett összegtől eltérő, magasabb összeg alapján számította a III. rendű felperes a követelését, amelyre a III. rendű felperes magyarázatot nem adott. Az I-III. rendű alperesek és a IX-XII. rendű alperesek azonban nem terjesztettek elő olyan tartalmú fellebbezést, amely alapján emiatt az ítéltábla az elsőfokú részítéletet felülbírálhatta volna. Ezért ezen tehergépjármű esetében a keresetben megjelölt és az elsőfokú bíróság által is figyelembe vett 6 320 euró leszállításának nem volt helye.

[189] Mindezek alapján az I-III. rendű alperesek és a IX-XII. rendű alperesek által egyetemlegesen az I. rendű felperes részére fizetendő összeg 6 313 916 forint, a III. rendű felperes részére fizetendő összeg 568 000 forint és 20 253,2 euró, a VII. rendű felperes részére fizetendő összeg 9 000 euró és a VIII. rendű felperes részére fizetendő összeg 1 953 880,5 forint, míg a IX-XII. rendű alperesek által egyetemlegesen az I. rendű felperes részére fizetendő további összeg 199 000 forint.

Késedelmi kamat

[190] A felperesek keresetükben a késedelmi kamat mértékét az 1959. évi IV. törvény 301. § (1) bekezdésére hivatkozva jelölték meg, amely alapján a kamat mértéke 2004. május 1. napjáig az évi költségvetési törvényben meghatározott mértékkel, 2004. május 1. napjától 2013. június 30. napjáig a késedelemmel érintett naptári félévet megelőző utolsó napon érvényes jegybanki alapkamattal, míg 2013. július 1. napjától a késedelemmel érintett naptári félév első napján érvényes jegybanki alapkamattal egyezik meg. Ehhez képest az elsőfokú bíróság részítéletében az 1959. évi Ptk. 301/A. § (1) bekezdése alapján 2004. május 1. napjától a késedelemmel érintett naptári félévet megelőző utolsó napon érvényes jegybanki alapkamat hét százalékkal növelt összegében és 2013. július 1. napjától a késedelemmel érintett naptári félév első napján érvényes jegybanki alapkamat – ha a pénztartozást idegen pénznemben kell teljesíteni, az adott pénznemre a kibocsátó jegybank által meghatározott alapkamattal, ennek hiányában a pénzpiaci kamattal – megegyező mértékű kamat nyolc százalékponttal növelt mértékében határozta meg.

[191] Ezzel az elsőfokú bíróság a kereseten túlterjeszkedett, amellyel megsértette a Pp. 342. § (1) bekezdését. Ez az eljárási szabálysértés a másodfokú eljárásban orvosolható volt az I-III. rendű és a IX-XII. rendű alpereseknek – az ítéltábla Pp. 370. § (3) bekezdése szerinti tájékoztatását követően – az ezt figyelembe venni kérő fellebbezése alapján akként, hogy 2004. május 1. napja után a forint pénznemű tartozások esetében a késedelemmel érintett naptári félévet megelőző utolsó napon érvényes jegybanki alapkamat, míg 2013. július 1. napjától a forint és euró pénznemű tartozások esetében a késedelemmel érintett naptári félév első napján érvényes jegybanki alapkamaton felüli mértékre vonatkozó rendelkezést az ítéltábla mellőzte.

[192] Az I-III. rendű és IX-XII. rendű alperesek fellebbezésének részbeni eredményessége folytán a pernyertesség-pervesztesség aránya megváltozott, a felperesek – a jelen részítélettel elbírált, az euró pénznemben megjelölt követelések esetében a keresetlevél benyújtásának időpontjára vonatkoztatva 311,81 forintos árfolyamon számított [Pp. 22. § (2) bekezdés] összesen 23 590 517 forint pertárgyértékű keresetéhez viszonyítva – 21 %-ban pernyertesek, figyelemmel arra is, hogy a III. rendű felperes keresetét nem az alperesek teljesítése vagy a követelés mértékének a perfelvétel lezárásig való önhibán kívüli meghatározhatatlansága miatt szállította le. Ezért a Pp. 83. § (3) bekezdése alapján az I-III. rendű és IX-XII. rendű alperesek az I. rendű, III. rendű, VII. rendű és VIII. rendű felpereseknek az elsőfokú bíróság által számított és a felek által fellebbezéssel nem támadott és így a másodfokú eljárásban annak összetevőit illetően nem felülbíráható 12 556 492 forint összegű elsőfokú perköltségéből a marasztalási összeg kereseti követeléshez viszonyított arányának megfelelően 9 919 627 forintot kötelesek megtéríteni. Az elsőfokú perköltség kapcsán a felperesek és az alperesek egyetemlegességét az I-III. rendű és IX-XII. rendű alperesek,

valamint az I. rendű, III. rendű, VII. rendű és VIII. rendű felperesek fellebbezéssel nem támadták, ezért az elsőfokú részítélet ezen rendelkezésétől az ítéltábla nem térhetett el.

[193] A kifejtettekre tekintettel az ítéltábla az elsőfokú bíróság részítéletének a Szegedi Ítéltábla Gf.III.30.105/2025/14. és Gf.III.30.105/2025/26-I. számú végzéseivel hatályon kívül nem helyezett rendelkezéseit a Pp. 383. § (2) bekezdése alapján a rendelkező részben foglaltak szerint részben megváltoztatta, míg azt egyebekben helybenhagyta.

[194] Az I-III. rendű és IX-XII. rendű alperesek fellebbezése az I. rendű, VII. rendű és VIII. rendű felperesek vonatkozásában csupán az I. rendű felperes követelésének alacsony része és a késedelmi kamat mértékében volt eredményes, amely miatt ezen felperesek a másodfokú eljárásban érdemben pernyertesnek tekinthetők. Ezért az I-III. rendű és IX-XII. rendű alperesek a Pp. 83. § (1) bekezdése alapján kötelesek megtéríteni az I. rendű, VII. rendű és VIII. rendű felpereseknek a másodfokú perköltségüket, amely az általuk és III. rendű felperes által együttesen felszámított – általános forgalmi adóval növelt – 945 622 forint ügyvédi munkadíjnak a teljes pertárgyértékhez viszonyítottan az I. rendű, VII. rendű és VIII. rendű felperesek kereseti követelésére eső pertárgyértékre (összesen 11 273 086,5 forint) arányosított részéből (48 %), azaz 453 899 forintból áll.

[195] Az I-III. rendű és IX-XII. rendű alperesek fellebbezése ugyanakkor a III. rendű felperes vonatkozásában részben eredményes volt, a másodfokú eljárásban – az elsőfokú részítélettel elbírált és megfellebbezett, az euró pénznemben megjelölt követelések esetében a keresetlevél benyújtásának időpontjára vonatkoztatva 311,81 forintos árfolyamon számított [Pp. 22. § (2) bekezdés] összesen 12 317 430 forint pertárgyértékű keresethez viszonyítva – a pernyertesség-pervesztesség arány 56-44 %, az I-III. rendű és IX-XII. rendű alperesekre terhesebben. A pernyertesség-pervesztesség ezen aránya közötti különbség nem jelentős, mint ahogyan az I-III. rendű és IX-XII. rendű alperesek, valamint a III. rendű felperes részére a perköltség körében meghatározható ügyvédi munkadíj összege között sem. A III. rendű felperes esetében az ügyvédi munkadíj összege ugyanis az általa és az I. rendű, VII. rendű, valamint VIII. rendű felperes által együttesen felszámított – általános forgalmi adóval növelt – 945 622 forint ügyvédi munkadíjból a teljes pertárgyértékhez viszonyítottan a III. rendű felperes kereseti követelésére eső pertárgyértékre (összesen 12 317 430 forint) arányosított része (52 %), azaz 491 723 forint, amelyből a pernyertessége arányában 275 365 forint illeti meg. Az I-III. rendű alpereseket az általuk felszámított – általános forgalmi adóval növelt – 946 175 forintnak a III. rendű felperes kereseti követelésére eső pertárgyértékre arányosított részéből (52 %), azaz 492 011 forintból a pernyertességük arányában 216 485 forint illeti meg, míg IX-XII. rendű alpereseket az általuk felszámított – általános forgalmi adóval növelt – 864 600 forintnak a III. rendű felperes kereseti követelésére eső pertárgyértékre arányosított részéből (52 %), azaz 449 592 forintból a pernyertességük arányában 197 821 forint illeti meg. Ezért a Pp. 83. § (2) bekezdésének második mondata alapján perköltségként a III. rendű felperes az I-III. rendű és IX-XII. rendű alperesek részére, valamint az I-III. rendű és IX-XII. rendű alperesek a felperes részére ügyvédi munkadíjat megtéríteni nem kötelesek.

[196] A jogi képviselők ügyvédi munkadíjának számítására a bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi és kamarai jogtanácsosi költségről szóló 17/2024. (XII.9.) IM rendelet (a továbbiakban: Díjrend.) alkalmazandó, annak 7. §-ára figyelemmel, mivel e rendelet hatályba lépését, 2025. február 9. napját követően történt meg a másodfokú eljárás megindítására irányuló fellebbezések előterjesztése. A felek perköltségüket ugyanakkor – bár

a jelen másodfokú eljárásban nem alkalmazandó 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet 3. § (2) bekezdésére utalással, de – összszzerűen is meghatározottan, illetve meghatározhatóan felszámították, amelynek mértéke pedig alatta marad a Díjrend. 3. § (1) bekezdés b) pontja és (4) bekezdés alapján felszámítható munkadíjnak, így önmagában a téves jogszabályi hivatkozás – amiatt is, mert a perköltség nem a kereset része, és így annál a joghoz kötöttség elve nem érvényesül – nem zárta ki az ügyvédi munkadíj perköltségként való megtérítési kötelezettségét. Az ítéltábla ezért a Díjrend. 3. § (1) bekezdés b) pontja és (4) bekezdése alapján – a Pp. 82. § (3) bekezdésére is figyelemmel – a felek által felszámított összegben határozta meg az ügyvédi munkadíjakat.

[197] Az I-III. rendű alperesek perköltségként felszámítottak 2 500 000 forint fellebbezési eljárási illetéket, amelyből az elsőfokú részítéletnek a III. rendű felperes részére járó, 12 317 430 forint pertárgyértékű keresetnek megfelelő marasztalási összegre – a fellebbezéssel támadott, az euró pénznemben megjelölt követelések esetében a keresetlevél benyújtásának időpontjára vonatkoztatva 311,81 forintos árfolyamon számított [Pp. 22. § (2) bekezdés] összesen 36 059 798 forint pertárgyértékű keresetekhez viszonyítva – 850 000 forint esik. Ebből a pernyertesség arányában az I-III. rendű alpereseket külön-külön 124 667 forint illeti meg, mivel a Pp. 37. § b) pontja szerinti pertársak, így az alperesek személyenként kötelesek az eljárási illeték megfizetésére. Ezt az összeget a III. rendű felperes – az ügyvédi munkadíjjal ellentétben – a Pp. 83. § (2) bekezdésének első mondata alapján köteles megtéríteni az I-III. rendű alperesek részére, miután nem áll fenn a Pp. 83. § (2) bekezdésének második mondata szerinti azon feltétel, hogy a perköltségek közötti különbség nem jelentős.

[198] Az I-III. rendű alperesek az általuk továbbiakban megfizetett 5 000 000 forint fellebbezési eljárási illetéket nem számították fel, míg a IX-XII. rendű alperesek az általuk megfizetett 10 000 000 forint fellebbezési eljárási illetéket a Pp. 81. § (2) bekezdésében foglaltaknak megfelelően nem számították fel. A Pp. 81. § (2) bekezdése kötelező jelleggel („meg kell jelölni”) határozza meg a felszámítás elvárt tartalmi elmeit: az igényelt költség összegét, felmerülésének lényeges körülményeit, azt, hogy a perbe vitt mely jog érvényesítésével merült fel, és ezek – egyidejű – okirati igazolását azzal, hogy a bíróság által az eljárást befejező határozatban meghatározható költség az annak összegét szabályozó jogszabályi rendelkezésre utalással is felszámítható. E jogszabályi rendelkezés értelmében a félnek a nyilatkozatában meg kell jelölnie az igényelt költség fajtáját, annak pontos összegét, a felmerülés lényeges körülményeit, és ha a perben több jogot érvényesít – feltéve, ha elkülöníthető – a költséget hozzá kell kapcsolni ahhoz a joghoz, amelynek érvényesítése miatt az felmerült (BH2022. 46.). A Pp. 81. § (2) bekezdéséből következően tehát – eltérően az 1952. évi Pp. 79. § (1) bekezdésében foglaltaktól – nem elegendő a félnek a perköltség kapcsán csupán olyan kérelmet előterjeszteni, hogy a bíróság kötelezze annak megfizetésére az ellenérdekű felet, hanem a költség összegét és a felmerülésének lényeges körülményeit, azaz annak típusát is meg kell határozni. A polgári perben ugyanis a hatályos jogszabályi rendelkezések szerint a perköltségigény érvényesítésének eszköze maga a felszámítás, amely felszámított összegről kell a Pp. 82. § (1) bekezdése alapján a bíróságnak hivatalból döntenie. A hivatalbóliság ezáltal nem azt jelenti, hogy a bíróságnak a Pp. 81. § (2) bekezdésében meghatározottak szerint fel nem számított, de a rendelkezésre álló adatok alapján észlelhető költségekről is döntenie kellene. A IX-XII. rendű alperesek az elsőfokú részítélettel szembeni fellebbezésükben pedig kizárólag arról nyilatkoztak, hogy kérik perköltségként a fellebbezési eljárási illeték megtérítését is. Ez a nyilatkozat így – a költség összegének megjelölése nélkül – nem felel meg a Pp. 81. § (2) bekezdésében megfogalmazott követelményeknek, és ekként a fellebbezési eljárási illeték nem minősül felszámítotttnak. Ezért az I-III. rendű alperesek és a

IX-XII. rendű alperesek az általuk megfizetett további fellebbezési eljárásai illeték részbeni megtérítésére nem tarthatnak igényt.

[199] A másodfokú eljárás során a II. rendű és VI. rendű felperesek a keresetüktől elálltak, ugyanakkor az I-III. rendű és IX-XII. rendű alperesek fellebbezéssel támadták az elsőfokú részítéletnek ezen felperesek javára marasztaló rendelkezéseit is. A megfizetett fellebbezési eljárásai illetékből így a II. rendű és VI. rendű felperesek javára szóló marasztalási összegre eső illeték 30 %-ra való mérséklésének van helye az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény (a továbbiakban: Itv.) 58. § (3) és (5) bekezdése értelmében. A fellebbezéssel támadott, az euró pénznemben megjelölt követelések esetében a keresetlevél benyújtásának időpontjára vonatkoztatva 311,81 forintos árfolyamon számított [Pp. 22. § (2) bekezdés] összesen 36 059 798 forint pertárgyértékű keresetekhez viszonyítva a II. rendű és VI. rendű felperesek részére járó, – a keresetlevél benyújtásának időpontjára vonatkoztatva 311,81 forintos árfolyamon számított [Pp. 22. § (2) bekezdés] – 12 469 282 forint pertárgyértékű keresetnek megfelelő marasztalási összegre — az I-III. rendű és a IX-XII. rendű alperesek által egyenként megfizetett 2 500 000 forint fellebbezési eljárásai illetékből 900 000 forint esik, amely 30 %-a 270 000 forint. Ezért az I-III. rendű és IX-XII. rendű alperesek külön-külön 630 000 forint fellebbezési eljárásai illeték visszaigénylésére jogosultak az Itv. 80. § (1) bekezdés i) pontja alapján.

Szeged, 2026. február 19.

Dr. Jobbágy Ildikó s.k.
s.k.

Dr. Tolna András s.k.

Dr. Dobler László

a tanács elnöke

előadó bíró

táblabíró